

Møteinnkalling
Formannskapet

Møtested: Fredrikstad rådhus, møterom Formannskapssalen

Tidspunkt: 24.09.2026 kl. 09:00

Eventuelle forfall meldes til formannskapssekretær Torill E. Kristiansen på mobil 91855079 eller e-post tokris@fredrikstad.kommune.no.

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Dersom du ønsker å få vurdert din habilitet, send nødvendig informasjon til ordfører Arne Sekkelsten arnsek@fredrikstad.kommune.no, med kopi til formannskapssekretær Torill E. Kristiansen tokris@fredrikstad.kommune.no.

A handwritten signature in blue ink, reading "Arne Sekkelsten".

Arne Sekkelsten
ordfører

Saksliste

Saksnr.	Innhold	Hjemmel u.off.
OS 30/26	Presentasjon av Kommunebarometeret og Kommuneindeksen	
OS 31/26	Status prosjekt hærverk i kommunen	
OS 32/26	Hyppige skolebytter og konsekvenser av det	
PS 106/26	Søknad om deltakelse i Fair Play Bygg Østfold 2027 - 2029	
PS 107/26	Sluttrapport for Vekst i Fredrikstad 2017-2025	
PS 108/26	Fritt brukervalg for praktisk bistand, hjemmehjelp	
PS 109/26	Samarbeidsavtale om beredskap - Kirkelig fellesråd og Den Norske Kirke ved Borg bispedømme	
PS 110/26	Temaplan: Strategi for Øra - sluttbehandling	

OS 30/26 Presentasjon av Kommunebarometeret og Kommuneindeksen
OS 31/26 Status prosjekt hærverk i kommunen
OS 32/26 Hyppige skolebytter og konsekvenser av det

Saksnr.: 2022/5144
Dokumentnr.: 13
Løpenr.: 302441/2026
Klassering: 030

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Formannskapet	24.09.2026	106/26

Søknad om deltakelse i Fair Play Bygg Østfold 2027 - 2029

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å fatte følgende vedtak:

1. Fredrikstad kommune avslår søknaden om økonomisk støtte til Fair Play Bygg Østfold for perioden 2027 – 2029.

Sammendrag

Fair Play Bygg Østfold har søkt kommunene i Østfold om økonomisk støtte tilsvarende 1 krone per innbygger per år i perioden 2027–2029.

Dette innebærer en økonomisk støtte på om lag 86 500 kroner årlig, og totalt om lag 260 000 kroner i treårsperioden. Formålet med virksomheten er å forebygge og avdekke arbeidslivskriminalitet og bidra til et seriøst arbeidsliv og næringsliv.

Kommunedirektøren vurderer at arbeidet som Fair Play Bygg Østfold utfører er viktig og samfunnsnyttig. Den økonomiske situasjonen i Fredrikstad kommune gjør det derimot nødvendig å prioritere svært strengt.

Kommunedirektøren vurderer at kommunen ikke har økonomisk handlingsrom til å påta seg denne økonomiske forpliktelsen.

Vedlegg

Søknad om økonomisk støtte fra Fair Play Bygg Østfold, datert 30.07.2026

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen

Saksopplysninger

Fair Play Bygg Østfold (FPBØ) er et samarbeid mellom arbeidsgiver- og arbeidstakersiden i byggenæringen i Østfold. Virksomheten arbeider med å avdekke og dokumentere arbeidslivskriminalitet og rapportere forhold til relevante myndigheter.

I søknaden vises det til at organisasjonen i 2025 arbeidet med 73 saker, hvor 59 ble oversendt som dokumenterte varsler til blant annet politiet, Skatteetaten, Arbeidstilsynet og NAV. Det fremheves videre at virksomheten bidrar med informasjon, veiledning og forebyggende arbeid knyttet til arbeidslivskriminalitet i fylket.

Fair Play Bygg Østfold søker kommunene i Østfold om økonomisk støtte tilsvarende 1 krone per innbygger per år for en treårsperiode fra 2027 til 2029. For Fredrikstad kommune vil dette innebære et årlig tilskudd på om lag 86 500 pr år eller om lag 260 000 kroner over tre år.

Relevante bestemmelser

Ingen

Konsekvenser for sosial bærekraft

Arbeidet mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping bidrar til et mer seriøst arbeidsliv og er positivt for sosial bærekraft.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Dersom søknaden innvilges vil dette innebærer en årlig kostnad på om lag 86 500 kroner årlig, totalt om lag 260 000 kroner i treårsperioden

b) Samfunnsmessige konsekvenser

Fair Play Bygg Østfold bidrar til arbeidet mot arbeidslivskriminalitet og useriøse aktører i arbeidslivet. Samtidig er dette et ansvar som i hovedsak ligger til nasjonale myndigheter og etater som politiet, Skatteetaten og Arbeidstilsynet.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Ikke relevant

Ansattes medbestemmelse

Ikke relevant

Vurdert for uttalelser i rådene

Saken er vurdert, men anses ikke å berøre rådenes ansvarsområder.

Vurdering

Kommunedirektøren vurderer at Fair Play Bygg Østfold utfører et viktig arbeid for å forebygge og avdekke arbeidslivskriminalitet og bidra til et seriøst arbeidsliv. Formålet med virksomheten er godt og samsvarer med viktige samfunnshensyn. Kommunedirektøren vil samtidig påpeke at dette er et ansvar som i hovedsak ligger til nasjonale myndigheter og etater som politiet, Skatteetaten og Arbeidstilsynet.

Den økonomiske situasjonen i Fredrikstad kommune gjør det nødvendig å prioritere svært strengt. Kommunedirektøren vurderer derfor at kommunen ikke har økonomisk handlingsrom til å påta seg denne økonomiske forpliktelsen.

Alternative løsninger

Fredrikstad kommune innvilger søknaden fra Fair Play Bygg Østfold om økonomisk støtte tilsvarende 1 krone per innbygger per år i perioden 2027–2029.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at søknaden om økonomisk støtte til Fair Play Bygg Østfold avslås.

Saksnr.: 2022/22425
Dokumentnr.: 9
Løpenr.: 302398/2026
Klassering: 033

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Formannskapet	24.09.2026	107/26

Sluttrapport for Vekst i Fredrikstad 2017-2025

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å fatte følgende vedtak:

1. Sluttrapport for Vekst i Fredrikstad tas til orientering.

Sammendrag

Vekst i Fredrikstad ble etablert som et samarbeid mellom Fredrikstad kommune og næringslivet, med mål om å styrke Fredrikstads omdømme og posisjon som sted å drive næring.

Programmet har arbeidet med synliggjøring og strategisk posisjonering av Fredrikstad som næringsregion, samt tiltak knyttet til kompetanse, samarbeid og næringsutvikling.

Programperioden er nå avsluttet og sluttrapporten oppsummerer arbeidet og resultatene fra perioden 2017–2025.

Vedlegg

Vekst i Fredrikstad - sluttrapport

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Bystyresak 161/2023, videre partnerskap i Vekst i Fredrikstad for perioden 2023 - 2025

Saksopplysninger

Vekst i Fredrikstad ble etablert som et samarbeid mellom Fredrikstad kommune og Fredrikstads Næringsforening. Målet var å styrke Fredrikstads omdømme og posisjon som næringsdestinasjon og bidra til å realisere målene i kommunens næringsplan.

I 2022 ble det utarbeidet en ny strategi for programmet. For perioden 2023–2025 var målene å styrke Fredrikstads posisjon som sted å drive næring, bidra til en kultur for ambisjoner og vekst i næringslivet og arbeide for at Fredrikstad skal bli en mer næringsvennlig kommune.

Sluttrapporten beskriver blant annet arbeidet med:

- synlighet, historiefortelling og markedsføring av Fredrikstads næringsliv
- kompetanseheving og møteplasser for næringslivet
- samarbeid mellom næringsliv og utdannings- og forskningsmiljøer
- nasjonalt kompetansesenter for sirkulærøkonomi
- innovasjonsdistrikt og deltakelse i EUs Regional Innovation Valley
- strategisk arbeid med dobbeltspor på Østfoldbanen

Rapporten oppgir at det gjennom programperioden er produsert rundt 90 artikler, og at de digitale kampanjene har nådd over to millioner unike personer, gitt nær 29 millioner eksponeringer og skapt over 205 000 klikk til programmets nettside. Programmet Vekst i Fredrikstad avsluttes, mens flere av satsingene og aktivitetene videreføres i andre sammenhenger.

Relevante bestemmelser

Ikke relevant for saken

Konsekvenser for sosial bærekraft

Saken gjelder orientering om gjennomført arbeid og har ingen direkte konsekvens for sosial bærekraft.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Saken har ingen økonomiske konsekvenser for kommunens drifts- eller investeringsbudsjett.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

Saken gjelder orientering om resultater og erfaringer fra et avsluttet program og har ingen direkte samfunnsmessige konsekvenser.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Saken har ingen direkte konsekvenser for miljømessig bærekraft.

Ansattes medbestemmelse

Ikke relevant for saken

Vurdert for uttalelser i rådene

Ikke relevant for saken

Vurdering

Kommunedirektøren vurderer at sluttrapporten gir en samlet oversikt over aktivitetene og resultatene i Vekst i Fredrikstad.

Rapporten dokumenterer et langsiktig samarbeid mellom kommunen og næringslivet for å synliggjøre Fredrikstads næringsliv og styrke kommunens posisjon som næringsregion.

Alternative løsninger

Ingen

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at sluttrapporten for Vekst i Fredrikstad tas til orientering.

Rapport

2023–2025

VEKST I FREDRIKSTAD

INNHold

[**01**] INTRODUKSJON
HISTORIEN
BAKGRUNN

[**17**] NY STRATEGI

[**38**] AVSLUTNING

[**41**] MULIGHETSSTUDIE
NASJONALT
KOMPETANSESENTER
FOR SIRKULÆRØKONOMI

INTRODUKSJON

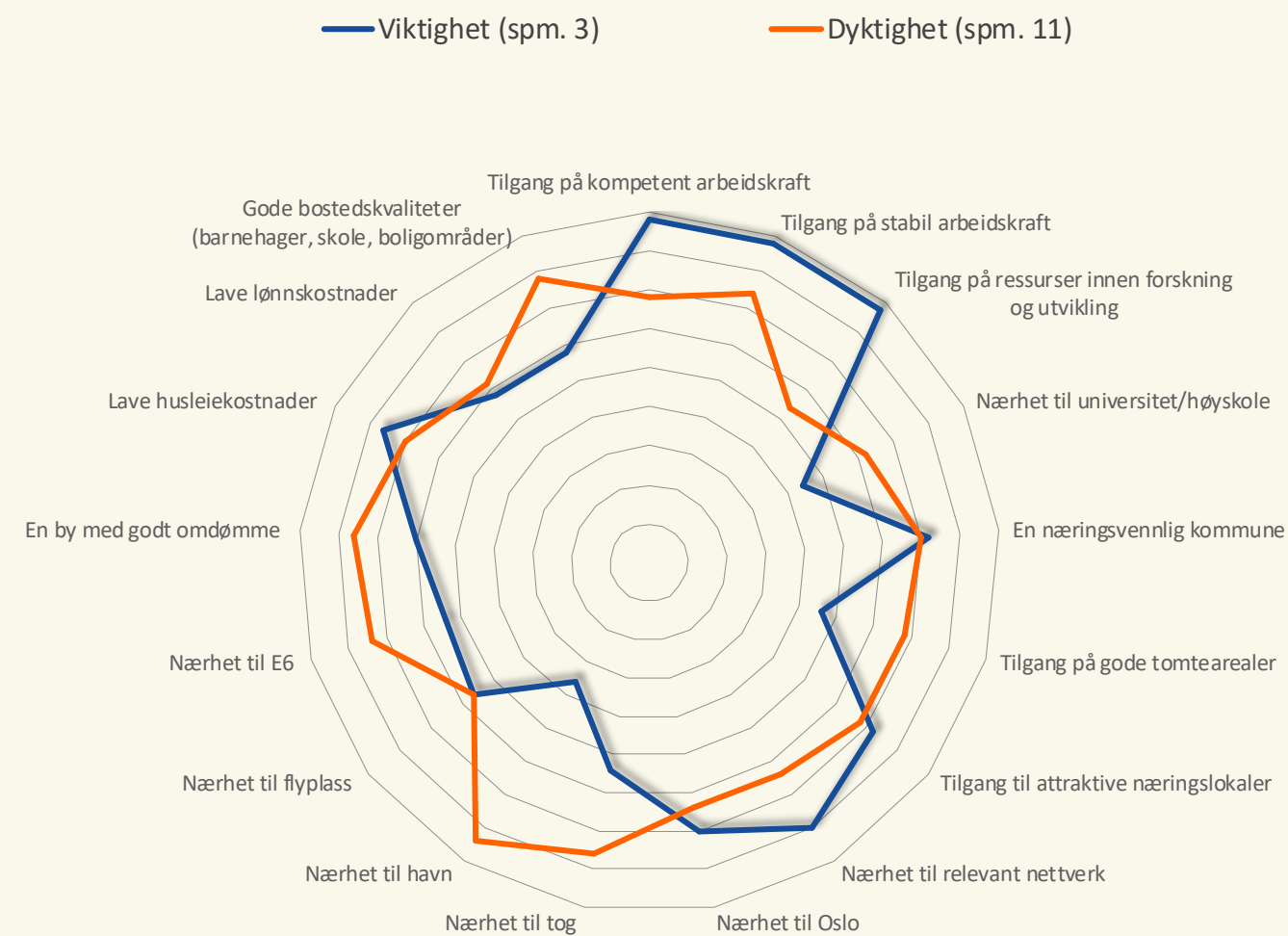
BAKGRUNNEN FOR PROSJEKTET

Målet med prosjektet var å styrke Fredrikstads omdømme og posisjon som sted å drive næring. Bidra aktivt til å realisere målene i næringsplanen for Fredrikstad, slik at sysselsettingsandelen ble større enn befolkningsveksten, og formidle at Fredrikstad har miljøer som er ledende og som utvikler ny kunnskap og setter den ut i praksis og produksjon.

Fredrikstad: hva er vi dyktige på vs hva som er viktig for næringslivet

Funn fra undersøkelse blant ledere i Oslo, Akershus og Østfold, Respons Analyse 2016

Derfor, vi må jobbe med, og kommunisere, det som er viktig:

- Tilgang på kompetanse – arbeidskraft
- Nærhet til relevante nettverk
- Ressurser innen forskning og utvikling

2017–2025

HISTORIEN

FREDRIKSTAD STOD MIDT I EN NASJONAL KONKURRANSE OM ARBEIDSPLASSE, INVESTERINGER OG MENNESKER. VI STARTET MED Å FORTELLE HISTORIENE OM FREDRIKSTAD – MÅLRETTET, TIL DE SOM KUNNE HA INTERESSE AV VÅR KOMPETANSE

Kommuner som ønsker å lykkes, må være mer enn gode administrasjoner – de må være attraktive steder å bo, jobbe og bygge virksomhet.

Det var bakgrunnen for at Fredrikstad kommune og Fredriksstad Næringsforening etablerte et likestilt partssamarbeid, der Vekst i Fredrikstad ble løftet frem som et av tiltakene i næringsplanen. Målet var klart: å redusere gapet mellom befolkningsvekst og næringsvekst – og sikre flere arbeidsplasser.

For å få det til, trengte byen noe mer enn flere enkelttiltak. Den trengte en samlet og synligere fortelling om hva Fredrikstad faktisk er: en by der det skapes, investeres og utvikles. Et næringsliv som er moderne, teknologidrevet og i front på innovasjon og grønne løsninger. Et sted der samarbeid mellom kommune, næringsliv og kunnskapsmiljøer ikke bare er ønsket – men helt avgjørende.

Gjennom Vekst i Fredrikstad har vi arbeidet systematisk med å synliggjøre regionens styrker. Med målrettet historiefortelling, strategisk posisjonering og bred digital distribusjon har vi løftet frem bedriftene, kompetansemiljøene og initiativene som gjør Fredrikstad til en vekstkraftig næringsdestinasjon.

Resultatet er tydelig: Et mer oppdatert og realistisk bilde av Fredrikstad sprer seg nasjonalt. Næringslivet fremstår sterkere og mer fremtidsrettet, samspillet mellom næringsliv, utdanning og forskning blir synlig, og byen står sterkere i konkurransen om talent, interesse og kapital. Vekst i Fredrikstad har gjort Fredrikstad synlig som en relevant næringsaktør i Norge. Dette er kommunal verdiskaping i praksis: strategisk, målrettet og med direkte betydning for arbeidsplasser, vekst og framtidens Fredrikstad.

VEKST I FREDRIKSTAD

Effekter:

“Kampanjen som ble kjørt med oss, har utviklsomt gitt oss bade vekst og nye kunder”

NxTech

“Det er lettere å rekruttere til Fredrikstad nå enn tidligere”

Rekrutteringsbyråer

Vi har produsert over 90 artikler i prosjektperioden 2017–2026. Innholdet har blitt spredt målrettet og primært digital, og landet på vekstifredrikstad.no. Artiklene har vært sentrale for å etablere Fredrikstad-regionen som kompetent, innovativ og preget av sterke næringsnettverk. Artiklene bygger troverdighet – ikke som reklame, men som journalistiske historier som viser frem reelle næringsstyrker og utviklingskraft.

Gjennom kontinuerlig research identifiserer vi bedrifter og miljøer som utmerker seg innen innovasjon, kompetanse og samarbeid som styrker konkurransekraften. Hver artikkel treffer ulike målgrupper – som industri- og teknologimiljøer innenfor ulike bransjer – og bidrar til å utvide hvem som får øye på hva som skjer i regionen.

Analysen viser at innholdsproduksjonen har vært en katalysator for kampanjeeffekt. Et rikt bibliotek av fagartikler har gitt Meta- og LinkedIn-kampanjene et solid fundament. Volumet korrelerer direkte med økende rekkevidde, flere eksponeringer og lavere kostnad per klikk. Innholdsarbeidet er ikke bare støtte til distribusjonen – det er en strategisk hoveddriver for synlighet og effekt.

ARTIKKELPRODUKSJON

VAR STARTEN

HISTORIENE DELES

Unger i Fredrikstad blefor eksempel omtalt og reproduisert hos kjent “nestor” innen industrien og med lesere over hele verden!

Status IECADVI® EcoSmart

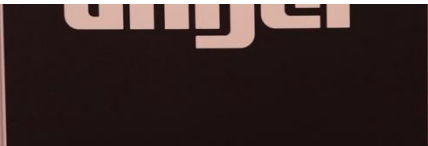
I read on LinkedIn that Unger Fabrikker (Norway) is launching a dry sodium LAS with CEPSA bio mass balance LAB as the raw material. Kudos. [Here's the link](#) and here's a photo. Pretty cool.

- Ekstern

AI Corner

Whilst perusing my well-thumbed copy of [Vekst Frederikstad](#) magazine, I was pleased to notice a story featuring one of our favorite companies, **Unger Fabrikker**. In an article entitled *Slik bruker bedriftene kunstig intelligens* – the company describes how they used AI to help reduce process waste and to optimize drying conditions. As readers may know, dry products like NaLAS and SLS are a key area for the company.

Forskere i Fredrikstad vil gjøre plast til evig ressur

HISTORIENE

FRA FREDRIKSTAD FANGES OPP AV ANDRE REDAKSJONER

STORPRODUKSJON: Ved Mills-fabrikken i Fredrikstad produseres alt av bedriftens margarin, majones og kaviar. Siden 2004 har de kuttet en fjerdedel av saltinnholdet i sine produkter, og nesten 20 prosent av fettinnholdet.
BEGGE FOTO: VEKST I FREDRIKSTAD

Tar saltkampen

• Mills har kuttet 25 prosent på 15 år

KOSTHOLD: Mills i Fredrikstad har gradvis kuttet mengden salt i sine produkter, og bruker nå 180 tonn mindre i året. – Viktig at store bedrifter går foran, fastslår Helsedirektoratet.

■ HERMUND L. KJERNLI

– I Mills har vi alltid hatt fokus på helse i vår produktutvikling. Som matvareprodusent anser vi dette som en del av samfunnsansvaret vårt, sier produksjonssjef Camilla Hissingby ved

Mi
er n
vært
man
etab
sing
– V
innh

personell involvert i satsingen, og de oppnådde resultatene har ikke kommet over natta.

– Bare små endringer i reseptene våre kan ta opp mot et halvt år, og vi kjører jevnlig småskalatester i vårt eget pilotanlegg og forbrukertester før

Norges største dyreklinikk nekter å sel

Dyrekirurg takker til 100 millioner – bestemme alt sel

TJENESTER: Danske Carsten Glindø har bygget opp Fredrikstad Dyrehospital med en omsetning på 80 millioner kroner. Å selge til en kjede for 100 millioner vil ha

TOPP SAKER

ET UTVALG SAKER SOM HAR PRESTERT BEST I
META OVER DE SISTE ÅRENE AV
PROSJEKTPERIODEN.

Bilder fra artikkel der vi begynte å vise frem **15** stedsattraktivitet gjennom tilflyttere som fortalte om spennende karrieremuligheter i Fredrikstad.

I Østfold har det offentlige og næringslivet gått sammen for å løse et stort behov:

Næringsliv og offentlig sektor etterspør konkrete verktøy, metodikk og støtte for å implementere sirkulære forretningsmodeller og møte nye europeiske produkt- og verdikjedekrav, samt internasjonal konkurranse.

Regjeringen har lagt til grunn at overgangen til en mer sirkulær økonomi skal skje raskt og bidra til økt konkurransekraft og verdiskaping.

for å løse et stort behov
i næringslivet.

VIDEO

SAK 01

NORGE TRENGER ET NASJONALT
KOMPETANSESENTER FOR SIRKULÆR ØKONOMI

4,5 millioner nordmenn bruker tjenestene Lars Gunnar Tiben leder utviklingen av – 250 ganger i året. Nå drømmer han om å gjøre BankID enda tryggere og bedre.

Tiben viser hvordan en attraktiv jobb i Oslo kan kombineres med et bra liv i Fredrikstad.

skal gjøre BankID
enda tryggere og
bedre.

VIDEO

SAK 02

– DET ER IKKE BANKRANERE Lenger, DET ER
SMARTE FOLK SOM LURER DEG PÅ NETT

I Gamle Fredrikstad utvikles et system som kan gjøre det mye billigere å kartlegge havbunnen. Selve ideen startet høyt oppe i lufta.

Historien viser frem høyverdig spesialistkompetanse, innovasjon og karrieremuligheter i Fredrikstad, rettet mot et internasjonalt marked.

VIDEO

SAK 03

IDÉ FRA FALLSKJERMHOPPING KAN GI
GRÜNDEREVENTYR UNDER VANN

VÅRT UTRYKK ER ANDRES INNTRYKK – et knippe eksempler på synlighet i ulike kanaler:

VEKST I FREDRIKSTAD | Aktuelt | Næringsliv | Om oss

Les også

Dette må til for å få store dataentre til Norge

Bygde om butikkene - kundene så varene på en helt ny måte

Fjernstyrer over 50 land

- Ledere bør slutte å bruke kvelden til meningsløst arbeid

Hva skjer?

Eker-designede solbriller vekker oppsikt

Petter Northug fikk Norges mest kjente industridesigner, Fredrikstad-mannen Bjørn Eker, til å designe sine solbriller. Resultatet vekker oppsikt.

Bodeposten

Mills halverte matsvinnet

Planlegging.

Bygde om butikkene - kundene så varene på en helt ny måte

Siden 2005 har Europris hatt over 8 prosents vekst i året. Det kan Fredrikstad-selskapet takke blant annet konseptutviklingsteamet til Jon Boye Borgersen for.

juli 2019

I mars åpnet lavpriskjeden sin første butikk midt i tjuåtte Oslo sentrum, i Gunerius senteret mellom Oslo City og det svært trafikkerte tråkke- og busstoppet i Bragata.

I Europris merker de med andre ord lite til butikkdelen som andre deler av detaljhandelen opplever. Mer over 30 prosent av kjedens innen faghandel gikk med underskudd i 2017, viste Europris' regnskap et overskudd på 552 millioner - ifølge **Nakantvare** økte overskuddet med ytterligere 35 millioner i 2018.

Med Gunerius-butikken lanserte kjeden også et helt nytt konsept: Europris City - med redusert varerutvalg og et langt åpnere butikklokale enn tradisjonelle Europris-butikker.

”
Suksessen hos de urbane kundene har også sammenheng med selskapets langsiktige arbeid med posisjonering.

DN Dagens Næringsliv | Meny | D2 | Magasinet | Dagens avis | Mitt DN | info@future...

Nyhetsstudio | Fantasyfond | Vinsøk | Fremtid | Ledelse | Nyhetsbrev | Siste nytt | Sudoku | Tips oss

ANNONSE FRA SPLITKON

Hva er CO₂-avtrykket til dette bygget?

ANNONSE FRA SJØFARTSDIREKTORATET

Registrer din fritidsbåt i NOR, det eneste rettsvernregisteret for båter i Norge.

ANNONSE FRA VEKST I FREDRIKSTAD

Dette er fremtidens svømmende gull

Få siste nytt om invasjonen av Ukraina i DN's direktestudio. | Direktestudio

I Fredrikstad har vi alltid vært stolte hardtarbeidende og gode fagfolk.

Vi har alltid levert de beste resultatene for våre arbeidsgivere

DET GJØR VI FORTSATT

I Fredrikstad finner du noen av Norges fremste miljøer innen forskning, innovasjon og teknologi. Snø Designstudio for eksempel, har designet en node som vil kunne revolusjonere seismisk innhenting. Mer kjent er kanskje læringsroboten AV1, hvor industridesignerne fra Snø står bak designet. Fra olje- og gassindustrien til helse-teknologi, kundekretsen strekker seg langt utenfor landets grenser.

Les mer om hva vi får til i Fredrikstad på:
vekstifredrikstad.no

VEKST I FREDRIKSTAD

VEKST I FREDRIKSTAD | Aktuelt | Næringsliv | Om oss

Les også

Bygde om butikkene - kundene så varene på en helt ny måte

Dette må til for å få store dataentre til Norge

Fjernstyrer over 50 land

- Ledere bør slutte å bruke kvelden til meningsløst arbeid

Hva skjer?

Eker-designede solbriller vekker oppsikt

Petter Northug fikk Norges mest kjente industridesigner, Fredrikstad-mannen Bjørn Eker, til å designe sine solbriller. Resultatet vekker oppsikt.

Bodeposten

Mills halverte matsvinnet

Planlegging, måling, teknologi, opplæring og god kontakt er nøklene, ifølge selskapet.

Dagbladet

-Tre ikke mer miljøvennlig enn betong

Bygde om butikkene - kundene så varene på en helt ny måte

Siden 2005 har Europris hatt over 8 prosents vekst i året. Det kan Fredrikstad-selskapet takke blant annet konseptutviklingsteamet til Jon Boye Borgersen for.

TEMA: INNOVASJON

TEMA: TEKNOLOGI

Dette må til for å få store dataentre til Norge

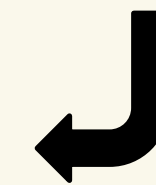
VEKST I FREDRIKSTAD

Derfor er plast redningen for mange av verdens problemer

SCROLLY-TELLING

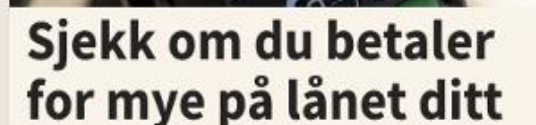
Videoer som viser kunnskap i Fredrikstad:

Produsert av Netron og Qwerty AS

Se filmen:

<https://vimeo.com/380251674?share=copy&fl=cl&fe=ci>

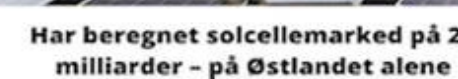
NATIVES E24 OG KONTEKSTUELL PLASSERING

I 2020 kommer Norges nye klimaplan: Slik gikk det forrige gang

A large, colorful globe sculpture is the central focus, mounted on a white pedestal. The globe is painted with vibrant colors and features a bicycle and a person. In the background, a person is walking on a cobblestone path, and a statue of a person on a horse is visible. The scene is set in a park with trees and buildings in the distance.

WtE WÅL i 2020 kommer regjeringen med en plan for å nå klimamålene i 2030. Vi tror for grunnsko planer Marte Nørge like å nå sine klimamål for 2030. Bildet er fra en a... via me

© Kari Matheson Nordstad

Av Kjetil Mækknes Hoiland
Publisert: 20. desember 2020 22:00

Regjeringen erkjente i høstens statsbudsjett at Norge ligger an til å bryte sine klimamål for 2020. Miljøvernsekretær Lise Fjellanger sier nå tydelig og spesifikt om

Fredrikstadfolk har alltid hatt en misunnelsesverdig spirit.
Når andre har kastet inn håndkledet har vi klart å gjennomføre med suksess

**DET ER VI
FORTSATT**

I Fredrikstad finner du noen av Norges fremste miljøer innen innovasjon og teknologi. Fireco liker å jobbe helt i yttergrensen. Når løsningene blir volumvare og mainstream, slipper de taket. FiReCo i Fredrikstad trives nemlig best når det umulige skal bli mulig. Som med de raskeste marinefartøylene i verden, gangbroer Norge aldri har sett før, og flytende oppdrettsanlegg hvor fisken unngår lus.

*Les mer om hva vi får til i Fredrikstad på:
vekstifredrikstad.no*

**VEKST
I FREDRIKSTAD**

I Fredrikstad har vi alltid vært stolte hardtarbeidende og gode fagfolk.
Vi har alltid levert de beste resultatene for våre arbeidsgivere

**DET GJØR VI
FORTSATT**

I Fredrikstad finner du noen av Norges fremste miljøer innen innovasjon og teknologi. Snø Designstudio for eksempel, har designet en node som vil kunne revolusjonere seismisk innhenting. Mer kjent er kanskje læringsroboten AV1, hvor industridesignerne fra Snø står bak designet. Fra olje- og gassindustrien til helse-teknologi, kundekretsen strekker seg langt utenfor landets grenser.

Les mer om hva vi får til i Fredrikstad på:

vekstifredrikstad.no

**VEKST
I FREDRIKSTAD**

DN-KAMPANJE

KAMPANJEN SPILLER PÅ FREDRIKSTADS HISTORIKK. FREDRIKSTAD HAR VÆRT EN BY MED INDUSTRI, GRUNDERE OG DYKTIGE FAGFOLK GJENNOM ÅRHUNDRENE. MÅLET VAR Å VISE ARVEN FRA DETTE, OG DET NYE "HIGH-TECH" FREDRIKSTAD.

MEDIEOPPMERKSOMHET

SYNLIGHET OG DOKUMENTASJON

Det startet med posisjonering (2017)

Tidlig i programmet loset BI-professor Lars Erling Olsen styringsgruppen, omdømmepartnerne og formannskapet i Fredrikstad kommune gjennom en øvelse i posisjonering av Fredrikstad som næringsdestinasjon.

Sentrale spørsmål: Hvilket marked opererer vi i? Hva gjør Fredrikstad relevant som sted å drive næring? Hvem henvender vi oss til, og hva motiverer dem? Hva løser Fredrikstad for målgruppens behov – og har vi noen unike fortrinn?

Et arbeid for å skape kultur for vekst og posisjonering startet
– fra et 0-punkt med svært lav oppmerksomhet.

2017–2025

Solgte Fredrikstadbedrifter inn til en av Norges mest populære teknologipodkaster

Bedriftene som besøkte Silvija Seres i studio, var Becour, Solcellespesialisten, Dignio, SealEngineering, NordicAquaFarms, C.H. Evensen Industriovner, Nxtech, Brynild, Norxe, Re-turn og Cowi.

En rekke medieoppslag gjennom årene har satt agendaen på vekstkultur i Fredrikstad

«Fredrikstad er med i Premier League»

«Slik skal Hege selge Fredrikstad i DN»

«Fredrikstad på en av de mest populære teknologi-podkastene»

«Suksessbedriften som får de kloke hodene til å flytte til Fredrikstad»

(fikk også omtale i Teknisk Ukeblad)

VEKST I FREDRIKSTAD

Flere saker: f-b.no/tag/vekst-i-fredrikstad

I 2022 JOBBET VI FREM EN NY STRATEGI, OG FIKK MED FLERE PARTNERE.

2023–2025

VEKST I FREDRIKSTADS ROLLE

Være et mobiliseringsprogram der det offentlige og private samarbeider for å styrke Fredrikstad som næringsdestinasjon, slik at vi lykkes med positiv samfunnsutvikling i kommunen vi bor og jobber i.

Mål 2022–2027

- 1 Vi skal styrke Fredrikstads posisjon som sted å drive næring**
- 2 Næringslivet i Fredrikstad skal ha en kultur for ambisjoner og vekst, og anerkjennes for høy kompetanse**
- 3 Fredrikstad skal bli Norges mest næringsvennlige kommune**

2023–2025

Langsiktige satsinger.

1. Bygge opp kompetansesenter / innovasjonsdistrikt
2. Etablere struktur for samhandling academia – næringsutvikling for gjensidig styrke og attraktivitet
3. Bedre strategisk organisering av prioritert innsats – samferdsel (dobbeltspor, mudring, RV22)

Enklere tiltak vi jobber med:

1. Mottaksapparat for næringsaktører (tilligger kommuner i Østfold)
2. Markedsføring
3. Kompetanseheving

VEKST I FREDRIKSTAD

NYTT ROLLEKART OG SAMMENSETNING

I forbindelse med ny strategi, ble rollekart og sammensetning i styringsgruppen oppdatert – med tanke på å bidra til å styrke Fredrikstads posisjon.

Viktige endringer

- 1** Deltakelse fra både ordfører og leder for opposisjonen representert i styringsgruppen – skal vi lykkes på den nasjonale arenaen må vi stå samlet lokalt
- 2** Akademia med i styringsgruppen ved rektor på Høgskolen i Østfold, samt ny ekstern ressurs med mer kompetanse innen næringsutvikling og posisjonering
- 3** Ressurser lokalt skulle allokeres slik at man fikk tilstrekkelig med tanke på at programmet utvidet innsatsområdene fra primært markedsføring og til flere strategiske innsatsområder relatert til posisjonering for vekst

NASJONALT KOMPETANSESENTER FOR SIRKULÆRØKONOMI

Fredrikstad omtales gjerne som sirkulærhovedstaden i Norge. I Fredrikstad har vi bedrifter og forskningsmiljøer som gjør oss til en troverdig aktør innenfor det sirkulære. Vekst i Fredrikstad har arbeidet for å bygge videre på denne troverdigheten, og i samarbeid med NCCE arbeides det for å etablere et nasjonalt kompetansesenter for sirkulærøkonomi i Fredrikstad.

Næringsliv og offentlig sektor etterspør konkrete verktøy, metodikk og støtte for å implementere sirkulære forretningsmodeller og møte nye europeiske produkt- og verdikjedekrav, samt internasjonal konkurranse.

Regjeringen har lagt til grunn at overgangen til en mer sirkulær økonomi skal skje raskt og bidra til økt konkurransekraft og verdiskaping. Regjeringen bekreftet viktigheten i 2025 da de oppnevnte et nasjonalt samfunnsoppdrag for sirkulærøkonomi.

Et nasjonalt kompetansesenter vil kunne posisjonere Fredrikstad og Østfold, og gi rom for videre synergier og vekst.

Noen milepæler

Politiske vedtak

Fylkestinget vedtok å støtte etableringen av kompetansesenteret (sak 38/2026) [Les saken](#)

Satsingen er også vedtatt og støttet i Fredrikstad kommune.

Statssekretær på besøk

Statssekretær Kristoffer Hansen (Klima- og miljødepartementet) fikk en omvisning på Øra og en orientering om planene for senteret. [Les artikkel fra fylkeskommunen](#)

En rekke politiske møter og foredrag er gjennomført.

[Les siste omtale i Fredriksstad Blad](#)

Mulighetsstudie er utviklet

Se vedlegg.

Kompetansesenteret er resultat av et forprosjekt finansiert av Kompetanseforum Østfold / Viken fylkeskommune, der idé og første konseptskisse ble jobbet frem av Fredrikstad Næringsråd.

INNOVASJONSDISTRIKT

Vekst i Fredrikstad satt innovasjonsdistrikt på agendaen, fordi det posisjonerer og gir vekstkraft. Resultatet er et arbeid som nå har båret frukter helt inn i EUs Regional Innovation Valley.

Søknaden om innovasjonsdistrikt kom i stand etter et møte mellom Smart Innovation Norway og Vekst i Fredrikstad-programmet. Vi kom frem til at vi begge hadde interesse av å arbeide med innovasjonsdistrikt. Etter flere arbeidsmøter leverte vi – sammen med Institutt for energiteknikk og Østfold Energi – en søknad til Østfold fylkeskommune om et forprosjekt. Dette var starten.

Videre ble arbeidet innrettet mot EU-finansiering under ordningen Regional Innovation Valley. EU-programmet skal styrke regionenes innovasjonssystem og fremme samarbeid mellom regioner i Europa for å gjennomføre det grønne skiftet, styrke produktiviteten og sikre produksjon i Europa.

Det pågikk et intenst arbeid med å legge et puslespill der nok regioner skulle enes om et prosjektforslag som svarer godt på Europas utfordringer. Sammen med regioner fra Sverige (Västra Götalandsregionen), Finland, Romania, Ungarn og Bulgaria ble det jobbet mot fristen, og EU-søknaden ble levert innen 15. oktober 2025.

Det er krevende å nå gjennom i EU-systemet, og konkurransen om midlene er hard. Erfaringen Smart Innovation Norway og Necia teknologiklynge har med EU-systemet var avgjørende for å komme gjennom. Smart Innovation har prosjektledelsen.

Fylkesutvalget vedtok medfinansiering: Det settes av 3,5 millioner kroner årlig av utviklingsmidlene i budsjettet for seksjon næring og klima i perioden 2026–2029 for å garantere medfinansiering til Regional Innovation Valley.

EU-søknaden ble innvilget i mars 2026 – og Østfold er med! En bevilgning på 153 millioner kroner fordeles mellom partnerne og vil komme bedrifter i regionen til gode. Avtale forhandles nå med EU.

TETTERE SAMHANDLING OM VEKST OG UTVIKLING MED SENTRALE AKTØRER

SAMARBEID MED UTDANNINGSINSTITUSJONER

Regioner som lykkes har tett kobling mellom utdanning og næringsliv med tanke på behov og etterspørsel. God sammenheng mellom næringsstruktur og studietilbud er sentralt for et steds attraktivitet og vekst. I 2025 ble det arbeidet frem og inngått to formelle samarbeidsavtaler som styrker båndene mellom utdanning og næringsliv. Avtalene gir et strukturert grunnlag for videre arbeid med kompetanseutvikling, studieutvikling, rekruttering og innovasjon i regionen.

Høgskolen i Østfold

Overordnet samarbeidsavtale om utdanning, forskning og innovasjon,. Avtalen skal styrke regional attraktivitet, tilgang på kritisk kompetanse og forsknings- og innovasjonskraft.

Særlig vekt på ingeniørfag og teknologistudier, etter- og videreutdanning, nærings-ph.d. og campusutvikling. En markedsundersøkelse er gjennomført for å kartlegge næringslivets kompetansebehov.

2023-2025

Fagskolen Viken

Samarbeidsavtale signert for å bygge et strategisk samarbeid med tanke på å øke kompetansen i industri- og byggenæringen, styrke rekruttering og bidra til økt konkurransekraft i Fredrikstadregionen.

Avtalen legger til rette for livslang læring, fleksible læringsformer og utvikling av yrkesfaglig høyere utdanningstilbud tilpasset næringslivets behov.

VEKST I FREDRIKSTAD

MER STRATEGISK ORGANISERING AV PRIORITERT INNSATS – SAMFERDSEL

ARBEIDET MED DOBBELTSPOR

Dobbeltspor gjennom Østfold er en av regionens viktigste samferdselssaker, og en forutsetning for at Fredrikstad og nabokommunene skal kunne ta del i veksten som bo- og næringsregion.

Styringsgruppen til Vekst i Fredrikstad drøftet i 2024 hvordan dette kunne organiseres mer strategisk. Dedikert ressursperson / egen organisasjon, stod høyt på agendaen, etter kartlegging og læring fra andre nasjonale prosjekter som hadde fått gjennomslag – og for å innrette innsatsen annerledes enn tidligere.

Vi søkte Fredrikstad kommune og fikk innvilget 500 000,- til arbeidet i oktober 2024.

En lokal arbeidsgruppe ble igangsatt, se nettsiden vi utviklet: <https://www.nyøstfoldbane.no>

VEKST I FREDRIKSTAD

DOBBELTSPOR

Dobbeltsporsatsningen berører både behovet for arbeidsmarkedstilknytning mot Oslo og behovet for mer kapasitet til pendlere, gods og fjerntog som i dag konkurrerer om plassen på ett utdatert togspor. Dette prosjektet har vært et av våre viktigste satsningsområde under Vekst i Fredrikstad-paraplyen i 2024.

I 2025 ble Vekst i Fredrikstad og Fredrikstad Næringsforening forent – Fredrikstad Næringsråd oppstod – og prosjekt dobbeltspor ble videreført.

Fra rapport 2025 fra Fredrikstad Næringsråd til Fredrikstad kommune

Samferdsel har vært et av de mest sentrale arbeidsområdene i 2025. Fredrikstad Næringsråd har arbeidet systematisk for å sikre bred politisk forankring og fremdrift i arbeidet med dobbeltspor til Fredrikstad. Arbeidet har omfattet ukentlige arbeidsmøter, folkemøter, politiske møter, alliansebygging og deltakelse i den offentlige debatten.

Saken har høy prioritet, fordi det helt enkelt er det enkeltprosjektet som vil ha størst betydning for vekstkraften til regionen. Bedre jernbanekapasitet er avgjørende for arbeidsmarked, pendling, byutvikling, gods og næringslivets konkurransekraft.

I 2025 ble det avsatt 90 mill. kroner i statsbudsjettet til Haug-Seut for 2026. Fredrikstad Næringsråd vurderer dette som et viktig prosessresultat, samtidig som arbeidet må videreføres for å sikre fremdrift, kapasitet og en mer helhetlig jernbanesatsing gjennom Østfold.

Prosjektet er samtidig sårbart. Haug-Seut er et stort, langsiktig og kostnadskrevenende samferdselsprosjekt som konkurrerer om plass i et stramt nasjonalt budsjettbilde. Dersom prosjektet ikke følges tett inn mot neste års statsbudsjett, er det risiko for at fremdrift svekkes. For Fredrikstad og Nedre Glomma vil dette være alvorlig, fordi jernbanekapasiteten er en grunnleggende forutsetning for at vi skal kunne fortsette å vokse.

DOBBELTSPOR

Fortsettelse rapport 2025

Fredrikstad Næringsråd vil derfor arbeide målrettet inn mot neste års budsjettprosess. Arbeidet bør omfatte oppdatert kunnskapsgrunnlag, tydelige budskap til storting og regjering, samarbeid med Østfoldbenken og relevante komiteer, koordinering med andre næringsforeninger og aktører langs Østfoldbanen, samt aktiv synliggjøring av hva forsinkelser vil bety for regionen. Målet er å sikre at Haug-Seut ikke behandles som et lokalt enkeltprosjekt, men som en nødvendig del av et større transport-, arbeidsmarkeds- og beredskapsløft for Østfold og landet.

Hva har arbeidet resultert i?

Arbeidet har først og fremst bidratt til å holde Haug-Seut som en tydelig regional prioritet i et krevende nasjonalt budsjettbilde. Det viktigste konkrete resultatet er at det i statsbudsjettet for 2026 ble avsatt 90 millioner kroner.

Like viktig er de politiske og prosessuelle resultatene. Fredrikstad Næringsråd har bidratt til bredere samordning i næringslivet, tydeligere felles budskap fra regionen og økt oppmerksomhet om hvorfor Østfoldbanen må styrkes. Gjennom arbeidet er dobbeltsporet løftet som et prosjekt for arbeidsmarked, byutvikling, gods, klima og beredskap.

Fredrikstad Næringsråd har i år bidratt til å samle regionen, løfte kunnskapsgrunnlaget og holde trykket oppe i en sak som er helt avgjørende for Fredrikstads fremtid. Haug-Seut handler om mer enn togskinner. Det handler om hvorvidt Fredrikstad skal kunne vokse som by og næringsregion.

Revidert nasjonalbudsjett viser at prosjektet fortsatt lever, men også at det er sårbart.

Derfor må arbeidet intensiveres inn mot statsbudsjettet for 2027.

VI STARTET MED KUNNSKAPSBYGGING OM SYNLIGHET OG POSISJONERING FOR NÆRINGSLIVET

KOMPETANSEHEVING FOR NÆRINGSLIVET

Da er eksamensoppgaven levert, og så mye nytt jeg har lært! Så tusen, tusen takk til dere som arrangerer og byr på studiet. Jeg har allerede tatt kunnskapen i bruk...

Først: Fredrikstad Merkevareskole – et verktøy for vekst

Sterke merkevarer bidrar til økt lønnsomhet, mer fornøyde og lojale kunder og er en døråpner for vekst.

Vi utviklet og tilbød en egen merkevareskole for ledere i bedrifter, i samarbeid med noen av Norges fremste på området, BI-professor Lars Erling Olsen og Robert Sjøborg samt gjesteforelesere.

5 moduler:

1. Merkevarebygging som forretningsstrategi
2. Strategisk posisjonering
3. Vekst og innovasjon
4. Ledersamling: lederen som merkevarebygger
5. Slik selger du din merkevare

Eksempelvis:

Kurs i merkevarebygging som forretningsstrategi:

<https://fredrikstad-nr.no/events/kurs-i-merkevarebygging-som-forretningsstrategi/>

Og: Digital markedsføring

Digital markedsføring er helt sentralt i bedriftenes verdiskaping. Vi fikk innvilget 2 mill nok fra Kompetanse Norge til etterutdanning av næringslivet. Vi utviklet og satt sammen en etterutdanning på 15 studiepoeng i samarbeid med Høyskolen Kristiania, Digital Norway og Bergen Næringsråd.

Deltakerne fikk en ryggsekk full av digitale verktøy og teknologisk forståelse som kunne brukes til å gjøre sin bedrift bedre rustet for fremtiden.

Fullsatte kurs. Markedspris per deltaker: 22 000,- som vi kunne tilby til kr. 0,-

VEKST I FREDRIKSTAD

KONTINUERLIG LÆRING = EN DRIVER FOR ØKONOMISK VEKST

KOMPETANSEHEVING FOR NÆRINGSLIVET

Å lære hele livet er en av driverne for økonomisk vekst, og det er stort behov for nye ferdigheter. World Economic Forum har anbefalt å øke innsats på kunnskapsbygging - fra 30 minutter til 5 timer i uken.

2023–2025: Cybersecurity Innovation Network

Cyberangrep påvirker bedrifter i alle størrelser, og vi utviklet et kompetanseløp slik at bedriftene er forberedt på å beskytte sine verdier.

Norske virksomheter må forberede seg bedre, i henhold til Nasjonal sikkerhetsmyndighet.

Eksempel på kurs vi satt opp:

1. Slik beskytter du bedriftens aktiva/verdier
2. Trusselbilde, analyse og sikring av bedriftens verdier.

2023–2025

Foto: Trygve Sørl

Vi mottok 1,4 mill nok i støtte fra Viken fylkeskommune

«Prosjektet "Cyber Security Innovation Network" er et meget godt beskrevet prosjekt som omhandler et svært aktuelt tema; cyber security. Det er lagt opp til et tett samarbeid mellom IFE, Høyskolen i Østfold og næringslivet – særlig SMB – med sikte på å håndtere cyber security gjennom et spesielt tilrettelagt kompetanseutviklingsprogram og utprøving. Godt forankret i nasjonale planer og føringer med særlig fokus på å utvikle nødvendig kompetanse om dette hos SMB.»

VEKST I FREDRIKSTAD

**OG VI FORTSATTE MED UFORMELLE KVELDSMØTER FOR NÆRINGSLIVET FOR Å
BYGGE KUNNSKAP**

SYNLIGHET OG PR – SOM VERKTØY FOR VEKST

MØTEREKKE MED NASJONALE OG LOKALE EKSPERTER SOM DELTE KUNNSKAP, NOEN EKSEMPLER:

«Hvorfor er PR og medieoppmerksomhet viktig? Og hva sier nordiske markedssjefer om endret forbrukeradferd og lavkonjunktur, innsikt, analyse, kreative konsepter og markedsstrategier for fremtiden?»

Åpent møte 2023

Brødrene Ødegård forteller:

Brødrene Ødegård gjort harde prioriteringer på kanal og innhold. Det har vist seg å være lurt, for antall følgere, rekkevidde og engasjement har hatt jevn økning siden satsingen startet i 2019, og den fortsetter å øke. Hør hvordan veien blir til.

Unger fabrikker forteller:

Hør hvordan Unger har jobbet med analysen av egen merkevare, og hva utarbeidelsen av en ny brandbook skal gi bedriften de neste årene.

Åpent møte 2023

«Sylskarp strategi i hodet, kreativitet i hjertet og stein i skoa. Det må til når man skal slå gjennom på et tema man har hørt mye om fra før.

Geelmuyden Kiese presenterer hvordan de med strategi og kreativitet løste kampanjen «Fitesjærring» som dokumenterte stor effekt og vant 4 GULL i internasjonale konkurranser. Lær også om kræsjkurs i kundereiser.»

Åpent møte 2024

VI FORTSETTER OGSÅ MED

SYNLIGHET OG MARKEDSFØRING

SOM EGENPRODUSERTE ARTIKLER

TEMA: TEKNOLOGI

- Ledere må gå foran innen KI

TEMA: FORSKNING

Østfolds skjulte giganter skal løfte Norge
inn i den sirkulære fremtiden

TEDx Fredrikstad dannes

Historiefortellingene gjennom ViF har gjennom årene hatt ulike former og kanaler.

I 2025 var vi med i arbeidet og bistod initiativtakerne i forbindelse med opprettelsen av TEDx Fredrikstad.

Dette er et internasjonalt event som kan bidra til å posisjonere og sette Fredrikstad på kartet.

Aftermovien kan sees her:
<https://www.youtube.com/watch?v=ONzuJBOGeS8>

OG NASJONALE KAMPANJER

SYNLIGHET OG MARKEDSFØRING

FILMKLIPP FRA VEKST I FREDRIKSTADS ARTIKLER: VISER AT NÆRINGSUTVIKLINGEN I FREDRIKSTAD HAR RELEVANS

Se filmen: <https://www.youtube.com/watch?v=jiXRLRj33eQ>

VEKST I FREDRIKSTAD

KANALMIKSEN OPPSUMMERT

PROGRAMMET BYGGER PÅ EN HELHETLIG DISTRIBUSJONSSTRATEGI SOM HAR FOKUSERT PRIMØRT PÅ PRESISE TREFF, MEN OGSÅ JOBBET MED BREDERE SYNLIGHET

META

Meta (Facebook/Instagram) gir bred dekning, trafikk til nettsiden og sterk lokal forankring.

LINKEDIN

LinkedIn treffer relevante fagfolk innenfor spesifikke arbeidsområder og interesseområder.

GOOGLE

Google fanger opp aktive søk og sikrer synlighet når målgruppene uttrykker klare intensjoner.

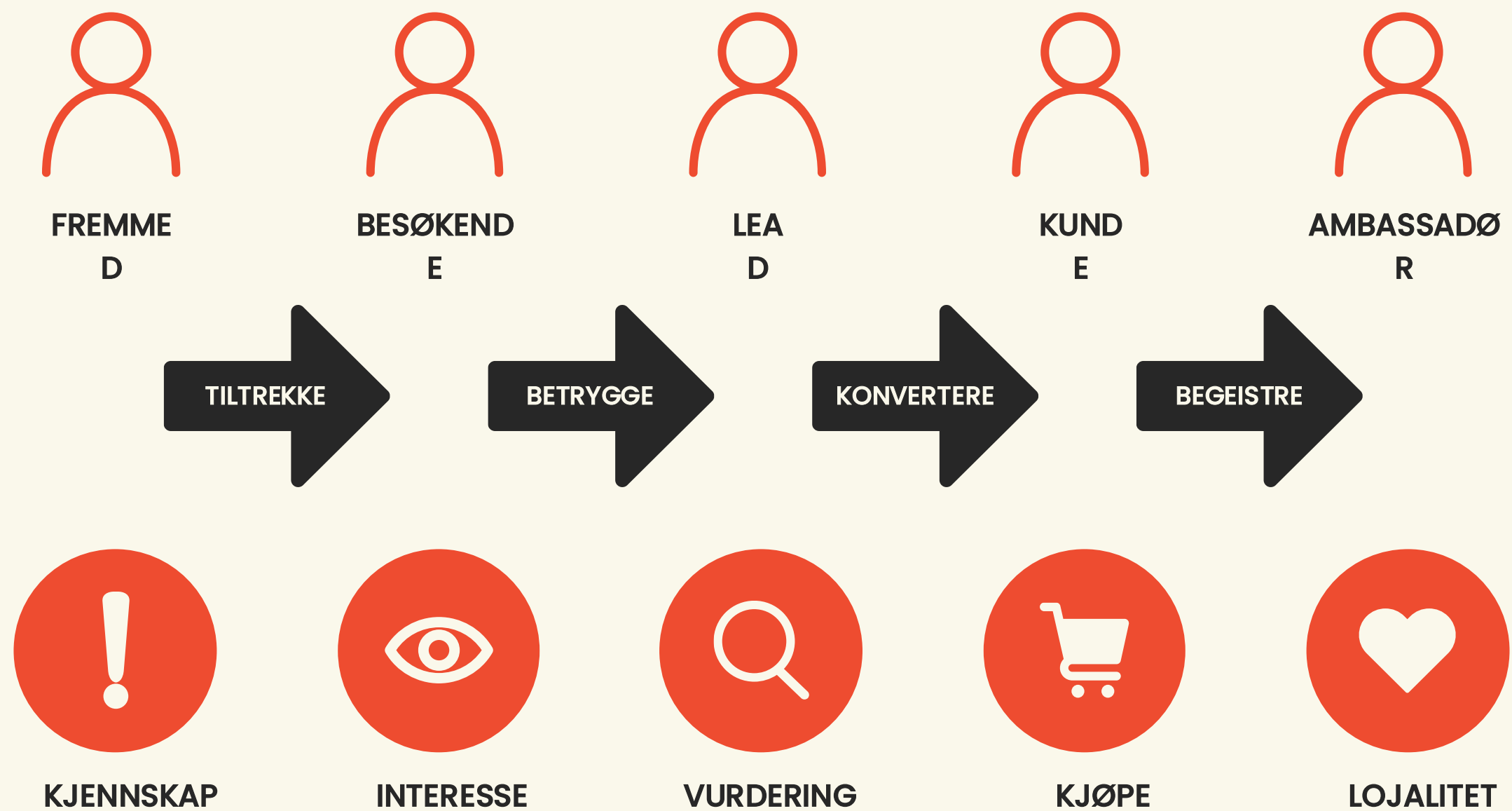
NASJONALE MEDIER

Nasjonale finansmedier posisjonerer Fredrikstad i tunge og troverdige næringsmiljøer, med særskilt effekt mot investorer, beslutningstakere og ledere.

KONTEKSTUELL ANNONSERING

Kontekstuell annonsering i DN, Finansavisen og E24 treffer målgruppen direkte i relevante redaksjonelle sammenhenger.

KUNDEREISEN

REKKEVIDDE OG EKSPONERING

STRATEGISKE KAMPANJER BASERT PÅ
KUNDEREISEN
MÅLRETTET DISTRIBUTJON – IKKE FOKUS
PÅ Å BYGGE COMMUNITY

01

REKKEVIDDE FRA
2017 TIL 2025

Fra 2017 til 2025 har de digitale kampanjene nådd over 2 millioner unike personer, Vi har generert 28,9 millioner eksponeringer og i overkant av 205 000 klikk inn til nettsiden.

02

DEN HØYE
EFFEKTEN

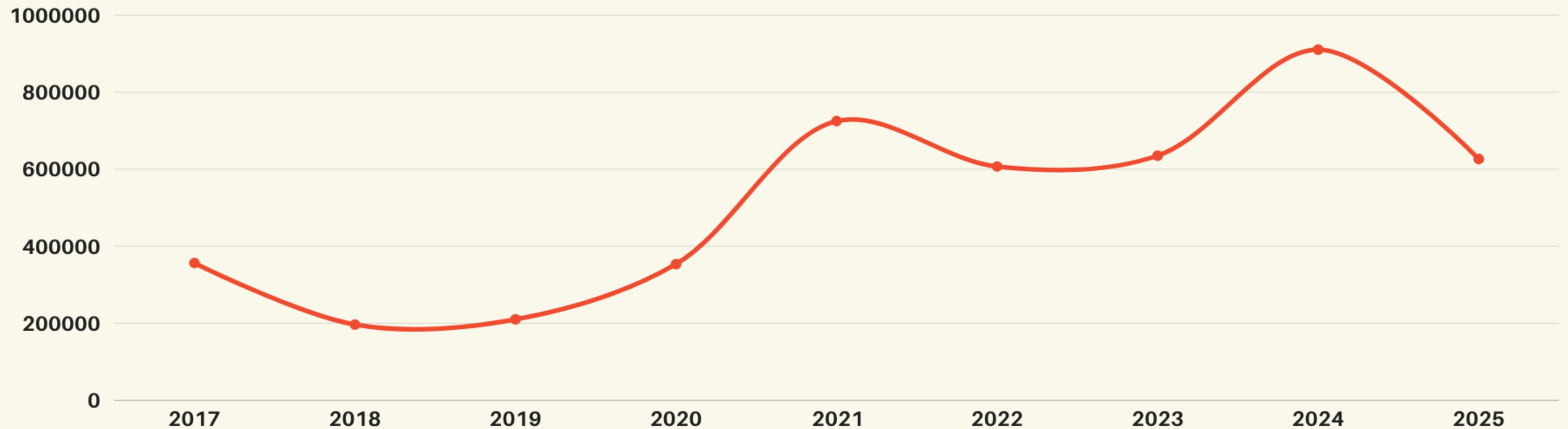
Den høye effekten skyldes særlig en svært effektiv Meta-strategi, hvor kombinasjonen av stort innholdsvolum, kontinuerlige kampanjer og presis målretting har gitt langt høyere rekkevidde enn benchmark tilsier. Rundt 2022 startet vi å teste mer med video for å få økt rekkevidde til lavere CPM – en strategi med veldig god effekt. I 2023 satte vi opp egne annonsesett for å nå enda bedre ut i Oslo, med tanke på at Fredrikstad har historisk høy bostedsattraktivitet, og at vi skal delta i konkurransen om å få tilflyttere og arbeidstakere fra Oslo-området.

03

FREDRIKSTAD I
TOPPSJIKTET

Fredrikstad ligger i toppsjiktet nasjonalt når det gjelder digital synlighet (basert på offentlige tilgjengelige tall) og trafikk knyttet til nærings- og omdømmearbeid. Resultatene representerer en prestasjon som normalt ville krevd et betydelig større mediebudsjett.

REKKEVIDDE PER ÅR

Korrelerer med aktivitet / produserte artikler

EFFEKTEN

GJENNOM STERKE ARTIKLER OG MÅLRETTET DISTRIBUSJON HAR VI BYGGET EN PROFESJONELL KOMMUNIKASJONSPLATTFORM SOM LØFTER HELE NÆRINGSØKOSYSTEMET I FREDRIKSTAD. DETTE LANGSIKTIGE ARBEIDET HAR GJORT REGIONEN MER SYNLIG OG ATTRAKTIV FOR NYE SATSINGER.

Synlighet skaper muligheter – og disse mulighetene har Fredrikstad fått i stort omfang. Oppfatningen av regionen er oppgradert, noe som påvirker investeringsvilje, attraktivitet, relevans for kompetansearbeidere og øker troverdigheten hos politikere og næringsmiljøer.

Bedrifter i regionen har blitt synlige for beslutningstakere, investorer og samarbeidspartnere over hele landet. Fredrikstad har fått økt synlighet i nasjonale medier (DN, E24, Finansavisen, Kapital) og på høytrafikkerte sosiale medier. Regionens næringsfortelling er blitt fortalt vist frem med et enhetlig og troverdig budskap, her finnes: kompetanse, innovasjon og relevante nettverk.

Da omdømmeprogrammet Vekst i Fredrikstad ble etablert, var utgangspunktet tydelig: Fredrikstad trengte en ny fortelling som kunne speile det næringslivet faktisk var blitt – og var i ferd med å bli. Gjennom systematisk arbeid med historiefortelling og strategisk posisjonering har vi:

- Nådd over **2 millioner** unike mennesker
- Generert nesten **29 millioner visninger**
- Skapt over **205 000 klikk** inn til nettsiden
- Produsert rundt **90 artikler** som viser frem innovasjon, kompetanse og nettverk
- Bygget en **digital og nasjonal synlighet** som svært få norske kommuner har oppnådd

Dette har ikke bare skapt oppmerksomhet – det har skapt effekt. Vi har:

- Løftet frem bedrifter som spiller sentrale roller i norsk næringsutvikling
- Posisjonert Fredrikstad som et kraftsentrum for sirkulær økonomi
- Bidratt til et tydelig skifte i omdømmet: fra tradisjonell industriby til moderne, innovativ næringsregion

Det viktige er det strategiske resultatet: Synlighet som bygger attraktivitet, som tiltrekker kompetanse, som utløser investeringer og som legger grunnlaget for nye arbeidsplasser.

Vekst i Fredrikstad viser hvordan målrettet kommunikasjon kan understøtte næringspolitikken og bidra direkte til målene i næringsplanen. Arbeidet har etablert en profesjonell kommunikasjonsplattform som har løftet hele næringsøkosystemet – og gjort Fredrikstad mer synlig og bedre posisjonert for fremtidig vekst.

Dette er langsiktig verdiskaping.
Dette er kommune og næringsliv som lykkes sammen.

RESULTATER

AVSLUTNING

Fredrikstad har alltid vært bedre enn ryktet sitt

Det finnes et fotografi fra en fabrikkhall i Fredrikstad tidlig på 1900-tallet. Menn i skinnvester, maskiner større enn hus. En by som bokstavelig talt bygde landet – skipsskrog, stål. Arbeid som satte merker i hendene og penger i norsk økonomi.

Jeg tenker på det bildet når folk utenfra blir overrasket over hva Fredrikstad er blitt. For overraskelsen sier ingenting om Fredrikstad. Den sier noe om fortellingen vi ikke klarte å fortelle høyt nok, lenge nok.

Det har vi gjort noe med.

Da Fredrikstad Næringsråd og Fredrikstad kommune etablerte Vekst i Fredrikstad, var utgangspunktet ubehagelig: befolkningen vokste, men næringen hang etter. Ikke fordi næringslivet var svakt – men fordi ingen utenfor Østfold visste hva som foregikk her. Utvikling i verdensklasse. Undervannsteknologi i lokaler der det en gang ble støpt anker. Sirkulærøkonomi-pionerer og teknologimiljøer som leverte til olje og gass, helsesektoren og verden. Vi hadde alt – bortsett fra en fortelling som matchet virkeligheten. Det gapet kostet oss. I kampen om talenter, om investorer, og hver gang en ung ingeniør valgte Oslo fordi hun ikke visste at drømmejobben lå ved Glomma.

Fredrikstad har aldri manglet substans. Vi har manglet selvtilliten til å fortelle om den.

Kampanjen vår i Dagens Næringsliv koblet arkivbilder av arbeidere og fabrikkhaller til moderne roboter og klimateknologi. Budskapet var enkelt: dette er ikke en by som har sett sine beste dager – det er en by som alltid har levert, og som leverer fortsatt, bare med nye verktøy. Responsen overrasket oss. Ikke fordi folk ble overbevist av reklame, men fordi de kjente seg igjen. Bedriftene fikk henvendelser. Folk begynte å søke. Beslutningstakere i Oslo begynte å se Fredrikstad som næringsregion.

Synlighet er ikke selvsagt. Det er infrastruktur.

AVSLUTNING forts...

Åtte år senere har kampanjene nådd nær fem millioner unike personer og 29 millioner eksponeringer. Vi har produsert rundt 90 journalistiske historier om reelle næringsstyrker – ikke reklame.

Ingen kan trekke en rett strek fra én artikkel til én ny arbeidsplass. Men synlighet bygger attraktivitet, attraktivitet tiltrekker kompetanse, og kompetanse utløser investeringer. Det er den kjeden vi har jobbet med – systematisk, gjennom politiske skifter og konjunktursvingninger, med kommune og næringsliv skulder ved skulder.

Vi er ikke ferdige. Programmet avsluttes, men arbeidet er det ikke. Flere tiltak fortsetter. Det handler det å gjøre Fredrikstad til det naturlige svaret når bedrifter spør seg hvor de skal vokse, eller hvor mennesker skal bosette seg.

Det gamle fabrikkbildet minner meg om at Fredrikstad ikke er et prosjekt. Det er en by som ikke kastet inn håndkleet da skipsbyggingen falt, men fant nye bransjer, ny kunnskap, ny retning.

Den utholdenheten er ikke markedsføring. Den er identitet. Og den selger bedre enn noe vi kunne finne på selv.

Takk til alle leverandører og samarbeidspartnere som har bidratt gjennom årene!

Partnerbidrag gjennom årene er levert av:

Nasjonalt Senter for Sirkulærøkonomi (NKSØ)

Grunnlag for videre arbeid med forretningsplan og prospekt

Felt	
Dato	Mai 2026 – Endelig versjon
Grunnlag	Opprinnelig mulighetsvurdering (Ole Jørgen Hanssen / NORSUS) + forretningsplan FNR + kompetansekartlegging
Status	Endelig versjon

1. Bakgrunn, behov og strategisk rasjonale

Norsk næringsliv og arbeidsliv møter økende krav til ressursutnyttelse, dokumentasjon og sirkulær omstilling. Samtidig er kompetanse, data og metodikk fragmentert, og mange virksomheter mangler kapasitet og kompetanse internt til å identifisere og realisere konkrete sirkulære forretningsmuligheter. Det samme gjelder mange offentlige virksomheter som enten må forholde seg til sirkulærøkonomien i egen virksomhet eller som støtte opp under prosesser i næringslivet og arbeidslivet med ressurser og kompetanse til omstilling. Mange næringsklynger som samarbeider om etablering av ny virksomhet eller videreutvikling av eksisterende nettverk ser mulighetene for å forsterke innsatsen inn mot sirkulære verdikjeder, industriell symbiose ol. Disse har i mange tilfeller behov for kompetanse å støtte seg på i disse prosessene og ønsker å kjøpe tjenester fra fagmiljøer som er spesialisert på sirkulære løsninger.

Et nasjonalt senter kan redusere denne friksjonen ved å: (i) utvikle og standardisere metodikk, (ii) tilby tjenester overfor nettverk/klynger, offentlige virksomheter og enkeltbedrifter som styrker kompetanse og er driver for implementering av sirkulære forretningsmodeller som sikrer videre norsk konkurransekraft, (iii) reduserer risiko og tidsbruk for virksomheter gjennom tilgang på høy nasjonal kompetanse, og (iiii) fungere som koblingspunkt til og kompetansemegler inn mot industri, akademia, høyere yrkesfaglig utdanning, virkemiddelapparat og kapital.

Gjennom et forprosjekt finansiert av Viken fylkeskommune og NCCE har det blitt gjennomført en kartlegging av kompetansebehov og forslag til tjenester, organisasjonsmodell mm for et nasjonalt kompetansesenter for sirkulærøkonomi (NKSØ). Rapporten fra forprosjektet¹ er et viktig basis for etablering av interimstyre for NKSØ og for arbeidet med et prospekt for senteret som denne mulighetsstudien vil være et grunnlag for.

¹ [Rapport-Nasjonalt-Kompetansesenter-Sirkulaer-Okonomi.pdf](#)

2. Eksterne rammevilkår for sirkulærøkonomien

Senterets relevans og betalingsvilje i markedet er tett koblet til regulatorisk utvikling i EU og Norge, både som driver og som en viss barriere (se kap x). Fem rammeverk er særlig viktige som driver for og som grunnlag for etterspørselen etter senterets tjenester:

2.1 EUs nye lov om sirkulærøkonomi - Circular Economy Act (CEA),

Loven er planlagt lagt frem av Europakommisjonen i løpet av 2026. Denne loven er en sentral del av EUs grønne giv og skal bygge videre på handlingsplanen for sirkulær økonomi fra 2020. De viktigste elementene i loven er:

- Loven skal skape et fungerende indre marked i EU/EØS for resirkulerte materialer, slik at det blir lettere å bruke brukte materialer i ny produksjon.
- Etablere harmoniserte standarder og krav til produkter for å sikre at de varer lenger, kan repareres og gjenbrukes.
- Redusere usikkerhet og fjerne hindringer i det indre markedet som i dag gjør det vanskeligere for markedet å velge sirkulære løsninger.
- Bidra til en mer innovativ og konkurransedyktig europeisk industri.

Mulig konsekvens for senteret:

EUs lovgiving knyttet til sirkulærøkonomi vil påvirke norske virksomheter direkte fordi Norge er forpliktet til å implementere EUs reguleringer i norsk lovverk. For mange bedrifter innenfor materialteknologi og vareproduksjon vil nye krav både skape muligheter og trusler, der senteret kan spille en viktig rolle i å forberede industrien på nye reguleringer som kommer.

2.2 CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive

CSRD pålegger gradvis et stort og voksende antall bedrifter å rapportere på bærekraft etter ESRS-standardene. For norsk industri og eksportbedrifter er dette allerede i gang – og kravene til sirkulære indikatorer (ressursbruk, avfallsstrømmer, materialgjenvinning) er blant de mest krevende å dokumentere operasjonelt.

- Fra 2024: store børsnoterte selskaper (500+ ansatte)
- Fra 2025: øvrige store foretak (250+ ansatte / 40 MEUR omsetning)
- Fra 2026: børsnoterte SMB-er
- Norske bedrifter i EUs leverandørkjeder er allerede eksponert via kundekrav

Mulig konsekvens for senteret

CSRD kan bli en av senterets viktigste kommersielle drivere i 2026–2027. Bedrifter trenger operasjonell hjelp til å skape de sirkulære dataene CSRD krever – ikke bare hjelp til å fylle ut skjemaer. Det er her senteret skiller seg fra revisorer og konsulenter.

2.3 Digital Product Passport (DPP)

EU innfører krav om digitalt produktpass for stadig flere produktkategorier: batterier (2027), tekstiler, elektronikk, bygg og møbler følger. DPP krever dokumentasjon av materialinnhold,

sporbarhet, reparerbarhet og gjenbruksmuligheter – data og sporbarhetssystemer som de fleste norske produsenter ikke har på plass i dag.

- Batterier: DPP-krav fra 2027 – allerede i forberedelse hos produsenter
- Tekstil og mote: krav under utvikling, forventet 2026–2027
- Bygg og byggematerialer: innfasing fra 2028
- Møbler og elektronikk: krav fra 2027–2030

Mulig konsekvens for senteret

DPP Readiness-tjenesten fra forretningsplanen treffer direkte. Bedrifter vil trenge bistand til gap-analyse, utvikling og etablering av datastruktur og implementeringsplaner for bedriften og dens verdikjeder. Dette kan bli en konkret, avgrenset tjeneste med klar betalingsvilje.

2.4 EUs taksonomiforordning

Taksonomien definerer hva som er bærekraftige investeringer. For norske bedrifter som søker grønn finansiering eller inngår i fond som rapporterer SFDR, er taksonomidokumentasjon avgjørende. Sirkulærøkonomi er en av seks miljømål i taksonomien – og det stilles konkrete krav til dokumentasjon av materialstrømmer og gjenvinningsløsninger.

Mulig konsekvens for senteret

Taksonomidokumentasjon er kompleks og krever faglig dybdekunnskap i materialstrømsanalyse og livsløpsanalyser/bærekraftsanalyser – noe partnernettverket (NORSUS, SINTEF, NMBU, NORCE mfl) besitter. Senteret kan tilby dette som en tilgjengelig tjeneste for SMB-er til en overkommelig pris med basis i kompetanse hos partnerne.

2.5 Norsk politikk – Samfunnsoppdrag og handlingsplan sirkulærøkonomi

Regjeringen lanserte i 2025 et nasjonalt samfunnsoppdrag for sirkulær økonomi, mens en handlingsplan for sirkulærøkonomi ble lagt frem i mars 2024. Dette gir politisk ryggdekning for statlig medfinansiering av et nasjonalt senter, og indikerer at myndighetene ser behovet for en koordinerende nasjonal aktør. Handlingsplanen for sirkulær økonomi (2024) og Ekspertgruppens rapport «Ikke rett fram» er sentrale styrende dokumenter.

- Statlig finansiering er politisk forankret – men krever konkret formål og målbare resultater
- Fylkeskommuner og kommuner er naturlige regionale medfinansieringspartnere
- Virkemiddelapparatet (Innovasjon Norge, Forskningsrådet, SIVA) er relevante for prosjektporteføljen

Mulig konsekvens for senteret

Samfunnsoppdraget og handlingsplanen har ikke blitt fulgt opp med ny finansiering, men departementene, forskningsrådet og øvrig virkemiddelapparat vil forsøke og omdisponere midler til satsing på sirkulærøkonomi. Det gir også rom for at Stortinget kan vedta å omdisponere midler til et senter som del av et budsjettforlik omkring statsbudsjettet.

3. Relevante bransjer – hvilke og hvorfor

Senterets tjenester er relevante for et bredt spekter av næringer, men ressurser i oppstartsfasen tilsier at vi prioriterer bransjer med høyest regulatorisk eksponering, der hvor det er avgjørende for videre norsk konkurransekraft, har størst materialstrømmer og sterkest kobling til kompetansen i etablert nettverk til kompetansesenteret.

Vi har tatt utgangspunkt i det som er definert som «sirkulære bransjer» i prosjekt for Buskerud fylkeskommune og statistikk som viser disse bransjenes totale omsetning/antall bedrifter i Norge. Supplert med informasjon fra Regjeringens sirkulærøkonomiske program, samfunnsoppdraget mm.

1. Avfallshåndtering, som omfatter bedrifter med NACE-kode 38. Disse bedriftene er viktige, ettersom de mottar og håndterer avfall fra andre bransjer og sektorer.
2. Byggavfall, fra bedrifter innenfor bygg og anlegg, som omfatter NACE-kodene 41, 42 og 43.
3. Metallavfall, som omfatter bedrifter innenfor NACE-kodene 24,25, 26, 27,28, 29, 30,32.
Dette er bransjer som vanligvis omtales som verkstedindustri, samt metallindustri og annen industri.
4. Mineralsk avfall, som omfatter bedrifter i NACE-kodene 08 og 23.
5. Organisk avfall, som omfatter bedrifter i næringsmiddel- og drikkvareindustri.
6. Plastavfall, som omfatter bedrifter i NACE-kodene
7. Tre og papir, som omfatter bedrifter i NACE-kodene 16, 17, 18 og 36.
8. Detaljhandel, som omfatter bedrifter i NACE-kode 47
9. Tjenesteytende sektorer, som inkluderer overnattingsbedrifter i NACE-kode 55

Data over antall bedrifter i hver NACE-kode, antall ansatte og omsetning i 2023 er vist i Tabell 1. De største bransjene målt i omsetning er 46 Agentur og engroshandel (1 400 mrd), detaljhandel (625 mrd, 10 næringsmiddelindustri (369 mrd NOK), oppføring av bygninger (335 mrd NOK), 43 Spesialisert bygg- og anleggsvirksomhet (329 mrd NOK), 10 anleggsvirksomhet (95 mrd NOK), 24 metallindustri 86 mrd NOK, 56 serveringsvirksomhet 81 mrd NOK, 20 kjemisk industri 73 mrd NOK, 25 metallvareindustri 67 mrd NOK, 23 mineralproduktindustri 47 mrd NOK, 38 avfallshåndtering 42 mrd NOK, 16 trelastindustri 40 mrd NOK.

Oversikten indikerer at det er et stort potensial for bruk av tjenester knyttet til sirkulærøkonomi i norsk næringsliv, og at de største bransjene både målt i omsetning og antall bedrifter er innenfor handel og tjenesteytin, næringsmiddelindustri og bygg- og anlegg, mens det innenfor mer tradisjonell industri særlig er metallrelatert industri, kjemisk industri og mineralsk industri som er store. Avfallshåndtering er også en stor sektor med 790 bedrifter, 9100 sysselsatte og totalt 42 mrd NOK i omsetning.

Tabell 1 Oversikt over antall bedrifter, antall sysselsatte og omsetning i hver bransje

Bransje (næringskode)	Antall bedrifter	Antall sysselsatte	Omsetning (mill NOK)
08 Bergverksdrift	796	4078	16 011
10 Næringsmiddelindustri	3073	49652	369 907
11 Drikkevareindustri	354	3252	18 604
13 Tekstilindustri	621	3078	8 385
14 Bekledningsindustri	1292	1754	3 366
16 Trelast- og trevareindustri	1835	13314	40 868
17 Papir- og papirvareindustri	54	2778	22 891
18 Trykking, grafisk industri	774	4010	8 643
20 Kjemisk industri	335	9206	73 555
21 Farmasøytisk industri	38	3007	20 143
22 Gummivare- og plastindustri	350	4832	17 655
23 Mineralproduktindustri	920	10354	47 512
24 Metallindustri	109	10166	86 664
25 Metallvareindustri	2410	25012	67 314
26 Data- og elektronisk industri	266	9009	36 437
37 Håndtering av avløpsvann	209	1303	3 303
38 Avfallshåndtering	790	9103	42 761
39 Miljørydding og miljørensing	29	83	414
41 Oppføring av bygninger	24614	88841	335 384
42 Anleggsvirksomhet	1246	22402	95 077
43 Spesialisert bygge- og anleggsvirksomhet	36236	163858	329 590
46 Agentur- og engroshandel	18072	110431	1 401 832
47 Detaljhandel	37743	217187	625 680
55 Overnattingsvirksomhet	3738	33875	46 344
56 Serveringsvirksomhet	13134	86718	81 437

3.1 Prioriterte bransjer

Bransje	Hvorfor prioritert	CSRD/DPP-eksponering	Partnerkompetanse
Bygg og anlegg	Største avfallsstrøm i Norge (~8 mill. tonn/år). DPP for byggematerialer innføres fra 2028. Sterk NMBU/SINTEF-kompetanse.	Høy	NMBU, SINTEF, NORSUS
Avfallshåndtering	Kjernen i industriell symbiose. Reststrømsanalysene er direkte relevante. Tett koblet til Øra-miljøet i Fredrikstad.	Middels	NORSUS, NCCE, NIBIO, NMBU
Mat og næringsmidler	Stor organisk avfallsstrøm. Matsvinn-krav i CSRD. Havbruk/sjømat er Norges sterkeste eksportsektor – med sterke bærekraftskrav fra EU-kunder.	Høy	NORSUS, NMBU, NORCE, NIBIO
Metallindustri	Store materialstrømmer, høy gjenvinnbarhet, sterk industriell symbiose-relevans.	Høy	SINTEF, NORSUS

Tekstil og mote	Prosessindustri er en nøkkelbransje for reststrømsanalyser. DPP-krav kommer 2026–2027. OsloMet/SIFO har nasjonal spisskompetanse. Forbrukerpraksis-dimensjonen er særlig sterk.	Høy	OsloMet/SIFO, NORSUS
Emballasje og plast	EU-regelverk om emballasje (PPWR) trer i kraft 2025–2030. Sterk regulatorisk driver. NORSUS har bred kompetanse.	Høy	NORSUS, SINTEF
Tre og skogbruk	. Klimatre-programmet gir direkte inngang. Kursportefølje allerede under utvikling.		Sterk NMBU MINA-kompetanse, NIBIO, NORSUS
Detaljhandel	Produsentansvar og CSRD-rapportering gir voksende etterspørsel. Foreløpig lavere betalingsvilje enn industri.		NORSUS
Offentlig sektor	Sirkulære anskaffelser er et politisk mål. Lang beslutningsprosess, men store volumer. Fylkeskommuner er naturlige pilotpartnere.		NORSUS, Oslo-Met,
Møbler og interiør	DPP-krav fra 2027. Norsk møbelindustri (Ekornes, Haugsbø m.fl.) er eksportorientert og EU-eksponert.		SINTEF, NORSUS,

3.3 Kartlegging av spisskompetanse hos partnerne

Kartleggingen av faglig spisskompetanse i partnernetverket viser at senteret har sterkest dekning på følgende temaer, direkte koblet til prioriterte bransjer:

Kompetansetema	Hvem i nettverket	Relevant for bransje
LCA og bærekraftsdokumentasjon	NORSUS (leder), SINTEF, OsloMet/SIFO	Alle bransjer – særlig bygg, mat, tekstil
Industriell symbiose	NORSUS, NCCE	Avfall, metall, prosessindustri
Teknologi og løsninger	SINTEF (bredt), NMBU REALTEK, NORCE	Bygg, energi, havbruk, prosessindustri, metallindustri
Forbrukerpraksis	OsloMet/SIFO (leder)	Tekstil, mat, emballasje, detaljhandel
Statistikk og ressursstrømmer	NORSUS, NMBU MINA	Alle bransjer – grunnlag for reststrømsanalyse
Virkemidler og juss	NMBU LANDSAM, NORSUS	Alle bransjer – særlig offentlig sektor
Skog, tre og biomasse	NMBU MINA, NIBIO	Tre/skogbruk, bygg, bioøkonomi

4. Konkurranseforhold og risikofaktorer

4.1 Viktig premiss: senteret konkurrerer ikke med partnernes kjernevirksomhet – men må kunne velge fritt beste kompetanse for kundene

Prinsipp

Senterets virksomhet skal ikke utvikles i en retning som konkurrerer med partnernes kjernevirksomhet i betalingsdyktige markeder. Der NORSUS, SINTEF, NMBU eller andre partnere allerede har direkte kunderelasjoner og leverer tjenester, er senteret ikke en konkurrent. Senterets rolle er å nå de bedriftene som i dag ikke finner veien til fagmiljøene – og å standardisere og tilgjengeliggjøre tjenester for det brede markedet, samt ta ansvar for å utvikle nye tjenester ved behov. Nøkkelprinsipp for innkjøp av kompetanse: Når senteret setter sammen et tjenestetilbud til en konkret bedrift, skal senteret fritt kunne velge den beste tilgjengelige kompetansen – også fra leverandører utenfor partnernettverket. Partnerne har første rett ved lik kvalitet og pris, men senteret er ikke forpliktet til å bruke partnere hvis bedre eller rimeligere alternativer finnes i markedet. Dette er avgjørende for senterets troverdighet overfor kundene – og for at senteret ikke blir en lukket klubb for partnerinstitusjonene.

Praktisk konsekvens: Når en bedrift ringer senteret og ber om hjelp til en reststrømsanalyse, avgjør senteret – ikke partnerne – hvem som gjør jobben. Det kan for eksempel være NORCE, SINTEF eller NORSUS fordi de er best. Men hvis en annen aktør er mer spesialisert, rimeligere eller har ledig kapasitet, kan senteret velge dem. Partnerne konkurrerer om senterets oppdrag på kvalitet – ikke på eierskap.

4.2 Konkurransesituasjon per tjeneste

Senteret opererer i et marked med eksisterende aktører. Konkurransesituasjonen mot andreaktører i markedet varierer sterkt mellom sektorene og relevante tjenester:

Tjeneste	Eksisterende aktører	Senterets fortrinn
Reststrømsanalyse / verdikjedeprogram	NORSUS, SINTEF, konsulenter	Standardisert pakke, lavere pris, aktiv markedsføring mot SMB-er som ikke finner veien til instituttene selv
DPP / CSRD-tjenester	Big Four, BDO, spesialkonsulenter	Operasjonell dybde – vi hjelper bedriften å skape dataene, ikke bare rapportere dem
Kurs og kompetansebygging	NMBU, USN, Fagskolen Viken, BI	Koordinering og tilgjengeliggjøring av eksisterende kurs – senteret vil være en viktig døråpner til markedet og ikke konkurrent. Kan utvikle tilbud der man ser at det er underdekning opp mot behov, det er korte veier mellom senteret – markedet - tilbydere
Statistikkbank	SSB (for avfallsstatistikk; i mindre grad andre sirkulærøkonomisk statistikk), NORSUS, Miljødirektoratet	Sektorspesifikk, oppdatert, koblet til beslutningsgrunnlag – ikke bare aggregat
Prosjektmodning / søknadsstøtte	Inkubatorer, konsulenter	Faglig tyngde fra partnernettverket kombinert med kommersiell prosjektledelse

4.3 Kommerisielle risikoer

Risiko	Konsekvens	Håndtering
Statlig finansiering uteblir	Samfunnsoppdraget kan ikke finansieres	Senteret reduseres til kommersiell minimumsversjon. Politisk risiko håndteres ved bred forankring.
Uklart skille gratis vs. betalt	Omdømmerisiko og statsstøtteproblematikk	Tydelig tre-nivå-policy vedtatt av styret. Offentlig tilgjengelig.
Lavere volum enn forventet	Svakere kommersiell inntektsbane	Fleksibel innleiemodell – faste kostnader holdes lave. Kursportefølje har lav break-even.
Kapasitetsflaskehalser	Manglende leveranseevne ved volumvekst	Standardiserte metodepakker. Rammeavtaler med kompetansepul (se kap. 6).
Konkurranse fra rådgivere	Prispress på analysetjenester	Differensiering på faglig dybde og standardisering – ikke bare pris.

5. Produkt- og markedsforhold

5.1 Tjenesteportefølje

Senteret tilbyr følgende tjenester. Tjenesteporteføljen er designet for å være standardiserbar og skalerbar – senteret er ikke et konsulentbyrå som priser per time, men en tjenesteleverandør med pakketerte produkter.

Tjeneste	Beskrivelse	Primær målgruppe
Prosjektutvikling og finansiering	Strukturert prosjektutvikling og konsortiebygging mot regionale/nasjonale/EU-støtteordninger. Dette er en type tjeneste som NCCE og partnerne allerede er tungt involvert i og der senteret kan støtte opp under og ta ansvar for en del av prosjektporteføljen som i dag ivaretas av NCCE og partnerne.	Klynger, bedrifter
Prosjektledelse/formidling fra fellesprosjekter	Funksjon som prosjektleder og/eller ansvarlig for formidling av resultater og erfaringer fra fellesprosjekter i partnerskapet med ulik varighet. Dette er også en pågående aktivitet og der senteret kan ta ansvar for deler av prosjektporteføljen	

Sirkulære verdikjeder	Senteret eier kunderelasjonen og koordinerer leveransen. Faglig innhold kjøpes inn fra leverandører på rammeavtale.	Industri, avfall, bygg
Kurs	Partnerne i senteret tilbyr allerede et stort antall eksamensgivende og andre typer kurs som vil være en del av porrtføljen senteret kan bidra til å tilgjengeliggjøring og videretvikle ut fra brukerbehov. Utvikling og tilbyder av kurs ved behov, med faglige leveranser ekstern, eller internt ved mer generiske / enkle tilbud.	Bredt
Statistikk og ressursbank	Abonnementsbasert tilgang til sektorspesifikk statistikk over materialstrømmer og indikatorer.	Fylker, bransjer
Reststrømsanalyse	Avgrenset analyse for én virksomhet eller ett geografisk område: volum, kvalitet, alternativ anvendelse.	Alle bransjer
DPP Readiness	Kartlegging av datakrav, gap-analyse, anbefalt datastruktur og implementeringsplan for EU-krav.	Produsenter, bygg
CSRD sirkulær data	Operasjonell oversettelse av CSRD-krav til KPI-er, datakilder og intern kontroll.	Bredt
Kompetansemegling	Systematisk partnersøk og kobling: reststrøm-eier, teknologi, materialbruker, FoU, kapital.	Alle

5.2 Freemium-modell – prinsipp for data og innsikt

Senteret opererer med tre tydelige nivåer for tilgang til data og kunnskap:

Nivå	Innhold	Finansiering
Gratis (Nivå 1)	Generelle tjenester overfor brukere av ikke-kommersiell karakter, som veiledning, foredrag, henvisning til relevant kompetanse, bistand til elever/studenter, service overfor media osv.	Offentlig finansiering via statsbudsjett – dette er samfunnsoppdraget
Abonnement (Nivå 2)	Tilrettelagte tjenester som oppdateres jevnlig som bla statistikkbank, ressursbank, virkemiddeloversikter, publikasjoner mm	Kommersiell inntekt
Prosjektinntekter (Nivå 3)	Bistand til prosjektutvikling, prosjektledelse, utvikling av sirkulære verdikjeder, produkter og tjenester, FoU-prosjekter med frembringning av ny kunnskap mm.	markedsbaserte priser. Mål om 46 % bruttomargin i 2030.

5.3 Internasjonale referansemodeller og mulige samarbeidsmiljøer

Senteret kan hente lærdom og samarbeidsmuligheter fra operative internasjonale sentre:

Senter	Land	Relevans
WRAP	UK	Avfall og ressurseffektivitet – bredt tjenestetilbud til industri og offentlig sektor. Primært statlig finansiert, men med kommersielle tjenester.
Zero Waste Scotland	Skottland	Regional aktør med sterk offentlig forankring. Demonstrerer at regional base + nasjonal leveranse fungerer.
Re:Source	Sverige	Naturvårdsverkets ressurscenter. Nær modell for norsk statlig forankring. Tett koblet til industrien.
Kalundborg Symbiosis Centre	Danmark	Verdens første industrielle symbiose-senter. Demonstrerer fasilitatormodellen over 50+ år.
Holland Circular Hotspot	Nederland	Privat-offentlig plattform. Nærmeste strukturelle analog til det norske forslaget.
Ellen MacArthur Foundation	UK	Global metodikk og advocacy. Mulig partner for norsk senter som nordisk kontaktpunkt.

Vedlegg A – Kompetanseoversikt i eksisterende partnernettsverk – foreløpige resultater

Basert på kompetansekartleggingen utarbeidet av partnerne (2026). Tabellen viser nasjonal/internasjonalt spisskompetanse per tema og institusjon.

Tema	NCCE	NORSUS	SINTEF	NMBU	OsloMet/SIFO	Merknad
LCA / miljøanalyser	Via medlemmer	Leder nasjonalt	Sterk – bredt	Kompetanse	Kritisk perspektiv	NORSUS er nasjonal leder
Bærekraftsdokumentasjon	Via partnere	Bredt	Bredt	Skog/tre/bygg	RRI, forbruk	
Virkemidler og juss	Delvis	Analyse	EU-rammeverk	Governance	Policy-analyse	NMBU LANDSAM er sterk
Statistikk og ressursstrømmer	Ressursbank	Matavfall, plast	Analyse	Skog, bygg	Tekstiler	
Teknologi og løsninger	Prosjekter	Dokumentasjon	Leder – bredt	Bio, bygg	Teknologivurdering	SINTEF er bredest
Forretningsmodeller	Kjernekompetanse	Industriell symbiose	Barrierer	Skog/tre	Etterspørselsside	NCCE er sterk på fasilitering
Forbrukerpraksis/-adferd	Nei	Mat, tekstil	Atferdsøkonomi	Tre/helse	Leder nasjonalt	OsloMet/SIFO er nasjonal leder
Industriell symbiose	Kjernekompetanse	Leder nasjonalt	Delvis	Nei	Teoretisk	NORSUS + NCCE er sterkest
Design for sirkulære løsninger	NCDP-program	Nei	Nei	Samarbeid	Systemisk design	OsloMet er sterk

Pågående samarbeidsprosjekter (utvalg)

Partnernettsverket har allerede betydelig samarbeid i pågående prosjekter – dette er et aktivt faglig fellesskap, ikke et nytt konsortium:

Prosjekt	Leder	Partnere	Finansiering	Til	Relevans for NKSØ
earthresQue	NMBU	NGI, NORSUS, NIBIO, BI	NFR	2028	Ressursstrømmer
Sea-Cycle	NMBU	NORSUS, NIBIO	NFR	2028	Bioressurser
NoWaste	NGI	NMBU, NORSUS, UInn.	NFR	2028	Avfall
TREASoURcE	VTT	SINTEF, Østfold/Fredrikstad komm.	EU	2026	Sirkulære verdikjeder
Sum4Re	Uvigo	17 partnere	EU	2028	Materialbanker

Saksnr.: 2026/24836
Dokumentnr.: 1
Løpenr.: 301392/2026
Klassering: F00

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Formannskapet	24.09.2026	108/26

Fritt brukervalg for praktisk bistand

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å fatte følgende vedtak:

1. Fredrikstad kommune igangsetter et samarbeid med Sarpsborg kommune om en vurdering av alternative modeller for samarbeid om organisering av praktisk bistand.
2. Arbeidet skal omfatte en vurdering av konkurranseutsetting av tjenesten.
3. Foreslått prosess i saken følges og saken legges frem for sluttbehandling i begge kommuner høsten 2026.

Sammendrag

Samarbeidsarenaen vedtok 17. juni 2026 at Fredrikstad og Sarpsborg kommuner skal etablere en felles arbeidsgruppe for å utrede mulige samarbeidsmodeller for praktisk bistand (hjemmehjelp).

Bakgrunnen er behovet for å møte framtidige tjenestebehov, sikre god kvalitet i tjenestene og vurdere om samarbeid kan gi en mer effektiv ressursutnyttelse. Vurderingen skal også omfatte fritt brukervalg og eventuell konkurranseutsetting av tjenesten.

Arbeidsgruppen skal utrede aktuelle samarbeidsformer, belyse juridiske, økonomiske og organisatoriske konsekvenser, samt vurdere konsekvenser for brukere og ansatte. Formålet er å legge fram et helhetlig og tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for politisk behandling i begge kommuner høsten 2026.

Saken legges nå fram for å orientere om arbeidet som er igangsatt, forankre mandat og videre prosess, og gi grunnlag for å gå videre med arbeidet i regi av Samarbeidsarenaen.

Vedlegg

Vedlegg:

- 1 Om arbeidsgruppen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen.

Saksopplysninger

Fredrikstad kommune har 1 106 brukere som mottar praktisk bistand i hjemmet. Tjenesten tildeles gjennom Helseforvaltning og koordinering, mens Virksomhet mat, vaskeri og praktisk bistand utfører tjenestene i henhold til vedtakene. Praksisen i Fredrikstad skiller seg noe fra Sarpsborg. De fleste brukerne i Fredrikstad har vedtak på mellom 1,5 og 2 timer praktisk bistand per måned.

Fredrikstad kommune benytter om lag 16 årsverk til å utføre hjemmehjelp, herunder renholdstjenester. Renhold utgjør totalt 2 101 timer per måned. Dette omfatter kun praktisk bistand i form av renhold, og inkluderer ikke andre tjenester som dusjing, personlig assistanse eller andre oppdrag innen hjemmetjenestene.

Sammenlignet med Sarpsborg har Fredrikstad et større brukergrunnlag innen praktisk bistand. Dersom kommunene skulle etablere et samarbeid om fritt brukervalg, vil det samlede brukergrunnlaget utgjøre om lag 1 600 brukere av hjemmehjelp. Et større samlet volum kan gjøre markedet mer attraktivt for private leverandører og bidra til økt konkurranse og valgfrihet for brukerne.

Erfaring fra andre kommuner er i hovedsak at ordningen med fritt brukervalg for hjemmehjelp har fungert forholdsvis godt sett i et brukers perspektiv. Dette gjelder særlig kommuner som har driftet en slik ordning over tid. Tilbakemelding fra brukere er ofte at de har hatt positive erfaringer med ordningen. Samtidig varierer ordningene mellom kommuner når det gjelder avtaler, pris og antall tilbydere. Flere kommuner peker også på at et visst volum av brukere med behov for hjemmehjelp er nødvendig for å sikre stabil og effektiv drift over tid. Erfaringer fra andre kommuner viser også at bytte av leverandører kan medføre økt administrativ belastning for kommunen blant annet knyttet til kontroll, kartlegging og oppfølging. Dette innebærer økte utgifter og bruk av ressurser til saksbehandling og administrasjon.

Sakens historikk og bakgrunn

Sarpsborg bystyre vedtok i april 2026 at kommunen skulle utrede alternative modeller for organisering av praktisk bistand, herunder samarbeid med Fredrikstad kommune og vurdering av konkurranseutsetting av tjenesten.

Som oppfølging av dette vedtok Samarbeidsarenaen 17.06.2026 at det skulle etableres en felles arbeidsgruppe for å vurdere aktuelle samarbeidsmodeller, med følgende anmodning:

1. Fredrikstad og Sarpsborg kommuner nedsetter en arbeidsgruppe med representanter fra begge kommuner som skal vurdere alternative modeller for samarbeid om organisering av praktisk bistand, hjemmehjelp med sikte på å møte fremtidens tjenestebehov, sikre kvalitet i tjenestene og legge til rette for utvikling av flere og bedre tilbud til brukerne.
2. Vurderingen skal omfatte vurdering av konkurranseutsetting av tjenesten.
3. Det utarbeides mandat for arbeidsgruppens arbeid.
4. Saken legges frem for politisk behandling i begge kommuner høst 2026 og foreslått prosess i saken følges.

Kommunene har allerede etablert et samarbeid gjennom etablering av Nedre Glomma Kjøkkendrift. I tillegg er det en pågående politisk sak om samarbeid om vaskertjenester som også ble behandlet i samarbeidsarena [i sak 10/26](#). Disse tjenestene er i dag organisert under samme virksomhet i Fredrikstad kommune. Kommunedirektøren vurderer at det vil være naturlig, som en del av vurderingene, også å utrede et alternativ om utvidelse av det allerede etablerte oppgavefellesskapet for kjøkkendrift.

Kommunedirektøren i Sarpsborg vurderte det som lite realistisk å oppnå de nødvendige økonomiske gevinstene gjennom kommunens egen drift alene. Det er usikkert om private leverandører vil kunne tilby tjenesten til en kostnad som gjør ordningen økonomisk bærekraftig. Det måtte derfor påregnes at innføring av fritt brukervalg innen praktisk bistand i hjemmetjenesten samlet sett ville medføre økte kostnader for Sarpsborg kommune.

Tidsplan og prosess for gjennomføring

Det er utarbeidet en grov tidsplan for arbeidet frem mot endelig politisk behandling i bystyrene høst 2026/12. november 2026. Det forutsettes at medvirkning/medbestemmelse ivaretas jf. bestemmelser i begge kommuner.

➤ Samarbeidsmøter i administrasjonen i begge kommuner	juni, august og september
➤ Møter i arbeidsgruppen/ressursgruppe i begge kommuner	juni – november
➤ Medvirkning og behandling i partssammensatt utvalg	august – september
➤ Muntlig orientering i samarbeidsarena	18. september
➤ Formannskapet i begge kommuner	24. september
➤ Bystyret i begge kommuner	12. november

Ved etablering av framtidig interkommunalt samarbeid vil det være en viktig suksessfaktor å følge anbefalt prosess i hovedtrekk:

FASE 1 – Hvorfor samarbeide

- Steg 1: Avklare behov i Fredrikstad og Sarpsborg kommuner
- Steg 2: Avklare omfang og form
- Steg 3: Vurdere fordeler/ulempes
- Vurdere orientering/underveismelding til politisk nivå

FASE 2 – Hvordan samarbeide

- Kort om modeller
- Steg 4: Etablere kriterier
- Steg 5: Avklare konsekvenser
- → Saksframlegg politisk i begge kommuner

FASE 3/Sluttbehandling:

- Anbefalt modell/modeller inkludert konkurranseutsetting
- Kostnadsfordeling
 - o Prinsipper
 - o Eksempler/alternativer til beslutning

En slik gjennomføring vil kunne sikre at begge kommuner er omforent om formålet med samarbeidet, og at innhold og tidsplan er forankret.

Figur 1: Prosess for å etablere et interkommunalt samarbeid. Kilde: BDO.

Mandat for arbeidsgruppen

Vurderingen av «fritt brukervalg og mulig konkurranseutsetting av hjemmehjelpstjenesten» skal gi informasjon om hvordan en brukervalgordning bør organiseres i Sarpsborg og Fredrikstad kommune som et samarbeid. Saken skal omfatte en tydelig anbefaling og mulige alternativer for politiske vedtak. Et godt og tilstrekkelig beslutningsgrunnlag skal legges frem for politisk behandling. Arbeidsgruppen skal tilstrebe en utredning som omtaler de viktige og avgjørende spørsmål for ordningen.

Mandatet for arbeidsgruppen vil blant annet omfatte følgende:

1. Arbeidsgruppen skal vurdere alternative modeller for samarbeid om organisering av praktisk bistand, hjemmehjelp med sikte på å møte fremtidens tjenestebehov, sikre kvalitet i tjenestene og legge til rette for utvikling av flere og bedre tilbud til brukerne.
2. Arbeidsgruppen skal identifisere, vurdere og avklare aktuelle juridiske problemstillinger i mulige samarbeidsformer. Vurderingen skal omfatte mulig konkurranseutsetting av tjenesten.
3. Det tilstrebes å behandle sakene politisk på noenlunde samme tid. Saken legges frem for politisk behandling i begge kommuner høst 2026 og foreslått prosess i saken følges. Det tas sikte på så like saksfremlegg som mulig i begge kommuner.
4. Kommunedirektøren i hver kommune sikrer forankring mot hovedtillitsvalgte og hovedverneombudene i begge kommuner. Tillitsvalgte skal også delta i ressursgruppen/som ressurspersoner.

Relevante bestemmelser

Ikke aktuelt.

Konsekvenser for sosial bærekraft

Dette blir aktuelt å vurdere dersom vurderingene fører til faktisk samarbeid eller konkurranseutsetting.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

Det foreligger foreløpig ikke et tilstrekkelig grunnlag for å beregne de økonomiske konsekvensene av et eventuelt samarbeid mellom kommunene. Dette vil bli nærmere utredet i det videre arbeidet.

Erfaringer fra Sarpsborgs tidligere utredning viser at innføring av fritt brukervalg alene kan medføre etableringskostnader og økte administrative utgifter knyttet til bestillerfunksjon, avtaleoppfølging og kontroll. Samtidig er en sentral del av utredningen å vurdere om samarbeid mellom kommunene kan bidra til mer effektiv ressursbruk og bedre utnyttelse av kompetanse og kapasitet.

Samfunnsmessige konsekvenser

Praktisk bistand er en viktig tjeneste for mange innbyggere som trenger støtte for å kunne bo trygt og selvstendig i eget hjem. Eventuelle endringer i organiseringen av tjenesten skal bidra til å opprettholde eller styrke kvalitet, tilgjengelighet og brukervedvirkning.

Økt valgfrihet kan bidra til større opplevd selvbestemmelse for enkelte brukere. Samtidig må det sikres at tjenestene fortsatt leveres i tråd med krav til kvalitet, kontinuitet og likebehandling.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Et eventuelt samarbeid kan påvirke transportbehovet og organiseringen av tjenestene. Endringer i kjøreruter og geografisk tjenesteutførelse kan medføre både økt og redusert transportomfang. Miljøkonsekvenser vil bli vurdert nærmere som del av utredningen.

Ansattes medbestemmelse

Ansattes medvirkning og medbestemmelse skal ivaretas gjennom hele utredningsprosessen. Hovedtillitsvalgte og hovedverneombud skal involveres i tråd med gjeldende avtaleverk og kommunenes etablerte medvirkningsordninger. Tillitsvalgte vil delta i ressursgruppen og bidra med innspill i arbeidet.

Utredningen skal også belyse konsekvenser for ansatte, herunder arbeidsrettslige forhold og spørsmål om virksomhetsoverdragelse dersom dette blir aktuelt i forbindelse med framtidig organisering av tjenesten.

Vurdert for uttalelser i rådene

Dette blir aktuelt å vurdere dersom vurderingene fører til faktisk samarbeid eller konkurranseutsetting.

Vurdering

Hensikten med en eventuell innføring av fritt brukervalg for praktisk bistand er å gi innbyggerne valgfrihet i valg av tjenesteyter. Ordningen innebærer at brukerne selv kan velge mellom kommunens hjemmehjelpstjeneste og ulike godkjente leverandører.

En eventuell innføring av fritt brukervalg vil kunne medføre økte administrative og økonomiske konsekvenser for kommunen. Ordningen vil berøre om lag 16 årsverk knyttet til utførelse av renholdstjenester, og kommunen må vurdere risiko knyttet til varierende etterspørsel, kapasitetsutnyttelse og eventuelle kostnader ved omstilling eller intern overtallighet.

Det er usikkert å anslå økonomiske konsekvenser ved fritt brukervalg. Sarpsborg har beregnet et estimat som tilsier en engangsutgift for oppstart på 0,7 mill. kr og en årlig merutgift på om lag 1,5 millioner kroner til bestillertjeneste og avtaleoppfølging. Det er gjennom utredningsarbeidet beregnet en utgift per tiltakstime på 744 kroner i Sarpsborg kommune. Dersom kommunen skal unngå økte kostnader ved å innføre fritt brukervalg, må de permanente utgiftene til bestillertjeneste og avtaleoppfølging veies opp ved at utgiften per tiltakstime reduseres med om lag 20 prosent, det vil si til om lag 600 kroner.

Et interkommunalt samarbeid kan gi grunnlag for stordriftsfordeler, økt volum og mer kostnadseffektive løsninger, og bør derfor undersøkes nærmere før det tas endelig stilling til om saken.

Samtidig viser erfaringer fra andre kommuner at større volum kan være en forutsetning for en robust og effektiv brukervalgordning. Et samarbeid mellom Fredrikstad og Sarpsborg kan derfor gi grunnlag for stordriftsfordeler, mer effektiv ressursutnyttelse og et bedre grunnlag for å vurdere framtidig organisering av tjenesten.

En viktig forutsetning for et eventuelt samarbeid er at Fredrikstad og Sarpsborg i stor grad er organisert etter samme modell innen hjemmetjeneste og praktisk bistand, slik at kommunene får sammenlignbare prosesser, styringslinjer og tjenestestrukturer. Dette reduserer risikoen ved etablering av et samarbeid og gir bedre forutsetninger for å hente ut stordriftsfordeler og effektiviseringsgevinster enn dersom kommunene hadde vært organisert vesentlig ulikt.

Kommunedirektøren mener på denne bakgrunn at spørsmålet om fritt brukervalg ikke bør avgjøres nå, men at muligheten for interkommunalt samarbeid bør utredes i regi av Samarbeidsarenaen og vurderes før det tas endelig stilling til videre retning.

Alternative løsninger

En alternativ løsning er å se på mulighet for utvidelse av samarbeidet som allerede er inngått med kjøkkentjenesten.

Konklusjon

Det foreligger i dag ikke et tilstrekkelig grunnlag for å anbefale innføring av fritt brukervalg eller valg av konkret organisasjonsmodell for praktisk bistand. Samtidig vurderes det som hensiktsmessig å utrede om et samarbeid mellom Fredrikstad og Sarpsborg kan bidra til bedre ressursutnyttelse, styrket kvalitet og eventuelle stordriftsfordeler.

Kommunedirektøren anbefaler derfor at utredningsarbeidet videreføres og at endelig beslutning tas når et samlet beslutningsgrunnlag foreligger.

Arbeidsgruppe

Forslag til felles organisering av arbeidsgruppe og ressursgruppe/ressurspersoner:

Hovedsaksbehandler	Line J. Svendsen	Sarpsborg kommune, stabstjenester
Hovedsaksbehandler	Pål Klavenes i samråd med helse	Fredrikstad kommune
Medlem/medsaksbehandler	Kine Rustad	Fredrikstad kommune innkjøp
Medlem/saksbehandler	Inger Lise Nakken	Sarpsborg kommune, kommuneadvokatene
Medlem/saksbehandler	Agim Shabani	Fredrikstad kommune, økonomi
Medlem/saksbehandler	Sivert Danielsen	Sarpsborg kommune, økonomi
Medlem/saksbehandler	Siri Ubøe	Sarpsborg kommune, HR/advokat

Representanter i ressursgruppen – saksbehandler/medlemmer

Arbeidsgruppen eller utvalgte fra arbeidsgruppen gjennomfører egne møter med ressursgruppen eller ressurspersoner fra ressursgruppen.

Møter med tillitsvalgte/vernetjeneste følges opp jf. medbestemmelse og medvirkning i begge kommuner.

Kontaktperson/innspill sak	Saksbehandler vaskeritjenester og kontaktperson kjøkken	Sarpsborg kommune, stabstjenester
Kontaktperson/innspill sak	Kathrine Langgård	Fredrikstad kommune
Virksomhetsleder, evt. stedfortreder	Hjemmetjenesten	Sarpsborg kommune
Avdelingsleder, evt. stedfortreder	Hjemmetjenesten	Sarpsborg kommune
Fagrådgiver/ressursperson	Hjemmetjenesten	Sarpsborg kommune
Virksomhetsleder, evt. stedfortreder	Hjemmetjenesten	Fredrikstad kommune
Avdelingsleder, evt. stedfortreder	Hjemmetjenesten	Fredrikstad kommune
Hovedtillitsvalgt eller hovedverneombud	Representant fra de tillitsvalgte/vernetjenesten. Egne møter med TV/HVO påregnes jf. medbestemmelse.	Sarpsborg kommune/Fredrikstad kommune blir enige om representanter fra HTV/HVO
Representant/kontaktperson	Regnskap	Fredrikstad kommune
Rådgiver/forretning/organisasjonsstruktur	XX	Fredrikstad kommune
Representant	HR	Fredrikstad kommune

Saksnr.: 2026/24276
Dokumentnr.: 3
Løpenr.: 299699/2026
Klassering: X20

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Formannskapet	24.09.2026	109/26

Samarbeidsavtale om beredskap - Kirkelig fellesråd og Den Norske Kirke ved Borg bispedømme

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å fatte følgende vedtak:

1. Fredrikstad kommune slutter seg til foreliggende utkast til samarbeidsavtale om samfunnsberedskap mellom Fredrikstad kirkelige fellesråd, Den norske kirke ved Borg bispedømme og Fredrikstad kommune.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å undertegne avtalen på vegne av Fredrikstad kommune.

Sammendrag

Saken gjelder Fredrikstad kommunes tilslutning til et felles utkast til overordnet samarbeidsavtale om samfunnsberedskap med Fredrikstad kirkelige fellesråd, Den norske kirke ved Borg bispedømme og Fredrikstad kommune.

Avtalen skal tydeliggjøre partenes ansvar, roller og samhandlingsformer ved ekstraordinære hendelser og beredskapssituasjoner. Det har hittil ikke vært en tilsvarende overordnet avtale mellom de tre aktørene i Fredrikstad. Avtalen er utarbeidet gjennom dialog mellom partene og er fra kommunens side gjennomgått og kvalitetssikret juridisk og beredskapsfaglig.

Fredrikstad kommune er positiv til avtalen og ønsker å inngå den slik den foreligger. Det legges opp til at avtalen behandles av formannskapet, og at kommunedirektøren får fullmakt til å undertegne avtalen. Avtalen følges opp gjennom underliggende beredskapsplaner, øvelser, opplæring og administrative avklaringer.

Vedlegg

- 1 Samarbeidsavtale om beredskap

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

- Styringsdokument for Fredrikstad kommunes krise- og beredskapsarbeid.
- Overordnet beredskapsplan for Fredrikstad kommune.
- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for Fredrikstad kommune.

Saksopplysninger

Avtalen har kommet i stand etter økt oppmerksom rundt forsvar og beredskap og er en naturlig forlengelse av arbeidet i totalforsvarsåret 2026.

Formålet med avtalen er å etablere et overordnet rammeverk for samarbeid mellom Fredrikstad kirkelige fellesråd, Den norske kirke ved Borg bispedømme og Fredrikstad kommune.

Partene har ulike rettslige, organisatoriske og operative roller, men vil ved ekstraordinære hendelser kunne være gjensidig avhengige av koordinering, informasjonsdeling og avklarte kontakt- og samhandlingsformer. Avtalen skal bidra til at ansvar og roller er tydeligere forstått før en hendelse oppstår, og gi et grunnlag for videre arbeid med mer detaljerte planer og rutiner.

Kommunedirektøren har kvalitetssikret samarbeidsavtalen juridisk og beredskapsmessig. Utkastet var allerede gjennomgått av kommunens beredskapsfaglige og administrative ressurser før oversendelsen fra kirken. Kommunens tilbakemelding var at man sluttet seg til utkastet, med forbehold om politisk godkjenning, og at saken skulle legges fram for formannskapet.

Avtalen inngår som et samarbeidsdokument under kommunens overordnede beredskapsplan og helhetlige ROS-analyse. Den regulerer blant annet samhandling i kommunens beredskapsnettverk og psykososiale kriseteam, samarbeid om gravplass- og massedødsberedskap, kjøle- og oppbevaringskapasitet, krematoriekapasitet, smittevern, åpne kirker, minnemarkeringer, ressurser og lokaler, øvelser, opplæring, evaluering og kommunikasjon. Avtalen endrer ikke partenes lovpålagte ansvar.

Relevante bestemmelser

Saken må ses i sammenheng med kommunens plikter etter sivilbeskyttelsesloven og forskrift om kommunal beredskapsplikt, herunder krav til helhetlig og systematisk samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid. Kommunelovens regler om kommunens organisering, delegering, økonomiforvaltning og internkontroll er også relevante. I tillegg vil sektorregelverk og partenes egne styrings- og beredskapsdokumenter gjelde for de konkrete oppgavene som senere avtales eller innarbeides i underliggende planer.

Avtalen endrer ikke lovbestemt ansvar eller myndighet. Oppgaver som innebærer myndighetsutøvelse, økonomiske forpliktelser, behandling av personopplysninger eller disponering av personell og andre ressurser, må ha nødvendig hjemmel og forankring hos den enkelte part.

Konsekvenser for sosial bærekraft

Et mer forutsigbart samarbeid kan styrke kommunens og kirkens samlede evne til å ivareta befolkningen ved kriser og ekstraordinære hendelser. Kirken har kontaktflater mot lokalsamfunn, frivillighet og mennesker i sårbare livssituasjoner. Tydelige roller og samhandlingsformer kan derfor bidra til bedre informasjon, omsorg og oppfølging når ordinære strukturer er under press. Konkrete tiltak må utformes inkluderende og med respekt for tros- og livssynsmangfoldet.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Det foreslås ikke særskilte bevilgninger ved inngåelsen av avtalen. Ressursbruk under en hendelse skal avklares gjennom dialog med kommunens kriseledelse. Dersom en hendelse medfører ekstraordinære kostnader utover ordinær drift, skal partene avklare finansieringen særskilt i den konkrete situasjonen. Kostnader knyttet til videre planarbeid, øvelser og

opplæring må håndteres innenfor gjeldende budsjetttrammer, med mindre annet legges fram for politisk behandling.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

Bedre koordinering mellom kommunen og kirkelige aktører kan redusere risikoen for dobbeltarbeid, uklare forventninger og manglende ressursutnyttelse i en beredskapssituasjon. Avtalen kan også bidra til å styrke lokale nettverk og samfunnets samlede motstandskraft.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Saken vurderes ikke å ha vesentlige direkte konsekvenser for klima, naturmangfold, jordvern eller kystzone. Miljømessige konsekvenser må vurderes dersom oppfølgingen senere omfatter konkrete tiltak, anskaffelser, transport, lokaler eller investeringer.

Ansattes medbestemmelse

Den overordnede avtalen regulerer samarbeid mellom selvstendige parter og innebærer ikke endringer i kommunale ansettelsesforhold. Dersom underliggende planer medfører endringer i arbeidsoppgaver, arbeidstid, beredskapsordninger eller organisatoriske forhold, skal dette behandles etter gjeldende lov- og avtaleverk og kommunens rutiner for medbestemmelse.

Vurdert for uttalelser i rådene

Saken foreslås ikke sendt til uttalelse i kommunens råd. Avtalen gjelder et overordnet organisatorisk rammeverk for beredskap og innebærer ikke konkrete endringer i tjenestetilbudet til bestemte brukergrupper. Medvirkning må vurderes på nytt dersom senere planer eller tiltak får direkte følger for barn og unge, eldre eller personer med funksjonsnedsettelse.

Vurdering

Kommunedirektøren vurderer at et overordnet avtaleverk vil være et hensiktsmessig supplement til kommunens eksisterende beredskapsplanverk. Samarbeid under kriser fungerer best når kontaktpunkter, forventninger og ansvarsgrenser er avklart på forhånd. Avtalen kan gi nødvendig forutsigbarhet uten å endre partenes lovbestemte ansvar eller interne styringslinjer.

Det er positivt at avtaleutkastet er utviklet gjennom dialog og at det er gjennomgått både juridisk og beredskapsfaglig. Samtidig er det viktig at de underliggende planene blir konkrete, operative og øvbare. De bør blant annet beskrive kontaktpunkter, varsling, informasjonsdeling, ressursbehov og ansvar for vedlikehold og evaluering, i den grad dette følger av eller skal konkretisere den vedtatte avtalen.

Fredrikstad kommune er positiv til avtalen og ønsker å inngå den slik den er utformet. Kommunedirektøren anbefaler derfor at formannskapet godkjenner avtalen og gir kommunedirektøren fullmakt til å undertegne den på vegne av kommunen.

Alternative løsninger

Formannskapet kan velge å ikke godkjenne avtalen. Et slikt alternativ vil innebære at det ikke foreligger et felles overordnet avtaleverk for beredskap mellom partene.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at formannskapet godkjenner samarbeidsavtalen slik den foreligger, og gir kommunedirektøren fullmakt til å undertegne avtalen på vegne av Fredrikstad kommune.

SAMARBEIDSAVTALE OM BEREDSKAP

Mellom

Fredrikstad kommune
(org. nr. 940 039 541)

og

Fredrikstad kirkelige fellesråd
(org. nr. 976 985 710)

og

Den norske kirke ved Borg bispedømme
(org. nr. 818 066 872)

1. Avtaleparter

Denne avtalen er inngått mellom Fredrikstad kommune, Fredrikstad kirkelige fellesråd, og rettssubjektet Den norske kirke ved Borg bispedømme.

Den norske kirke har to arbeidsgiverlinjer, representert ved Fredrikstad kirkelige fellesråd og rettssubjektet Den norske kirke. Fellesrådet og Den norske kirke ved Borg bispedømme har seg imellom en egen avtale som regulerer beredskapsansvar mellom Kirkelig fellesråd (kirkevergen) og bispedømmet (domprosten), og hvor det er stadfestet en felles forståelse av begge arbeidsgivernes forpliktelser i avtalen med kommunen.

Fredrikstad kirkelige fellesråd og Fredrikstad kommune har også en tjenesteytingsavtale som ikke berøres av denne samarbeidsavtalen.

2. Formål

Fredrikstad kommune, Den norske kirke og Fredrikstad kirkelige fellesråd har både hver for seg, og i samvirke, oppgaver knyttet til ivaretagelse av befolkningen ved kriser, ulykker og ekstraordinære hendelser. I situasjoner med alvorlige hendelser, herunder også hendelser med mange omkomne, vil både kommunen, Den norske kirke og fellesrådet som gravplassmyndighet ha sentrale roller i å sikre verdig håndtering av døde, omsorg for pårørende og ivaretagelse av befolkningens behov for ritualer, fellesskap og støtte.

Formålet med avtalen er å tydeliggjøre lovverk, roller, ansvar og samhandlingsformer mellom de tre aktørene; kommunen, Den norske kirke og kirkelig fellesråd som gravplassmyndighet, slik at befolkningen sikres en helhetlig, verdig og forsvarlig håndtering i kriser og ekstraordinære situasjoner. Avtalen endrer ikke det lovpålagte ansvaret som følger av sektorlovgivningen mellom partene.

3. Lovgrunnlag, statlige føringer og samhandling med statlige aktører

Denne avtalen bygger på det konstitusjonelle og lovmessige rammeverket som regulerer forholdet mellom det offentlige og tros- og livssynsfeltet i Norge. Det er et offentlig ansvar å legge til rette for tros- og livssynsutøvelse, også i beredskapssituasjoner.

Grunnlovens § 16 definerer Den norske kirke som landets folkekirke. Den norske kirke har i så måte et samfunnsansvar som også strekker seg ut over rollen som trossamfunn.

Trossamfunnsloven definerer det kommunale ansvaret for finansiering av Den norske kirke lokalt, noe som danner grunnlag for et nært og forpliktende samarbeid mellom kommunen og kirkelig nivå.

Totalberedskapsmeldingen - Den norske kirkes rolle som sentral beredskapsaktør er forankret gjennom Stortingets behandling av Totalberedskapsmeldingen (Meld. St. 9 (2024-25)), hvor det understrekes at Den norske kirke utgjør en grunnleggende og landsdekkende institusjon i samfunnet, og er en viktig brobygger til andre tros- og livssynssamfunn.

Politiets nasjonale beredskapssystem (PBS) definerer Den norske kirke som samvirkeaktør, der kirken bistår i kriser og med varsling av pårørende.

Forskrift om tros- og livssynstjeneste i Forsvaret regulerer tjenesten som utføres av personell i Forsvarets tros- og livssynskorps (FTLK). Feltprester og tilsvarende er organisert i dette korpset, som er en egen avdeling i Forsvaret, og utgjør en landsdekkende tros- og livssynstjeneste, og står under trossamfunnenes tilsyn. Den norske kirke og Forsvaret har en egen samarbeidsavtale. FTLK skal opprettholde tros- og livssynstjeneste i fred, krise og krig, og er en relevant samarbeidspartner i krisesituasjoner.

Gravplassloven, med tilhørende forskrift, gir bestemmelser om kommunens ansvar for å sørge for tilstrekkelig gravplasskapasitet og for finansiering av anlegg, drift og forvaltning av gravplasser. Loven legger til grunn at gravferd skal skje med respekt for den avdødes religion eller livssyn, noe som også må ivaretas i beredskapssituasjoner med særskilte utfordringer.

Statsforvalteren er regional statlig samordningsmyndighet for samfunnssikkerhet og beredskap, og fører tilsyn med gravplassforvaltningen etter gravplassloven. Statsforvalteren har en viktig rolle i koordinering og samordning av beredskap på regionalt nivå, og er en relevant aktør i samhandling mellom kommunen og kirkelig fellesråd i beredskapssituasjoner.

4. Sammenheng med kommunens beredskapsplan

Avtalen inngår som et samarbeidsdokument under kommunens overordnede beredskapsplan og helhetlige ROS-analyse. Avtalen skal bidra til at kirkens og gravplassmyndighetens ressurser kan ytes til kommunens kriseledelse, krisestab og operative tiltak der dette er relevant.

5. Roller og ansvar

Fredrikstad kommune har det overordnede ansvaret for samfunnssikkerhet og beredskap, og leder krisehåndteringen ved ekstraordinære hendelser i Fredrikstadsamfunnet.

Kirke og fellesråd er ansvarlig for beredskap knyttet til kirkebygg, kapeller, gravplasser, tros- og livssynsbaserte tjenester samt gravferdstjenester, og inngår som samarbeidspartner i kommunens kriseorganisasjon ved behov.

6. Samhandling

Kirke og fellesråd utpeker selv representant(er) som møter fast i Fredrikstad kommunes beredskapsnettverk. Det samme gjelder for psykososialt kriseteam. Kirken/fellesrådet kan for øvrig, etter forespørsel, bidra inn i kommunens krisestab, kriseteam og operative tiltak. Den operative samhandlingen skal skje i tråd med kommunens etablerte varslings- og kommunikasjonsrutiner.

I tråd med sitt lovpålagte ansvar vil kirke og fellesråd i mange sammenhenger også kunne ta en rolle i å koordinere og samordne dialogen mellom kommune og øvrige tros- og livssynssamfunn i kommunen.

7. Gravplass og massedødsberedskap

Partene anerkjenner at gravplassforvaltningen, håndtering av døde og seremonielle behov, utgjør en kritisk samfunnsfunksjon ved kriser, ulykker og katastrofer.

7.1 Kapasitet ved økt dødelighet (massedød)

Kirkelig fellesråd skal til enhver tid ha oversikt over kapasiteten ved gravplassene i Fredrikstad, og arbeide for at kommunen innfrir forskriftskravet om at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 prosent av kommunens befolkning.

I tråd med gravplassloven og kommunal beredskapsplikt, skal partene samarbeide om en lokal beredskapsplan for etablering av både permanente og midlertidige løsninger som kan håndtere hendelser med et vesentlig antall døde.

Gravplassmyndigheten plikter å forvalte Fredrikstads graver for utenlandske soldater og krigsfanger (krigsgraver) fra første og andre verdenskrig. Disse gravene skal være fredet uten tidsbegrensning, holdes i hevd og forvaltes med den verdighet som deres egenart tilsier. Oppgaven ligger under statlig tilsyn og finansiering. Disse gravstedene kan ikke gjenbrukes.

7.2 Kjøle- og oppbevaringskapasitet

Etter gravplassloven og gravplassforskriften har gravplassmyndigheten ikke noe lovpålagt ansvar for å etablere eller drive bårerom eller kjølerom. Det rettslige utgangspunktet er at den som sørger for gravferden har ansvar for den døde fram til gravlegging eller kremasjon. Det er imidlertid etablert praksis de fleste steder at kommune og fellesråd som gravplassmyndighet er enige om å tilby dette. Dette er praksis også i Fredrikstad, der kommunen yter tilskudd, og fellesrådet etablerer og drifter.

Kirkelig fellesråd plikter å til enhver tid ha oversikt over tilgjengelig kjølekapasitet i egne bygg og anlegg, og bringe eventuelle nye behov inn til kommunen for drøfting. Partene skal samarbeide om en beredskapsplan for etablering av midlertidige løsninger som kan håndtere hendelser med et vesentlig antall døde.

7.3 Krematoriekapasitet

Det følger ikke av gravplassloven noe direkte krav om at hverken kommunen eller gravplassmyndigheten skal eie eller drive krematorium, eller tilby kremasjonstjenester i egen regi. Samtidig er kremasjon en etablert og stadig mer benyttet gravferdsform. Fredrikstad kirkelige fellesråd kjøper i dag kremasjonstjenester fra Sarpsborg krematorium. Dersom krematoriets kapasitet blir begrenset i fremtiden, hvilket er varslet, kan dette få betydning for innbyggernes mulighet til å velge kremasjon innenfor lovens frister. Partene i avtalen forventes derfor å samarbeide om en langsiktig plan for å sikre tilstrekkelig kremasjonskapasitet for Fredrikstads innbyggere, både i normalsituasjoner og ved ekstraordinære hendelser. Arbeidet bør skje i dialog med andre kommuner og krematorieiere i regionen.

7.4 Smittevern ved dødsfall

Ved smittehendelser skal gjeldende nasjonale og lokale smittevernregler følges. Kommunen skal bistå kirke/fellesråd med smittevern faglig rådgivning. Gravplassforvaltningen, samt gjennomføring av seremonier, logistikk og publikumshåndtering skal tilpasses situasjonen.

8. Åpne kirker, seremonirom og minnemarkeringer

Ved særskilte hendelser i lokalsamfunnet kan kirke og fellesråd åpne både kirkerom og livssynsåpne kapeller som lavterskel møteplasser for befolkningen, med mulighet for stillhet, ettertanke og samtale. Tiltaket skal kunne etableres raskt og tilpasses situasjonens karakter og behov.

Ved større ulykker, katastrofer eller nasjonale hendelser som i vesentlig grad berører Fredrikstadsamfunnet, skal partene samarbeide om tilretteleggingen av minnemarkeringer, pårørendetiltak og seremonier.

9. Ressurser og lokaler

Ved større kriser skal kirken/fellesrådet tilby kommunen lokaler, bistå i mobilisering av frivillige, samt bistå med personell med kompetanse på å håndtere mennesker i krisesituasjoner.

Kirken skal ved behov kunne bidra med samtaletenester, sorgstøtte og deltakelse i psykososiale tiltak organisert av kommunen.

Ressursbruk avklares gjennom dialog med kommunens kriseledelse.

Dersom en hendelse medfører ekstraordinære kostnader utover ordinær drift, skal partene avklare finansiering særskilt i den konkrete situasjonen.

10. Øvelser, opplæring og evaluering

Denne samarbeidsavtalen skal inngå i kommunens plan for øvelser og opplæring. Kirken og fellesrådet som gravplassmyndighet forplikter seg på å delta i relevante øvelser i regi av kommunen, samt gjennomføre systematisk evaluering etter hendelser.

11. Kommunikasjon og mediehåndtering

Ved større samfunnskriser er det kommunen som leder ekstern kommunikasjon. Kirken og gravplassmyndigheten koordinerer sin kommunikasjon i samråd med kommunen.

12. Revisjon og varighet

Avtalen gjelder inntil en av partene krever den revidert. Avtalen gjelder fra signeringsdato og kan sies opp med tre måneders varsel fra en av partene.

For Fredrikstad kommune: _____ Dato: _____

For Fredrikstad kirkelige fellesråd: _____ Dato: _____
Ole-Henrik Holøs Pettersen, kirkeverge

For rettssubjektet Den norske kirke
ved Borg bispedømme: _____ Dato: _____
Hege Fagermoen, domprost

Saksnr.: 2025/35709
Dokumentnr.: 11
Løpenr.: 279994/2026
Klassering: 113

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Formannskapet	24.09.2026	110/26
Bystyret	22.10.2026	

Temaplan: Strategi for Øra - sluttbehandling

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler formannskapet å gi følgende innstilling til bystyret:

1. Temaplanen strategi for Øra, jf. Vedlegg 2, vedtas.

Sammendrag

Temaplanen *Strategi for Øra* har vært på offentlig høring, og det kom inn elleve høringsuttalelser. Uttalelsene omhandler særlig miljørettet helsevern og belastninger for nærliggende bomiljøer og naturreservat, klimaomstilling og grønn næringsutvikling samt naturmangfold og friluftsliv.

Høringen har ført til flere presiseringer og suppleringer i temaplanen, uten at planens overordnede mål, strategier eller hovedretning er endret.

Kommunedirektøren anbefaler at den reviderte temaplanen vedtas.

Vedlegg

- 1 Oppsummering av høringsinnspill - Strategi for Øra
- 2 Strategi for Øra

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen.

Saksopplysninger

I tråd med *Planstrategi for Fredrikstad kommune 2024-2027*, er det utarbeidet en strategi for hvordan Øra-området kan utvikles på en bærekraftig måte. Temaplanen «Strategi for Øra» belyser hensynene til industri, lokalsamfunn og natur, og legger grunnlaget for videre planlegging, samarbeid og prioritering i området. Temaplanen har vært på høring i perioden 11. juni til 20. august 2026.

Det kom inn elleve høringsuttalelser til planforslaget; fra privatpersonene May-Lisbeth Sørensen, Ken Rino Johnsen og Svein Arnesen, Vaterland Velforening, Gudeberg lokalsamfunn, FREVAR KF, Østfold fylkeskommune, Borg Havn IKS, Norges jeger- og fiskerforbund (NJFF) Østfold, Forum for natur og friluftsliv (FNF) Østfold og Øra Økopark.

Uttalelsene fra May-Lisbeth Sørensen, Ken Rino Johnsen, Svein Arnesen, Vaterland Velforening og Gudeberg lokalsamfunn retter oppmerksomheten mot miljørettet helsevern, samlet belastning fra industri-, havne- og transportaktivitet, samt behov for medvirkning, informasjon og dialog med berørte naboer. Innspillene fra FREVAR KF, Østfold fylkeskommune og Borg Havn IKS retter i større grad oppmerksomheten mot klimaomstilling, karbonfangst og -lagring (CCS), energiinfrastruktur, samfunnsnytte og videre utvikling av Øra

som regionalt knutepunkt for grønn industri. Innspillene fra NJFF Østfold og Forum for natur og friluftsliv (FNF) Østfold har særlig løftet fram behov for å styrke omtale av marine naturverdier, friluftsliv og allmennhetens tilgang til natur- og rekreasjonsområder. Innspillet fra Øra Økopark retter særlig oppmerksomheten mot påvirkning av naturreservatet, herunder utslipp, forurensning og støy, samt betydningen av å redusere miljøbelastningen på natur- og friluftsområdene ved Gansrødbukta og Øra-tangen.

Kommunedirektøren har vurdert innspillene og funnet grunnlag for enkelte presiseringer i temaplanen knyttet til tidlig medvirkning og informasjon til naboer. Med bakgrunn i innspillene fra FREVAR KF, Østfold fylkeskommune og Borg Havn IKS er temaer som klimaomstilling, karbonfangst og -lagring, samfunnsnytte, grønn industriutvikling og industriell symbiose styrket. Det er blant annet tydeliggjort at nødvendig infrastruktur for industriell symbiose, som rørgater og annen delt infrastruktur for energi- og ressursstrømmer, skal vurderes i videre planlegging. Videre er havnens betydning for grønn omstilling, regional verdiskaping, sysselsetting, forsyningssikkerhet og beredskap synliggjort, og det er presisert at farled, vegkapasitet, trafiksikkerhet, overvannsløsninger, energiforsyning og sjønære næringsarealer må ses i sammenheng. Strategiens omtale av marint biologisk mangfold i elvemunningen og tilgrensende vassdrag er supplert med økt oppmerksomhet om bekker og sportsfiske.

Øvrige problemstillinger vurderes i hovedsak å være fanget opp i temaplanen eller høre hjemme i andre plan- og forvaltningsprosesser.

Relevante bestemmelser

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven, 2008)

§ 3-1 Oppgaver og hensyn i planlegging etter loven

Innenfor rammen av § 1-1 skal planer etter denne lov:

- a) *sette mål for den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i kommuner og regioner, avklare samfunnsmessige behov og oppgaver, og angi hvordan oppgavene kan løses*
 - b) *sikre jordressursene, kvaliteter i landskapet og vern av verdifulle landskap og kulturmiljøer*
 - c) *sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv*
 - d) *legge til rette for verdiskaping, næringsutvikling og tilstrekkelig boligbygging*
 - e) *legge til rette for god forming av bygde omgivelser, gode bomiljøer og gode oppvekst- og levekår i alle deler av landet*
 - f) *fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet*
 - g) *ta klimahensyn gjennom reduksjon av klimagassutslipp og tilpasning til forventede klimaendringer, herunder gjennom løsninger for energiforsyning, areal og transport*
 - h) *fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv.*
 - i) *legge til rette for helhetlig forvaltning av vannets kretsløp, med nødvendig infrastruktur.*
- (...)

Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven, 2011)

§ 8. Krav til virksomheter og eiendommer

Virksomheter og eiendommer skal planlegges, tilrettelegges og drives på en helsemessig tilfredsstillende måte, slik at de ikke medfører fare for helseskade eller helsemessig ulempe.

Der annet regelverk fastsetter helsebegrunnede krav eller normer, skal det tas utgangspunkt i disse ved vurderingen av om denne lovens krav til helsemessig tilfredsstillende drift er oppfylt.

(...)

Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven, 1981)

§ 7. (plikt til å unngå forurensning)

Ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11.

(...)

Forskrift om verneplan for Oslofjorden – delplan Østfold – Øra naturreservat, Fredrikstad kommune, Østfold

§ 2. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med truet, sjelden og sårbar natur, og med særskilt betydning for biologisk mangfold, med spesielle naturtyper i form av et viktig våtmarksområde og strandenger med naturlig tilhørende plante- og dyreliv. Området utgjør en spesiell forekomst ved at det er et område med aktiv erosjon, massetransport og oppbygging av masser. I deler av området er formålet å bevare et verneverdig skogsområde i sin naturgitte tilstand.

Konsekvenser for sosial bærekraft

Øra er et område hvor viktige naturverdier, næringsinteresser og etablerte boligområder ligger tett på hverandre. Aktivitet knyttet til industri, havn, logistikk og transport kan medføre støy, luftforurensning, trafikk og andre belastninger for nærliggende beboere. Temaplanen legger til grunn at utviklingen av Øra skal skje med hensyn til både naturverdier, næringsutvikling, folkehelse og gode bomiljøer.

Konsekvenser for økonomisk bærekraft

a) Økonomiske konsekvenser – drifts- og investeringsbudsjett

Flere av oppdragene kan følges opp innenfor ordinær drift, mens andre kan medføre behov for økte driftsmidler eller investeringer. Vedtak av temaplanen innebærer ikke i seg selv bevilgning til kostnadskrevende tiltak. Slike tiltak må vurderes og eventuelt prioriteres i økonomiplanen for perioden 2027–2030.

b) Samfunnsmessige konsekvenser

Øra industriområde har noen av kommunens viktigste industri- og næringsaktører, inkludert store bedrifter innen produksjon, avfallshåndtering og logistikk. Området er særlig kjent for sitt store bidrag til sirkulærøkonomien i Norge og fungerer som et nasjonalt foregangsområde for industriell symbiose, der flere virksomheter utnytter hverandres biprodukter og avfallsstrømmer.

Konsekvenser for miljømessig bærekraft

Industri-, havne- og transportaktiviteten på Øra medfører lokal miljøpåvirkning i form av blant annet støy, luftforurensning og trafikk. Selv om virksomhetene er underlagt grenseverdier og utslippstillatelser, er det viktig å ha kunnskap om den samlede belastningen fra flere kilder over tid. Temaplanen legger derfor opp til økt kunnskap gjennom kartlegging av luftforurensning og støy på Øra samt etablering av målestasjon for luftkvalitet.

Øra er også et område av stor økologisk betydning. Ved utløpet av Glomma ligger Øra naturreservat, som siden 1985 har hatt Ramsar-status på grunn av sin internasjonalt viktige funksjon som raste- og hekkeområde for trekkfugler. Reservatet utgjør en sentral del av et verdifullt brakkvanns- og våtmarkssystem med stor betydning for biologisk mangfold og trekkfugl, og inngår i et større økologisk nettverk som strekker seg videre ut mot Ytre Hvaler nasjonalpark og Kosterhavets nasjonalpark på svensk side.

Ansattes medbestemmelse

Ikke vurdert i saken.

Vurdert for uttalelser i rådene

Saken er derfor ikke forelagt rådene.

Vurdering

De innkomne høringsuttalelsene viser bred interesse for utviklingen av Øra og understreker betydningen av å se hensyn til industri, natur, miljø og lokalsamfunn i sammenheng.

Flere av uttalelsene har vært opptatt av miljørettet helsevern, luftforurensning, støy og samlet belastning på nærliggende bomiljøer. Kommunedirektøren deler vurderingen av at disse temaene er viktige. Temaplanen inneholder allerede konkrete, kommunale oppdrag knyttet til kartlegging av luftforurensning og støy, etablering av målestasjon for luftkvalitet på Øra og buffersoner mellom industriområde, naturreservat og bomiljøer samt styrking av samarbeid og dialog gjennom Øra Miljøutvalg. Høringsinnspillene peker i hovedsak ikke på manglende handlingspunkter, men på et ønske om sterkere oppfølging og et høyere ambisjonsnivå enn det som ligger innenfor temaplanens formål og kommunens myndighetsområde.

Kommunedirektøren vurderer at temaplanen ivaretar hensynet til sosial bærekraft, folkehelse og miljørettet helsevern innenfor planens rolle som strategisk dokument. Problemstillinger knyttet til konkrete støy-, luft- og utslippsforhold må i hovedsak håndteres gjennom forurensningsloven, helse- og miljøregelverket, utslippstillatelser og tilsyn.

Innspillene fra FREVAR KF, Østfold fylkeskommune og Borg Havn IKS bidrar til å styrke strategiens omtale av havnens rolle, klimaomstilling, sirkulærøkonomi, infrastruktur, industriell symbiose og samfunnsnytte. Kommunedirektøren vurderer at disse perspektivene er viktige for Øras videre utvikling som regionalt nærings- og industriområde, og har derfor innarbeidet flere presiseringer og suppleringer i planforslaget. Samtidig understrekes det at temaplanen ikke er kommunens primære styringsdokument for klima- og energipolitikken. Mål, virkemidler og oppfølging på disse områdene ivaretas i hovedsak gjennom kommunedelplan klima og temaplan energi.

Innspillene fra NJFF Østfold og FNF Østfold bidrar til å styrke planens omtale av marine naturverdier og friluftsliv, mens Øra Økopark særlig løfter fram betydningen av å skjerme naturreservatet fra utslipp, forsøpling og støy. Kommunedirektøren vurderer at disse temaene er relevante for en helhetlig forståelse av Øras naturverdier og har derfor supplert strategien på flere av disse områdene.

Kommunedirektøren vurderer samlet at høringen har bidratt til å styrke og tydeliggjøre temaplanen. Endringene er presiseringer og suppleringer som ikke endrer planens overordnede mål, strategier eller hovedretning, og det er derfor ikke behov for en ny høring. Den reviderte temaplanen vurderes som et godt strategisk grunnlag for videre arbeid med næringsutvikling, naturforvaltning, infrastruktur og bomiljø på Øra.

Alternative løsninger

Et alternativ er å utsette sluttbehandlingen og gjennomføre ytterligere utredning eller medvirkning før planen legges fram på nytt.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at temaplanen strategi for Øra vedtas.

Dato 24.08.2026

Temaplan: Strategi for Øra – oppsummering av høringsinnspill

Innspill fra:	Hovedpunkter:
Ken Rino Johnsen	Innspillet støtter arbeidet med strategien, men mener kommunen må legge større vekt på samlet miljøbelastning, målemetodikk og helseperspektivet. Den samlede belastningen fra virksomhetene på Øra bør vurderes, ikke bare utslipp fra enkeltbedrifter. Mulige samvirkeeffekter og sekundære forurensningskomponenter bør inngå i kartleggingen. Luftmålinger bør gjennomføres i berørte boligområder, ikke bare på industriområdet. Kortvarige episoder med støy, lukt og støv må fanges opp i måleopplegget. Strategien bør tydeligere omtale helse- og livskvalitetskonsekvenser for beboere. Måledata og resultater bør være offentlig tilgjengelige.
Svein Arnesen	Innspillet mener strategien undervurderer miljø- og helseutfordringene fra industri- og havneaktiviteten på Øra og beskriver situasjonen som betydelig mer alvorlig enn det som framgår av planforslaget. Strategien beskriver etter innsenders syn ikke den samlede forurensningssituasjonen godt nok. Det etterlyses vurderinger av samlet utslippsbelastning fra alle virksomheter på Øra. Kommunen bør i større grad vurdere helsekonsekvenser av utslippene. Det ønskes kontinuerlig overvåking og offentlig tilgjengelige måledata.

	Det etterlyses bedre kartlegging av støv, lukt, gasser, støy og transportbelastning. Innspillet er kritisk til videre vekst i havneaktivitet uten sterkere miljømessige vurderinger. Innspillet etterspør mer omfattende oppfølging innen: • luftkvalitet • støy • miljørettet helsevern • kontroll- og måleregimer Flere av temaene berører myndighetsområder som i stor grad reguleres gjennom forurensningsloven, utslippstillatelser og tilsynssystemet.
Vaterland Velforening	Innspillet er gjennomgående positivt til strategien, men ønsker sterkere oppfølging av dialog, naboskap og kommunens rolle som koordinator. Støtter: • kartlegging av luftforurensning og støy • målestasjon for luftkvalitet • grønne buffersoner • videreutvikling av Øra Miljøutvalg Ber om sterkere krav til tidlig medvirkning fra berørte lokalsamfunn ved nye planer og tiltak. Understreker betydningen av å vurdere samlet belastning fra industri, havn og transport. Etterlyser bedre rutiner for varsling og informasjon til naboer ved hendelser eller aktiviteter som kan medføre økte belastninger. Mener kommunen bør ha en tydelig rolle som pådriver, koordinator og oppfølger av planen. Innspillet støtter i hovedsak strategiens retning og foreslåtte tiltak, men ønsker: • sterkere medvirkning • bedre kommunikasjon • tydeligere oppfølging og rapportering.
FREVAR	Innspillet er gjennomgående positivt til temaplanen og støtter behovet for en helhetlig strategi for Øra. FREVAR ønsker samtidig at klimaomstilling, karbonfangst og -lagring (CCS), samfunnsnytte og behovet for energi- og transportinfrastruktur gis større plass i strategien.

	• Klimaomstilling bør synliggjøres tydeligere som et sentralt hensyn allerede i innledningen • Sammenhengen mellom infrastruktur, energiforsyning, nettkapasitet og klimaomstilling bør beskrives tydeligere. • Borg Havns rolle som mulig framtidig knutepunkt for karbonfangst og -lagring (CCS) bør omtales. Ved disponering av begrensede næringsarealer bør samfunnsnytte, klimaeffekt og bidrag til sirkulærøkonomi vektlegges. • En eventuell Øra-koordinator bør ha et tydelig mandat knyttet til klimaomstilling, bærekraft og samfunnsnytte. • CCS bør omtales som en mulig del av Øras framtidige rolle innen grønn industriutvikling. • Finansieringsmodell og beregningsgrunnlag for foreslått luftmålestasjon bør avklares nærmere før kostnader fordeles mellom aktørene.
Gudeberg lokalsamfunn	Innspillet er gjennomgående positivt til temaplanen og støtter de foreslåtte tiltakene, men ønsker sterkere vektlegging av medvirkning, varsling, samlet belastning og kommunens oppfølgingsansvar. Støtter: • uavhengig kartlegging av luftforurensning og støy • målestasjon for luftkvalitet • buffersoner mellom industri og boligområder • videreutvikling av Øra Miljøutvalg • bevaring av naturmangfold og friluftsliv. Ønsker sterkere fokus på: • tidlig medvirkning ved nyetableringer, utbygginger og trafikale endringer • informasjon til alle berørte naboer, ikke bare nærmeste naboer. Etterlyser: • større oppmerksomhet om samlet belastning fra utslipp, støy, lukt og annen miljøpåvirkning • bedre kunnskap om hvordan den samlede belastningen påvirker nærmiljøet. Ønsker: • tydeligere varslingsrutiner ved planlagte og uforutsette hendelser • vurdering av SMS-varsling eller tilsvarende løsning. Understreker: • at kommunen bør ha en aktiv rolle i oppfølging av strategien • betydningen av kommunal fagrepresentasjon i Øra Miljøutvalg. Tar opp:

	• trafikkforhold langs Heibergsgate • behov for støydempende tiltak nær boligområder.
May-Lisbeth Sørensen	Innspillet uttrykker bekymring for den langsiktige utviklingen av Øra og mener kommunen i sterkere grad må la hensynet til naturverdier, kulturmiljø og beboernes helse være styrende for videre utvikling av industriområdet. • Øra naturreservat og Ramsar-området må gis en mer styrende rolle i videre planlegging og utvikling av Øra. • Kommunen må dokumentere hvordan industriens utslipp, støy, lysforurensning, arealbruk og tungtransport påvirker naturreservatet. • Det etterlyses strengere krav til utslipp, støv, lukt og kjemisk nedfall, samt systematisk overvåking av påvirkning på fugleliv, vannkvalitet og vegetasjon. • Det bør settes klare grenser for videre arealutvidelse mot naturreservatet. • Innspillet mener kommunen må styrke arbeidet med forurensningskontroll og beskyttelse av nærliggende bomiljøer, blant annet i Kongsten, Gansrød, Gamlebyen og på Kråkerøy. • Det etterlyses kontinuerlig måling, dokumentasjon og offentliggjøring av data om utslipp og nedfall. • Tungtransport gjennom nærliggende boligområder trekkes fram som en belastning som bør reduseres. • Gamlebyen løftes fram som et kulturmiljø av nasjonal verdi som etter innsenders syn bør vurderes særskilt opp mot luftforurensning, støy og trafikkbelastning fra Øra. • Det etterlyses tydeligere vurderinger av samlet belastning på natur, kulturmiljø og helse, samt hvorvidt ytterligere utvidelser av industrien er forsvarlige.
Østfold fylkeskommune	Innspillet er gjennomgående positivt til temaplanen og støtter Fredrikstad kommunes arbeid med å videreutvikle Øra som et viktig regionalt nærings- og industriområde. Fylkeskommunen mener samtidig at klima, energi, naturmangfold og sirkulær ressursutnyttelse bør gis en mer framtrедende plass i strategien. • Støtter i hovedsak forslag til Strategi for Øra og planens overordnede retning. • Mener klima, energi, naturmangfold og sirkulær ressursutnyttelse bør løftes tydeligere fram som sentrale temaer i strategien. Fremhever Øras unike posisjon som et av landets viktigste områder for sirkulær næringsutvikling. • Støtter prinsipper om arealeffektivitet, industriell symbiose og bedre utnyttelse av energi, ressurser og infrastruktur.

	• Støtter planens ambisjon om å vurdere lokalisering av virksomheter ut fra arealbehov, havnetilknytning og samarbeidsmuligheter mellom virksomheter. • Fremhever betydningen av å etablere en koordinerende funksjon for Øra, blant annet for å styrke samarbeid, sirkulærøkonomi, ressursutnyttelse og framtidig karbonhåndtering. • Tilbyr fylkeskommunen som samarbeidspartner for å utløse nasjonale og internasjonale utviklingsmidler. • Støtter arbeidet med en samlet mobilitets- og infrastrukturplan for Øra. • Etterlyser at mobilitetsplanen vurderer tungtransport, kollektivtransport, samkjøring, trafikkikkerhet og myke trafikanter i sammenheng med framtidig næringsutvikling. • Anbefaler at planleggingen også vurderer felles infrastruktur for industriell symbiose, som rørgater og annen delt energi- og ressursinfrastruktur. • Mener transportkorridorene til og fra Øra bør vurderes i et beredskaps- og samfunnssikkerhetsperspektiv. • Støtter målsettingen om å profilere Øra som et nasjonalt fyrtårn for sirkulær økonomi og grønn industriutvikling.
Forum for natur og friluftsliv (FNF) Østfold	Innspillet er gjennomgående positivt til temaplanen og beskriver planen som godt gjennomarbeidet. FNF mener samtidig at naturmangfold, vannmiljø, økologiske buffersoner og allmennhetens tilgang til friluftsområder bør styrkes ytterligere i strategien. • FNF støtter arbeidet med en samlet strategi for Øra og opplever planen som konkret og gjennomarbeidet. • Støtter forslaget om tilskudd til en ny ornitologisk undersøkelse av Øra naturreservat, og forventer at resultatene legges til grunn ved framtidige regulerings- og plansaker. • Savner sterkere omtale av marint biologisk mangfold, særlig sjørret og viktige vandringsruter og gytebekker i tilknytning til Øra. • Trekker spesielt fram behovet for å ivareta sjørretbekker og redusere risiko fra anleggstiltak, overvann og vannforurensning. • Støtter arbeidet med en plan for overvannshåndtering, men mener det bør stilles strenge krav til lokal rensing og fordrøyning av industrielt overvann før utslipp til resipient. • Mener strategien bør definere og sikre økologiske buffersoner mot naturreservatet, ikke bare mot boligområder. • Ønsker tydeligere føringer om at industriaktivitet og utvidelser ikke skal gi økt støy, støv eller lysforurensning inn i verneområdet. • Ber om at strategien ses i sammenheng med den pågående prosessen om utvidelse av Gansrød naturreservat. • Mener industriutviklingen ikke må bidra til fragmentering eller svekkelse av naturverdiene mellom skogområdene ved Gansrød og Øra naturreservat.

	• Støtter satsingen på friluftsliv, naturformidling og tilgjengeliggjøring av Øraspissen. https://frk-my.sharepoint.com/personal/permeu_fredrikstad_kommune_no/Documents/Microsoft%20Copilot%20Chat-filer/Strategi%20for%20%C3%98ra.pdf.pdf • Ber om at planen sikrer og om mulig forbedrer allmennhetens adgang til de østlige tur- og friluftsområdene mot Gansrød og Pernestangen.
Borg Havn	Innspillet er gjennomgående positivt til temaplanen og støtter kommunens arbeid med en samlet strategi for Øra. Borg Havn IKS mener samtidig at strategien bør styrkes som styringsverktøy ved å gi større plass til klimaomstilling, havnens rolle, samfunnsnytte, areal- og infrastrukturbehov samt tydeligere oppfølging og gjennomføring. • Klimaomstilling bør løftes tydeligere fram som et sentralt hensyn tidlig i strategien. Øra har en viktig regional rolle innen sirkulærøkonomi, energiutnyttelse og utslippsreduksjoner. • Havnen bør synliggjøres tydeligere som regionalt og nasjonalt transport- og logistikknutepunkt med betydning for grønn omstilling, verdiskaping, forsyningssikkerhet og beredskap. • Strategien bør understreke behovet for kystnære arealer til grønn omstilling, havnevirksomhet og logistikkrelatert næringsutvikling. • Videre utvikling bør bygge på arealeffektivitet, robuste verdikjeder og samspill mellom industri, havn og logistikk. • Det bør tydeliggjøres hvordan strategien skal følges opp gjennom kommuneplanens arealdel, reguleringsplaner og øvrige kommunale planer. • Farled, vegkapasitet, trafikkssikkerhet, overvannsløsninger, energiforsyning og sjønære næringsarealer bør ses i sammenheng. • Samfunnsnytte, robust energi- og transportinfrastruktur og forsyningssikkerhet bør inngå som vurderingskriterier ved prioritering av etableringer og tiltak. • Strategien bør tydeliggjøre ansvar, finansiering, framdrift og rapportering i oppfølgingen av tiltakene. • Kartlegging av støy, luftkvalitet og samlet belastning bør bygge på faglig etterprøvbare metoder for kildeidentifisering. Ansvar og kostnader bør fordeles på grunnlag av dokumenterte bidrag fra industri, havn og trafikk. • Hensynet til natur, miljø og naboer må ivaretas, samtidig som nødvendig utviklingsrom for havn, industri og logistikk sikres. Tiltak bør være forholdsmessige og basert på dokumentert effekt.
Norges Jeger- og Fiskerforb und Østfold	Innspillet er gjennomgående positivt til omtalen av naturreservatet og naturmangfoldet på Øra, men mener temaplanen har for lite fokus på blågrønn struktur, vassdrag og sportsfiske som frilftsaktivitet. Det etterlyses

(NJFF Østfold)	også tydeligere avgrensning av planområdet og sterkere vern av allmennhetens tilgang til fiskeområder. • Det savnes en tydelig kartavgrensning som viser hvilket område temaplanen faktisk omfatter. • Under kapitlet om miljø og helse er det sterk vekt på buffersoner mellom industri og bebyggelse, men lite omtale av natur som egenverdi og av blågrønn infrastruktur. • Vann, bekker og dammer omtales i liten grad, til tross for at området omfatter viktige vassdrag. • Oldenborgbekken og Gansrødbekken trekkes fram som tidligere sannsynlige gyte- og oppvekstområder for sjørret, og det anbefales at kommunen vurderer kunnskapsgrunnlaget i rapporten «Anadrome bekker i Østfold 2025». • Innspillet mener at sportsfiske som friluftaktivitet mangler i omtalen av Øra, til tross for områdets historiske og nåværende betydning som fiskeområde. • Det gis en historisk beskrivelse av hvordan tilgjengelige fiskeområder gradvis er redusert gjennom havneutvikling, ISPS-sikring, mudring og andre tiltak. • Fiskebryggen som ble etablert med støtte fra fylkeskommunen rundt 2020 trekkes fram som et viktig friluftstiltak som ikke omtales i planen. • NJFF mener temaplanen bør synliggjøre sportsfiske som en viktig del av allmennhetens bruk av Øra • Det etterlyses sterkere fokus på å sikre de gjenværende fiskeplassene mot nedbygging og å opprettholde god tilgjengelighet, også for personer med funksjonsnedsettelse.
Øra Økopark	Innspillet etterlyser sterkere oppfølging av utslipp, forsøpling og støy fra virksomheter på Øra. Hovedvekten ligger på å redusere påvirkningen på naturreservatet og friluftsoplevelsen i området. • Det bør gjennomføres en grundig utredning av potensielle utslipps- og forurensningskilder fra virksomheter på Øra til naturreservatet, med påfølgende krav til tiltak der det er nødvendig. Det vises spesielt til erfaringer med utslipp fra Denofa i 2023. • Det bør etableres en nullvisjon for forsøpling langs Habornveien og på Øra-tangen. Flyveavfall og forsøpling som kan havne i reservatet bør forebygges og følges opp systematisk. • Støynivået mot Gansrødbukta og skogområdene innenfor bør reduseres av hensyn til rekreasjon og naturverdier. • Innspillet peker på at enkelte virksomheter på Øra kan bidra til støy mot naturreservatet, og stiller spørsmål ved om eksisterende støyskjerming kan medføre økt lydrefleksjon østover mot reservatet.

FREDRIKSTAD KOMMUNE

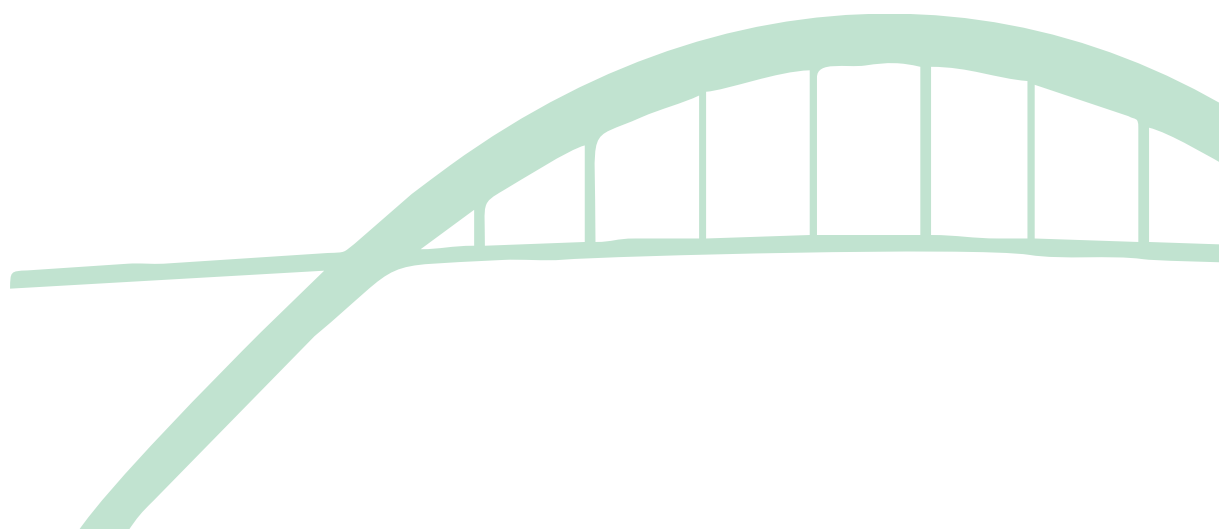
Strategi for Øra

En temaplan av Fredrikstad kommune

Innhold

Innhold	1
Innledning	2
NÆRINGSUTVIKLING PÅ ØRA	4
MILJØ OG HELSE PÅ ØRA.....	11
ØRA NATURRESERVAT	18

Innledning

Øra er et sammensatt område i Fredrikstad kommune, der naturreservat, industri- og havnevirksomhet og etablerte bomiljøer møtes i et felles geografisk og funksjonelt landskap. Området er lokalisert på østsiden av Glomma, der Østerelva munner ut i havet. Denne beliggenheten gir grunnlag for særegne naturforhold, samtidig som den har gjort Øra til et viktig knutepunkt for næringsliv og transport.

Navnet «Øra» har sitt opphav i det norrøne ordet *aurr*, som viser til avsetninger av grus, sand og stein ved elveutløp. Dette gjenspeiler områdets geologiske og hydrologiske utvikling. Gjennom lang tid har Glomma transportert og avsatt store mengder sedimenter i utløpsområdet, og dannet et langgrunt og dynamisk landskap.

Samtidig er Øra et område der naturgitte forhold og menneskelig aktivitet har virket sammen over lang tid. Historisk har Fredrikstad vært en sentral havneby og utskipingshavn for trelast. Allerede på 1800-tallet ble det etablert ballastkai på Øra, og tilførsel av ballastjord, stein og andre masser fra utenlandske skip bidro til å bygge opp nytt land. Disse historiske lagene er fortsatt en del av områdets fysiske struktur og har også påvirket artsmangfoldet, blant annet gjennom introduksjon av fremmede arter.

I dag fremstår Øra som et lavtliggende og delvis oppfylt industri- og havneområde, med høy aktivitet og stor betydning for regional verdiskaping. Beliggenheten ved elvemunningen gjør samtidig området særlig sårbart for klimapåvirkninger, herunder ekstremnedbør, overvann og havnivåstigning. Nærheten til hovedleden gjennom Hvalerskjærgården, der skipstrafikken til og fra Borg Havn går, forsterker områdets rolle som transportknutepunkt.

Øra er samtidig omgitt av betydelige natur- og kulturverdier. Området grenser til et naturreservat med Ramsar-status, som innebærer at det er et viktig våtmarksområde utover lokal og nasjonal betydning. Rundt og i tilknytning til området ligger etablerte bomiljøer med lange historiske røtter.

Samlet sett representerer Øra et område med store og til dels motstridende interesser. Her skal hensynet til næringsutvikling, naturvern, kulturmiljø og bomiljø ivaretas innenfor samme geografiske rom. Formålet med denne temaplanen, «Strategi for Øra», er å etablere tydelige føringer for hvordan disse hensynene kan balanseres og utvikles i videre planlegging, samarbeid og saksbehandling. Strategi for Øra er en strategisk plan - ikke en arealplan. Selv om arealbruk er et sentralt premiss for utviklingen av området, behandles dette kun på et overordnet nivå. Mer detaljerte avklaringer og bindende føringer knyttet til arealdisponering skjer gjennom kommuneplanens arealdel og etterfølgende reguleringsplaner.

Gjennom arbeidet med temaplanen er det tydelig at også spørsmål knyttet til energi, klimaomstilling, naturmangfold og overvannshåndtering er av stor betydning for aktørene på Øra. Disse temaene håndteres i hovedsak gjennom annet planverk, herunder kommunens arealplanlegging, kommunedelplaner om klima, naturmangfold og overvann samt temaplan energi.

Næringsutvikling på Øra

Foto: Tore Ahmad

NÆRINGSUTVIKLING PÅ ØRA

Øra spiller en stor rolle i Fredrikstads industrihistorie. I 1912 overlot kommunen betydelige arealer av sine tomter på Øra til byggingen av Denofa og Titan, for å satse på industriutvikling av flere felt enn sagbruksvirksomhet. Det var begynnelsen på byens store næringsområde som skaffet arbeid til ledige hender.

Nå er Øra industriområde et av Fredrikstads viktigste næringsområder med mange av kommunens verdiskapende industri- og næringsaktører, inkludert store bedrifter innen produksjon, avfallshåndtering, materialgjenvinning og logistikk. Rundt 150 bedrifter holder til her, som samlet sysselsetter vel to tusen arbeidstakere.

Industri- og næringsområdet på Øra er et nasjonalt foregangsområde innen industriell symbiose, og flere bedrifter samarbeider om resirkulering og gjenbruk av ressurser og energi. Ved å utnytte hverandres biprodukter og avfallsstrømmer skapes en nyskapende næringskjede der produsenter og konsumenter kobles sammen i en sirkulær økonomi. Utvikling av sirkulær industri og sammenhengende verdikjeder er viktig på samfunnsnivå. Det bidrar til bedre ressursutnyttelse, reduserte avfallsmengder, økt verdiskaping og lavere utslipp. Samtidig kan håndtering, sortering, lagring og transport av avfallsfraksjoner og gjenvinnbare materialer gi lokale belastninger i form av blant annet støy, støv, lukt og trafikk. Industriområdet er i kontinuerlig utvikling, med etablering av nye virksomheter og arbeidsplasser, men arealet er begrenset og flere bedrifter savner plass til å vokse.

Øras beliggenhet tett på skipsfarleden mot havnene i Fredrikstad og Sarpsborg gir området særlige fortrinn for havnevirksomhet og havnerelatert industri. Borg Havn IKS er i dag den nest største havnen på Østlandet, og trafikkprognoser tilsier økt godsvolum over havnen på Øra. Dette innebærer behov for videre utvikling av både sjø- og landbasert infrastruktur. Utbedring av innseilingen og tilstrekkelig vegkapasitet mellom Øra og E6 er sentrale forutsetninger for effektiv drift og videre næringsutvikling, og er knyttet til statlige prioriteringer gjennom Nasjonal transportplan.

Fredrikstad kommune søker å bidra til verdiskapningen og sysselsettingen på Øra gjennom å fremme inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst. Men økonomisk bærekraft innebærer at produsenter og forbrukere må ta hensyn til kostnader for miljøet, og å skape verdier og økonomisk vekst på en måte som er bærekraftig på lang sikt, uten å skade det omkringliggende miljøet eller liv, helse og materielle verdier. Derfor vil kommunen øke sitt fokus på bedrifters samfunnsansvar, særlig innenfor natur, miljø og helse. Kommunen vil fortsatt samarbeide med og etterstrebe framdrift i bedriftenes klimaomstilling og tilgang på grønn energi.

Infrastruktur og nasjonal transportkorridor

Robust infrastruktur for transport, tilgang på energi og effektiv formidling av informasjon har stor betydning for et konkurransedyktig næringsliv. Forventet videre omstilling og vekst i og rundt Øra industri- og næringsområde vil kunne kreve utbedring av alle typer infrastruktur. Veisystemet på Øra fremstår i dag som uoversiktlig, med flere utfordringer knyttet til vei- og infrastrukturstandard samt trafiksikkerhet.

Havneterminalen på Øra spiller en sentral rolle i det nasjonale og regionale transportsystemet og er startpunktet for en nasjonal transportkorridor som følger riksvei 22

nordover til E6 ved Årum og videre til Rakkestad der den fortsetter til Lillestrøm. Fra Øra går riksvei 110 vestover over Fredrikstadbrua gjennom Fredrikstad og møter E6 ved Råde og mot øst går fylkesvei 130 mot Halden og møter E6 ved Skjeberg.

Godstrafikken over Øra havneanlegg har økt betydelig de siste årene, og prognosene viser at denne veksten vil fortsette. Borg Havn tilrettelegger for sjønære arealer til logistikkvirksomhet, noe som er svært etterspurt i dagens marked. Økende aktivitet i havna og industriområdet medfører samtidig en markant økning i antall biltransporter til og fra Øra. Borg Havn og havneområdet har også stor regional betydning for grønn omstilling, sirkulærøkonomi, regional verdiskaping, sysselsetting, forsyningssikkerhet og beredskap.

Det er viktig at næringsvirksomhet som i dag er avhengig av sjøtransport fortsatt sikres god tilgang til havn, og det er en statlig målsetting at en større andel av godstransporten skal gå sjøveien. I tillegg skaper Norges forpliktelser til NATO krav om at transportsystemet fra Borg Havn, som er klassifisert som en viktig for mottak av allierte forsterkninger, ikke bare er rustet for sivil næringstrafikk, men er dimensjonert for ulike typer militære kjøretøy.

For å løse kapasitetsutfordringene mellom Øra og E6, er det helt avgjørende å skille lokaltrafikk fra den tunge gjennomgangstrafikken ved å definere en tungtrafikk-trasé samt vurdere egne felt for lokal- og servicetrafikk som har et helt annet kjøremønster enn logistikkoperatører.

For videre utvikling av Øra industriområde vil Fredrikstad kommune utforme planer for mobilitet, infrastruktur og overvann som skal sikre logistikkflyt og framkommelighet for godstrafikken, og samtidig ivareta hensynet til sikkerhet og grønn mobilitet i tråd med kommunens forpliktelser i Bypakke Nedre Glomma. Berørte velforeninger, lokalsamfunnsutvalg og andre representanter for nærmiljøet skal inviteres inn i plan- og utviklingsprosesser på et tidlig stadium når tiltak kan få betydning for bomiljø, helse eller nærmiljø.

Hovedmål fra samfunnsplanen: Det er attraktivt å drive næringsvirksomhet, og eksisterende bedrifter finner rom for vekst.

Strategi: Legge til rette for infrastruktur med god kapasitet

Oppdrag:	Beskrivelse:
Utarbeide plan for mobilitet og infrastruktur på Øra	Planen skal identifisere muligheter for oppgradering og forbedring av vei- og infrastruktur, med mål om å sikre bedre kapasitet og kvalitet, gjennom å definere trafikal sonedeling for å skille lokaltrafikk fra den tunge gjennomgangstrafikken. Den kan for eksempel definere en tungtrafikk-trasé samt vurdere egne felt for lokal- og servicetrafikk som har et helt annet kjøremønster enn logistikkoperatører. Videre utvikling forutsetter at farled, vegkapasitet, trafikksikkerhet, overvannsløsninger, energiforsyning og sjønære næringsarealer ses i sammenheng. Planen skal sikre at transportruten fra Øra-terminalen har høy nok bæreevne og er dimensjonert for å oppfylle kravene NATO stiller til transportkorridorer (PGI - Permanent Ground

	Infrastructure). I tillegg er det ønskelig å vurdere behovet for parkeringsarealer, snuplasser og ladeinfrastruktur for tunge kjøretøy. Det skal vurderes hvordan nødvendig infrastruktur for industriell symbiose kan inngå i planleggingen, eksempelvis rørgater og annen delt infrastruktur for energi- og ressursstrømmer. Planen skal identifisere behov og muligheter for bedre tilrettelegging av kollektivtransport, sykkelveier og gangforbindelser i området. Planen skal komme med tiltak for å bedre trafikkavvikling og trafiksikkerheten i området, herunder skilting. Dette arbeidet bør gjøres i nært samarbeid med aktørene i området, samt Bypakke Nedre Glomma og Østfold kollektivtrafikk.
Utarbeide plan for overvannsløsninger på Øra	Planen skal vurdere og prioritere tiltak for bedre overvannshåndtering, herunder håndtering av forurenset overvann. Overvannsløsninger som også fungerer som fysisk skille mellom boligområder, naturreservat og industrien er ønskelig. Der det er mulig bør overvannshåndtering skje på overflaten, ved å ha åpne bekker sikres god kapasitet på overvannshåndteringen i perioder med mye nedbør, i tillegg til at det legger til rette for biologisk mangfold i bekken og bekkekantene.
Vedlikeholdsplan for gatenettet på Øra	Fredrikstad kommune utarbeider en helårs vedlikeholdsplan for vei, fortau og gang- og sykkelveier på Øra, med tydelige standarder for vinter- og sommervedlikehold samt faste vedlikeholdssykluser. Planen skal gi føringer for både vedlikehold av toppdekket og fundamentet slik at tungtrafikk-traseene har forsterket bæreevne og tåler store kjøretøy. Planen skal definere ulike prioritetsklasser for brøyting samt ha en saltstrategi som ikke skader de sårbare naturområdene på Øra, men som sikrer friksjon for tunge kjøretøy. Fredrikstad kommune skal etablere tydelige rutiner for drift, vedlikehold og oppfølging av overvannsproblematikk på Øra. Digitale løsninger tas i bruk for å rapportere feil og mangler fra innbyggere og næringsliv.

Tilrettelegge for vekst

Industrien på Øra spiller en avgjørende rolle for Fredrikstads verdiskaping og sysselsetting. Bedriftene bidrar med arbeidsplasser, skatteinntekter og innovasjon, og er sentrale aktører i overgangen til en mer sirkulær og bærekraftig økonomi, og til lavutslippssamfunnet.

Kommunen har ansvar for å ha en helhetlig, fremtidsrettet og samordnet arealpolitikk slik at den kommunale samfunns- og arealplanleggingen fungerer effektivt. Ansvaret omfatter både utviklings- og forvaltningsoppgaver, og rollen som plan- og bygningsmyndighet i enkeltsaker. Aktivt planarbeid er avgjørende for god samfunns- og arealutvikling. Når en skal planlegge for fysisk utvikling av samfunnet og bruken av areal, skal ulike interesser veies opp mot hverandre. Kommunale planer må være samordnet slik at de bidrar til å nå de samme overordnede målene for bærekraftig samfunnsutvikling. Åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning er avgjørende for kvaliteten på planene.

At kommunen dessuten er tilgjengelig for veiledning og støtte er viktig for næringslivet på Øra. Fredrikstad kommune skal legge til rette for gode og effektive planprosesser, og for bedre samspill mellom forvaltning og næringsliv innenfor ulike sektorer. Å bidra til utvikling og formidling av næringslivets aktivitet er en del av dette ansvaret. For at kommunen skal kunne utføre planoppgavene sine på en god måte, er det viktig med oppdatert kunnskap om lokale forhold.

Jevnlige bedriftsbesøk gir god innsikt i lokalbedriftenes utfordringer og potensiale, samtidig som det skaper verdifulle relasjoner og gjensidig tillit. Det er en effektiv måte å bli bedre kjent med de lokale bedriftene og få mer inngående kunnskap om hvordan kommunen bedre kan tilpasse støtte utfra deres behov. Denne forståelsen gjør det mulig for kommunen å ta en mer aktiv rolle i å tilrettelegge for den lokale næringsutviklingen samt være en pådriver mot nasjonale myndigheter om hvor viktig utvikling og vekst av Øra industri- og næringsområde er for eksisterende og ny virksomhet i hele vår region. Samtidig gir det kommunen en mulighet til å samarbeide med og påvirke bedrifter til å ta mer samfunnsansvar, særlig innenfor temaer som klimaomstilling, miljø, helse og naturvern.

Gjennom kommunens klima- og energiarbeid jobbes det for å tilrettelegge for Øras klimaomstilling samtidig som verdiskapingen ivaretas. Sentrale temaer er tilgang på mer grønn energi, ytterligere utnyttelse av overskuddsenergi og muligheten for å realisere karbonfangst og -lagring på Øras to anlegg for energigjenvinning fra avfallsforbrenning. Sistnevnte er det viktigste enkeltstående klimatiltaket i Fredrikstad. Det kan også gi grunnlag for regional hub for mellomlagring og utskipping av CO₂ i Fredrikstad.

Arealbehov

På Øra er det konsentrert mye arealkrevende industri, samtidig som tilgjengelige arealer er begrensede. Dette gjør det nødvendig å legge til rette for en bedre organisering av eksisterende arealer i området framover.

Kommunens muligheter til å styre etableringer på Øra industriområde følger av tilgjengelige planverktøy, eierskap og regelverk, og er derfor avgrenset. Fredrikstad kommune skal ha en tydelig og forutsigbar kommunikasjon overfor grunneiere, festere og øvrige beslutningstakere om hvilke typer virksomhet og industri som er ønsket etablert på Øra, og hvilke som ikke er det, innenfor gjeldende plan- og regelverk.

Begrenset arealtilgang tilsier behov for en mer strategisk og målrettet disponering av området. Dette innebærer en bevisst og samordnet tilnærming til utviklingen av Øra, der lokalisering av virksomheter vurderes ut fra arealbehov, behov for havnetilknytning og muligheter for samarbeid med andre virksomheter som del av industriell symbiose og sirkulærøkonomi. I tillegg bør samfunnsnyten, klimaeffekt, energitilgang og potensial for

utslippsreduksjoner inngå i vurderingene. En slik helhetlig og strategisk tilnærming vil være stadig viktigere for å utnytte det begrensede handlingsrommet kommunen har i den videre utviklingen av Øra.

Det er stadig høy etterspørsel etter mer areal fra næringsliv og logistikkbedrifter, men mulighetene for nytt næringsareal på Øra industriområde krever nye føringer for fremtidig arealbruk gjennom kommuneplanens arealdel. Egnede areal som ikke berører viktige naturområder eller er i konflikt med andre prioriterte hensyn som landskap, friluftsliv og naturmangfold bør kunne tilrettelegges for arbeidsplassutvikling.

Hovedmål fra samfunnsplanen: Det er attraktivt å drive næringsvirksomhet, og eksisterende bedrifter finner rom for vekst.

Strategi: Legge til rette for bedrifter som ønsker å vokse

Oppdrag:	Beskrivelse:
Bedriftsbesøk Øra	Fokus på næringsutvikling, men også næringslivets samfunnsansvar innen miljø, helse og energi- og klimaomstilling. Kommunen vil fortsatt samarbeide med og etterstrebe framdrift i bedriftenes klimaomstilling og tilgang på grønn energi.
Programmering Øra	Lokalisering av virksomheter på kommunal grunn vurderes ut fra arealbehov, behov for havnetilknytning og muligheter for samarbeid med andre virksomheter som del av industriell symbiose og sirkulærøkonomi. I tillegg bør samfunnsnyttene, klimaeffekt, energiutnyttelse og potensial for utslippsreduksjoner inngå i vurderingene.

Koordinerende funksjon for Øra

God kommunikasjon og velfungerende samarbeidsformer er avgjørende for en helhetlig og bærekraftig utvikling av Øra. Området rommer et mangfold av interesser og aktører, herunder næringsliv, grunneiere, beboere, natur- og miljøinteresser, ulike kommunale virksomheter og statlige myndigheter. Dette mangfoldet gir et betydelig potensial, men stiller samtidig krav til tydelig koordinering, strukturert samhandling og god dialog mellom partene.

En tydelig koordinerende funksjon kan bidra til å styrke samhandling, informasjonsflyt og felles forståelse mellom aktørene på Øra. En slik rolle kan fungere som et felles kontaktpunkt for eksterne henvendelser og bidra til bedre oversikt og sammenheng i utviklingsarbeidet.

En koordinator kan ha en pådriver- og prosjektlederrolle i saker som berører flere aktører, og bidra til helhetlig planlegging og langsiktig utvikling av området. Rollen kan også være et bindeledd mellom næringslivet og offentlige myndigheter på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå, og dermed styrke dialogen om rammebetingelser, utviklingsbehov og felles mål. En samlende og koordinerende funksjon forutsetter tydelig forankring og aktiv medvirkning fra næringslivet, og bør ses som et verktøy for å styrke Øra som ett industriområde med felles retning, identitet og ambisjoner.

Hovedmål fra samfunnsplanen: En kommune, et forsknings- og utviklingsmiljø og et næringsliv som sammen stimulerer til nyskaping, innovasjon og entreprenørskap

Strategi: Fokus på det grønne skiftet og sirkulærøkonomi

Oppdrag:	Beskrivelse:
----------	--------------

Øra-koordinering	Se på mulighetene for å etablere en funksjon som Øra-koordinator i samarbeid med næringslivet, med et tydelig mandat, som kan ta ansvar for å samordne aktørene på Øra, ivareta en vertskapsrolle for besøkende, tilrettelegge for felles møteplasser og ha oversikt over virksomhetene i området. Koordinator oppfordres til å jevnlig å publisere nyhetsbrev som synliggjør aktivitet og verdiskapingen på Øra. Dette skal blant annet belyse antall arbeidsplasser, teknologisk utvikling, sirkulærøkonomi og energi- og klimaomstilling.
Promotere Øra	Fredrikstad kommune skal kommunisere Øras samlede ambisjoner, muligheter og resultater. Dette kan styrke industriområdets synlighet, attraktivitet og omdømme overfor nye samarbeidspartnere, investorer, myndigheter og kunnskapsmiljøer som et eksempel på industriell symbiose, sirkulær verdiskaping og bærekraftig industriutvikling. Kommunen skal arbeide for at Øra gis en tydelig rolle i nasjonale strategier for grønn industri, sirkulærøkonomi, karbonfangst- og lagring (CCS) og klimavennlig verdiskaping, og arbeide for at området prioriteres i statlige virkemiddelordninger, pilotprosjekter og investeringsprogrammer. Norsk Senter for Sirkulærøkonomi (NCCE) og andre relevante aktører bør være samarbeidspartnere i arbeidet med å synliggjøre området som et fremtidsrettet og bærekraftig industriområde.

Miljø og helse på Øra

Foto: Petter Lind

MILJØ OG HELSE PÅ ØRA

Industri- og havneområdet på Øra er lokalisert i et landskap med store natur- og kulturhistoriske verdier. Området er omkranset av vern- og hensynssoner, herunder både regionalt og nasjonalt verdifulle kulturmiljø og kulturlandskap (KULA), samt et viktig våtmarksområde/naturreservat. Samtidig grenser Øra industriområde tett til etablerte boligområder og flere boområder ligger i umiddelbar nærhet til de største virksomhetene.

Bosettingen i området har lange historiske linjer. Mange av de første bomiljøene utenfor Gamlebyen ble oppført her mot slutten av 1600-tallet, som følge av økt handel og sjøfart, og etableringen av et losse- og ladested for trelast på en stor, avrundet odde der Glomma bøyer av for å ende sin ferd i havet ved Øra. I eldre kartmateriale omtales området som «Watterland», et uttrykk som viser til et vått og lavtliggende landskap, og som senere har gitt navn til Vaterland. Over tid ble også Kongsten, Byens Marker og Gudeberg utbygd som boligområder. Til sammen utgjør dette et miljø med sterke historiske, landskapsmessige og stedlige kvaliteter.

Kommunen har et overordnet ansvar for å ivareta kulturmiljø, landskap og bomiljø i møte med industriell aktivitet. For dem som bor, arbeider og ferdes i og rundt Øra er det avgjørende at utviklingen skjer på en måte som beskytter helse, trivsel og stedets særpreg. Dette forutsetter en balansert tilnærming der hensynet til næringsvirksomhet kombineres med hensynet til bomiljø og fellesskap, og der både offentlige myndigheter, næringsliv og andre aktører tar et felles ansvar.

Industriell virksomhet gir viktige samfunnsbidrag gjennom verdiskaping, arbeidsplasser og produksjon av nødvendige varer og tjenester. Samtidig innebærer industri i tett samspill med omgivelsene en risiko for negative konsekvenser for mennesker, miljø og samfunn dersom påvirkningen ikke håndteres på en ansvarlig måte. Dette stiller krav til både ansvarlig produksjon, systematiske risikovurderinger og tydelig myndighetsoppfølging.

Kommunens levekårskartlegginger viser at bomiljøene rundt Øra ikke kan karakteriseres som levekårsutsatte. Beboere i området har imidlertid uttrykt bekymring for hvordan nærheten til industrien kan påvirke helsen, og meldt om opplevelser knyttet til luftkvalitet, støy og lukt. Dette gjelder også for bområder på Kråkerøy på motsatt side av elven, samt to nærliggende barnehager.

Fredrikstad kommune legger til grunn at utviklingen av området skal være miljømessig bærekraftig og sosialt ansvarlig. Det innebærer å beskytte naturgrunnlaget, kontrollere forurensning, ivareta biologisk mangfold og sikre gode og rettferdige rammer for dem som bor i nærheten av industrien. Utslipp og støy fra industri er tillatt i henhold til gitte grenseverdier og utslippstillatelser, og naboer vil måtte regne med noe sjenerende næringsaktivitet også i fremtiden.

Miljø og helse – ansvar og myndighetsnivåer

Industrien på Øra består av virksomheter med stor variasjon i type aktivitet, omfang og risikoprofil. Enkelte virksomheter har et særlig potensial for hendelser som kan berøre luftkvalitet, støy, utslipp eller andre miljøforhold av betydning for helse.

Ansvar for miljø, helse og forurensning i norsk forvaltning er organisert som en flernivåmodell, og myndighet er fordelt mellom flere forvaltningsnivåer:

- Virksomhetene som har tillatelse til å forurense har selv ansvar for å drive aktsomt og ha internkontroll som forebygger helseskade.

- Kommunen har ansvar for miljørettet helsevern og fører tilsyn med miljøfaktorer som kan påvirke helse. Kommunen har også noe myndighet innen forsøpling, støy, luftkvalitet og samlet miljøbelastning, men har ikke tilsynsmyndighet med tillatelser gitt fra høyere myndighetsnivå.
- Statsforvalter og Miljødirektoratet er myndighet for de fleste næringer som har potensial for forurensning, og har fordelt ulike bransjer seg imellom i henhold til forurensningsforskriften.

På Øra, som et område med flere store og komplekse industrivirksomheter, er alle forvaltningsnivåene involvert samtidig. Mange av virksomhetene reguleres primært gjennom statlige tillatelser etter forurensningsloven og føres tilsyn med av Statsforvalteren eller Miljødirektoratet. Disse næringsvirksomheter er normalt ikke melde- eller godkjenningspliktige etter regelverket om miljørettet helsevern, og primært skal helsehensyn i størst mulig grad ivaretas gjennom øvrige lovverk, som forurensningsloven, arbeidsmiljøloven m.fl.

Folkehelselovens § 8 annet ledd presiserer at der helsebegrunnede krav er fastsatt i annet regelverk, og helsehensyn er tilstrekkelig vektlagt, skal det tas utgangspunkt i disse ved vurderingen av om lovens krav til helsemessig tilfredsstillende drift er oppfylt. Innvirkning på helse blir vurdert i utslippstillatelsene, og kommunen har ikke tilsynsmyndighet for virksomheters utslippstillatelse fra Statsforvalter eller Miljødirektoratet.

Kommunens oppgave er å samordne seg med øvrige tilsyns- og sektormyndigheter og bruke regelverket om miljørettet helsevern der dette er nødvendig for å sikre befolkningens helse. Dersom kommunen skal følge opp forhold som støy eller utslipp må det imidlertid være dokumenterte overskridelser av grenseverdier. Ved slike hendelser plikter kommunen å varsle ansvarlig tilsynsmyndighet om forholdene. Kommunen deltar også i høringer og planprosesser ved etablering eller vesentlig endring av næringsvirksomhet, der helsemessige konsekvenser vurderes da i et helhetlig perspektiv.

Dersom det avdekkes forhold som kan ha negativ innvirkning på helsen, kan kommunen fatte enkeltvedtak med hjemmel i folkehelseloven. Pålegg om retting er et sentralt virkemiddel, og kan benyttes der forhold direkte eller indirekte kan skade helse, forutsatt at tiltaket er forholdsmessig og faglig begrunnet og dokumentert. Dersom det foreligger overhengende fare for helseskade, kan kommunen som et ekstraordinært tiltak fatte vedtak om helt eller delvis stans av virksomhet eller aktivitet.

Kommunen har ikke kunnskap som tilsier at det er helseskadelig å bo i området, men vil allikevel øke sin innsats ved å gjennomføre en kartlegging av støy og luftforurensning, og overvåking av luftkvalitet på Øra industriområde. På denne måten bidrar kommunen til en tydelig og forutsigbar forvaltning av miljø- og helsehensyn på Øra, slik at helhetlige vurderinger av helse- og miljøutfordringer i området blir samordnet med andre myndigheter.

Som del av kommunens samlede beredskapsansvar inngår også håndtering av akutte miljøhendelser knyttet til næringsvirksomhet. Dette kan omfatte hendelser som utslipp av farlige stoffer, industribranner eller andre situasjoner som kan true liv og helse. Beredskapsarbeidet skal bygge på oppdaterte risiko- og sårbarhetsanalyser og være samordnet med øvrige beredskapsplaner.

Hovedmål fra samfunnsplanen: Fredrikstad er en grønn by, hvor ansvarlig produksjon og forbruk prioriteres.

Strategi: Sikre at innbyggerne har frisk luft, rent vann og fredfylte og stille områder

Oppdrag:	Beskrivelse:
Kartlegge luftforurensing og støy fra Øra	Kommunen engasjerer en uavhengig aktør til å gjennomføre en kartlegging av utslipp til luft og støy på Øra. Kartleggingen av utslipp fra industri bør vurderes sammen med støy og utslipp fra veitrafikk og havnevirksomhet i området, og vurdering opp mot relevante grenseverdier. Formålet er å etablere et faglig og objektivt kunnskapsgrunnlag som kan brukes i det videre arbeidet med arealplanlegging, byggesaksbehandling og oppfølging av utslippstillatelser. Kunnskapen kan også bidra til å sikre god dialog mellom beboere, næringsliv og øvrige interessenter. Resultatene fra kartleggingen skal gjøres tilgjengelig for offentligheten og inngå i kommunens videre oppfølgingsarbeid for Øra.

Lokal luftkvalitet

Lokal luftkvalitet i Fredrikstad er gjennomgående god, men det forekommer perioder med forhøyede konsentrasjoner av svevestøv og nitrogendioksid særlig i vinterhalvåret og ved ugunstige meteorologiske forhold som inversjon og lite vind. Selv om grenseverdier i hovedsak overholdes, tilsier Øras nærhet til boligområder og dokumenterte episoder med støv at luftkvalitet må inngå som et sentralt hensyn i videre planlegging og tiltaksvurderinger.

På Øra industriområde og langs Øraveien er luftkvaliteten påvirket av:

- tungtrafikk og intern transport
- industri- og havneaktivitet
- håndtering av masser og bulkvarer
- samlet (kumulativ) belastning fra flere kilder

Dette gir økt risiko for lokal støvbelastning, særlig i tørre perioder og ved høy aktivitet. De mest relevante forurensningskomponenter for lokal luftkvalitet på Øra er:

- PM₁₀ (grovstøv) – knyttet til veistøv, dekkslitasje, massetransport og industriell aktivitet
- PM_{2,5} (finstøv) – knyttet til forbrenningsprosesser, industri og bakgrunnsforurensning
- NO₂ (nitrogendioksid) – hovedsakelig fra forbrenningsmotorer og industrikilder

Disse stoffene er også de som reguleres gjennom forurensningsforskriften kapittel 7 om lokal luftkvalitet. Fredrikstad kommune overvåker lokal luftkvalitet kontinuerlig gjennom to offisielle målestasjoner: St. Croix (veinær) og Nygaardsgata (bybakgrunn). Det foreligger også egne tiltaksutredninger for lokal luftkvalitet i Fredrikstad, utarbeidet i samarbeid med Statens vegvesen, Østfold fylkeskommune og Sarpsborg kommune. Observasjonene fra kommunens målestasjoner viser at grenseverdiene i forurensningsforskriften i hovedsak overholdes. Det kan likevel forekomme episoder med moderat til høy luftforurensning, særlig

for grovstøv (PM_{10}) på kalde og tørre vinterdager. Kommunen er også pålagt å utarbeide en ny tiltaksutredning for $PM_{2,5}$.

Fra Øra industriområde er det særlig utfordrende at det er mange virksomheter med ulike utslippsprofiler, der enkeltkilder kan ligge innenfor sine tillatelser, samtidig som den samlede belastningen oppleves som betydelig. Kommunens målestasjoner dekker ikke Øra industriområde spesifikt, verken når det gjelder støv fra industri og havnedrift eller sumbelastning. Det foreslås derfor å etablere en kommunal målestasjon for luftkvalitet på eller i direkte tilknytning til Øra industriområde samt gjennomføre kartlegging av lokal luftkvalitet og støy på Øra.

Hovedmål fra samfunnsplanen: Fredrikstad er en grønn by, hvor ansvarlig produksjon og forbruk prioriteres.

Strategi: Sikre at innbyggerne har frisk luft, rent vann og fredfylte og stille områder

Oppdrag:	Beskrivelse:
Målestasjon for luftkvalitet på Øra	Det anbefales å etablere kommunal målestasjon for lokal luftkvalitet på eller i umiddelbar nærhet til Øra industriområde. En slik målestasjon vil gi dokumentasjon om samlet påvirkning fra industri, havnedrift og trafikk i området overholder kravene for utendørs luftkvalitet satt i forurensningsforskriften kapittel 7 (lokal luftkvalitet). Data skal inngå i det nasjonale systemet Luftkvalitet i Norge, og offentliggjøres fortløpende. Kjerneparametere (minimum – i tråd med forskrift) bør måles kontinuerlig: • PM_{10} (grovstøv) • $PM_{2,5}$ (finstøv) • NO_2 (nitrogendioksid) Mulige utvidelser (særlig relevant for Øra) I tillegg kan det vurderes å måle: • vindretning og vindhastighet (kritisk for kildeidentifisering) • meteorologi (inversjon, spredningsforhold) • partikkel-sammensetning (for å skille industri vs. trafikk) • evt. SO_2 (svoveldioksid) eller andre industrirelevante komponenter, dersom det er faglig begrunnet Ny målestasjon skal ha samme eierskaps- og driftsmodell som dagens kommunale stasjoner, der Fredrikstad kommune er eier og data rapporteres til Miljødirektoratet.

	Kostnadene forbundet med måling skal fordeles etter kildebidrag til forurensning.
--	---

Avbøtende miljøtiltak

For å beskytte bomiljøene mot ulemper knyttet til industriell aktivitet, trafikk og havnedrift, bør det etableres og videreutvikles skjermende buffersoner mellom Øra industriområde og tilgrensende boliger. Buffersonene bør som hovedregel etableres som «grønne belter» i form av vegetasjonssoner, beplantning eller andre naturbaserte løsninger som blant annet gir økt opplevelseskvalitet for nærliggende bebyggelse. Slike løsninger kan inngå som et supplement til tekniske støytiltak der det er begrenset rom for tradisjonelle støyskjermer. Grønne belter bidrar samtidig til styrking av grønnsstruktur og biologisk mangfold.

Etablering av grønne belter bør vurderes som en del av en samlet avbøtende tiltakspakke på Øra, og ses i sammenheng med hensynet om å beskytte boligområder mot miljøulempen fra trafikk og industriell aktivitet, uten at det går på bekostning av nødvendig næringsaktivitet.

Hovedmål fra samfunnsplanen: Fredrikstad er en grønn by, hvor ansvarlig produksjon og forbruk prioriteres.

Strategi: Sikre at innbyggerne har frisk luft, rent vann og fredfylte og stille områder	
Oppdrag:	Beskrivelse:
Etablere buffersone rundt Øra industriområde	Kommunen gjennomfører en systematisk kartlegging av muligheter for å etablere buffersoner mellom industriområdet, naturreservatet og nærliggende bomiljøer som avbøtende miljøtiltak. Buffersone skal ha tilstrekkelig høyde, bredde og volum til å gi en effektiv skjermende effekt for beboere og natur uten større inngrep i naturen – for eksempel vegetasjonsbelter, beplantning eller andre naturbaserte løsninger. Arbeidet skal også avklare hvor buffersoner kan etableres, hvilke funksjoner de skal ivareta (støy, støv, visuell skjerming, naturhensyn), og hvordan tiltakene kan gjennomføres i tråd med miljømål, arealbruk og industriens behov. Resultatet skal danne grunnlag for prioritering og videre planlegging i samarbeid med berørte aktører.

Øra Miljøutvalg

Øra Miljøutvalg er et etablert samarbeidsforum for dialog og samhandling i miljørelaterte spørsmål mellom aktørene på Øra. Et slikt forum er viktig for å sikre åpenhet, tillit og felles forståelse av utfordringer og løsninger. Øra Miljøutvalg bør fortsatt være den primære samarbeidsarenaen mellom næringsliv og beboere i helse- og miljøspørsmål. Kommunen anser det som hensiktsmessig å bygge videre på eksisterende struktur og mandat, samtidig som arbeidsformen styrkes og videreutvikles. For å sikre et velfungerende og relevant utvalg anbefales det å:

- legge til rette for bred og relevant representasjon, både faglig og organisatorisk
- sikre en tydelig og stabil sekretariatsfunksjon som bidrar til kontinuitet og oppfølging
- arbeide systematisk med mobilisering og engasjement blant både bedrifter og beboere
- benytte egnede informasjonskanaler som gir åpen og tilgjengelig informasjon om utvalgets arbeid

Øra Miljøutvalg bør fortsatt baseres på frivillig deltakelse, men med klare rammer, forutsigbar struktur og tydelig støtte og representasjon fra kommunen.

Hovedmål fra samfunnsplanen: Fredrikstad er en grønn by, hvor ansvarlig produksjon og forbruk prioriteres.

Strategi: Sikre at innbyggerne har frisk luft, rent vann og fredfylte og stille områder

Oppdrag:	Beskrivelse:
Samarbeid og dialog på Øra	Det anbefales å formalisere organiseringen av Øra Miljøutvalg med tydeligere kommunal fagrepresentasjon samt sekretariatsfunksjon, og mobilisere bredt i rekruttering av medlemmer. Miljødirektoratet og Statsforvalter inviteres inn i samarbeidsforumet ved behov for å sikre god forståelse og mer koordinert tilnærming til miljøutfordringer og utslipp i området. Øra Miljøutvalg oppfordres til å etablere egnet informasjonskanal eller nettside om utvalgets aktivitet og utarbeide og publisere en årlig rapport som oppsummerer forumets aktiviteter, samt tiltak gjennomført av virksomhetene på Øra for å redusere sjenerende aktivitet og verne om natur- og miljøhensyn. Kommunen oppfordrer Øra Miljøutvalg å vurdere en egnet kommunikasjonsplattform for enkel kommunikasjon om aktivitet mellom beboere og bedriftene på Øra. Dette gjelder planlagte aktiviteter som kan medføre ekstra støy, lukt eller utslipp. Informasjonsplattformen skal ikke erstatte eksisterende varslingsordninger vedrørende hendelser som kan påvirke liv, helse eller sikkerhet. Virksomhetene på Øra og innbyggerne må selv bruke plattformen og fylle den med innhold, og aktivt dele relevant informasjon.

Øra naturreservat

Foto: Marianne Høili

ØRA NATURRESERVAT

Alle steder der ferskvann fra elv møter saltvann i hav oppstår brakkvann, men der Norges største vassdrag Glomma munner ut i skjærgården ved Øra-tangen og Gansrødbukta har det dannet seg et særskilt næringsrikt og frodig brakkvannsområde med vidstrakt våtmark; altså et område med fuktig mark, kalt strandeng, og større eller mindre grunnvannsforekomster. Et eldorado for biologisk mangfold.

Glommas store vannføring har gjennom årenes løp ført med seg grus, sand og slammengder til Øra som når elvestrømmen avtar danner grunne forhold med mye næring. Her er det godt grunnlag for oppvekst av bunnvegetasjon, som igjen gir mat til et rikt dyreliv. Det er utgangspunkt for gode forhold for mange stedspecifikke planter; insekter og bunndyr trives her, og fugler og fisk finner derfor mat og trygge, varierte tilholdssteder her.

Våtmarksområdene brukes vår og høst som fast rasteplass for fugler på trekk sør- eller nordover over Østfold, men det er også et viktig område for beitende og hekkende fugler, i tillegg til å være en viktig overvintringsplass for dem. Noen av fuglene er sjeldne å se, men de fleste er godt kjente og noe av det som er spennende med fuglelivet på Øra er ofte at det er så mange av dem, samlet i flokker. Gjennom hele trekk- og hekke perioden fra slutten av mars til tidlig høst kan man observere mange forskjellige arter. Noen så vidt innom, andre som bygger rede og hekker her.

Det er ikke mulig å beskrive Øra-området økosystem og arts mangfold i sin fulle bredde i et lite kapittel, men Øras fugleliv er meget artsrikt og nettopp artsbredden er en indikator på en våtmarks kvalitet. Områdets viktige beliggenhet langs det europeiske trekkveissystem for vannfugler er selvfølgelig også av vesentlig betydning i denne sammenhengen.

Øra ble vernet som naturreservat i 1979, og seks år senere ble det gitt status som Ramsar-område. Dette innebærer at reservatet omfattes av en internasjonal konvensjon med særskilt vern av våtmarker av internasjonal betydning, særlig som leveområder for vannfugl, noe som pålegger myndighetene et ansvar for at området ikke blir forringet. Det vernede området er på vel 16,6 kvadratkilometer, hvorav kun cirka 2,9 kvadratkilometer er landareal. Statsforvalter er vernemyndighet og ansvarlig for forvaltningen av Øra Naturreservat.

Øra naturreservat består av hele Gansrødbukta samt et utall holmer og skjær, som alle har navn. De indre deler består av grunne områder med hjertetjønnaks og store takrørforekomster, også kalt Nordens bambus, mens de ytre områder har et mer marint preg. Flere av holmene har ferdselsforbud i hekkesesongen. De største arealene dekket av overvannsvegetasjon finner vi øst og sør for Gullmoen, utover mot Hesteholmen. Her er vandypet ofte ikke større enn 0,5 meter, og dette gir sammen med slambunnen svært gode vekstvilkår for overvannsvegetasjon. Artsrikdommen avtar tydelig fra Glommas nedre del og utover i skjærgårdsområdet. Dette henger sammen med den økende saltholdigheten i vannet, selv om variasjonene i overflatevannets saltholdighet er store i Øra-området. Tidvis kan det forekomme saltholdighet langt over toleransegrensen for de plantene som vokser her. Det samme gjelder vannarealets fordeling av ulike dybder.

Vadefuglene søker føde på vannfrie mudderbanker og bløtbunnstrender, gressender og svaner er avhengig av vanddybder som ikke er større enn halslengden, mens dykk- og fiskender henter opp vegetabilier, bløtdyr og småfisk fra ulike dybder.

Til tross for at mesteparten av reservatet er vannareal utgjør de nevnte fuglefamiliene bare en del av det rike fuglelivet. Det er påvist over 250 fuglearter i området, hvorav minst 62 er registrert som hekkende. Dette utgjør nær halvparten av alle fuglearter som er observert i Norge. Observasjoner gjennom tidene inkluderer blant annet skarv, hegre, svaner, gjess, ender, rovfugl, vadefugler, måker, ørner, terner og ulike spurvefugler, samt sjeldnere arter som jaktfalk og orrfugl. Selv om det jevnlig registreres observasjoner av fugler på digitale plattformer slik som artsobservasjoner.no, er det mange år siden det ble gjort en total ornitologisk undersøkelse av artssammensetningen hos Øras fugleliv, og utviklingen i artsmangfold og bestandsnivåer over tid er dessverre ikke tilstrekkelig dokumentert i et helhetlig og oppdatert kunnskapsgrunnlag.

Hovedmål fra samfunnsplanen: Fredrikstad er en grønn by, hvor ansvarlig produksjon og forbruk prioriteres

Strategi: Styrke kunnskapen om, og hensynet til naturmangfoldet

Oppdrag:	Beskrivelse:
Tilskudd til ornitologisk undersøkelse i Øra naturreservat.	Ramsar-statusen forsterker behovet for langsiktig overvåking av økologisk tilstand samt et oppdatert kunnskapsgrunnlag om artsmangfold og økologiske prosesser i Øra naturreservat. Det kunngjøres et enkeltstående tilskudd til et prosjekt øremerket gjennomføring av en ornitologisk undersøkelse i Øra naturreservat. Undersøkelsen skal omfatte utarbeidelse av oppdatert artsliste i rapportform, samt gjennomføring av hekkeregistrering. Tildeling av tilskudd forutsetter at prosjektet gjennomføres i samarbeid med ansvarlige forvaltningsmyndigheter som Statsforvalteren og/eller Miljødirektoratet, både når det gjelder faglig oppfølging og eventuell medfinansiering.

Men Øra-områdets naturkvaliteter er mer enn fugl og frodig vegetasjon. Dette unike brakkvannsområdet har spesielle økologiske egenskaper som gjør det interessant innen flere ulike felt av naturfagene på grunn av at variasjonene i overflatevannets saltholdighet og surhetsgrad (pH) er store i Øra-området. Vannkjemien i overflatevannet varierer betydelig over tid og rom, avhengig av vannføring i Glomma, tidevann og værforhold. Dette gir opphav til spesielle økologiske forhold med en variabel blanding av flere krepsedyr og en fiskefauna der ferskvannsfisk og saltvannsfisk lever side om side, selv om saltvannsfisken generelt sett dominerer i vinterhalvåret og ferskvannsfisken i sommerhalvåret. På sen vinteren og om våren før flommen i Glomma har området et marint fiskesamfunn dominert av arter som hvitting samt skrubbeflyndre og tidligere også torsk. Etter flomtiden i Glomma inntreier en endring til et fiskesamfunn dominert av ferskvannsarter og abbor, sik, hork, mort, vederbuk, gullbust og brasme er fisket her. Ferskvannsartene oppholder seg gjerne i området hele sommeren, og først på høstparten forsvinner disse.

Fiskebestand finnes også i to bekker som har utløp i naturreservatet. Oldenborgbekken og Gansrødbekken er viktige biotoper som gir livsgrunnlag for en rekke arter av insekter,

amfibier, fugler og dyr. Dessverre er miljøet og vannkvaliteten i disse bekkene dårlig, og bedre og mer naturvennlig forvaltning av disse kan spille en viktig rolle for arts mangfoldet i og omkring bekken.

Naturopplevelser

Det hele innen rammen av et særs vakkert landskap og et attraktivt nærturområde for friluftsliv og sportsfiske. Gjennom hele trekk- og hekkeperioden gir området rike muligheter for naturopplevelser og fugleobservasjon, blant annet fra tilrettelagt observasjonstårn. Indre og østre deler av landområdene av Øra naturreservat er godt tilgjengelige for friluftsliv. For å komme til fugletårnet er det anbefalt å parkere i Turveien og gå langs jeteen mellom næringsområdet og Gansrødbukta. Alternativet forutsetter ferdsel via industriområdet hvor det ikke er skiltet.

Området brukes aktivt av turgåere, barnefamilier, skoler og frivillige organisasjoner, og er en viktig arena for naturformidling, læring og rekreasjon. Øra Økopark er en sentral aktør i arbeidet med naturformidling, restaurering og miljøforståelse i området. Gjennom aktiviteter som «det grønne klasserommet» bidrar samarbeidet mellom industri, kommunen og skoler til økt kunnskap om natur, miljø og sirkulær ressursbruk, og gir et viktig grunnlag for lokal forankring av bærekraftig utvikling.

Samtidig er naturen på Øra vernet. Friluftsliv og bruk av området må tilpasses verneformålet og områdets økologiske tålegrenser. Særlig i hekkeperioden er det behov for ro og begrenset ferdsel, i en tid der mange fuglearter er i tilbakegang. Et grunnleggende prinsipp er derfor at bruken av området skjer på naturens premisser.

Tilrettelegging, formidling og bruk må sees i sammenheng med behovet for vern. På denne måten kan Øra naturreservat videreutvikles som et område som gir rom for kunnskap, opplevelse og engasjement, samtidig som naturverdiene sikres for framtidige generasjoner.

Hovedmål fra samfunnsplanen: Fredrikstad er en grønn by, hvor ansvarlig produksjon og forbruk prioriteres

Strategi: Styrke kunnskapen om, og hensynet til naturmangfoldet	
Oppdrag:	Beskrivelse:
Tilgjengeliggjøre Øraspissen for friluftsliv	Sikre god tilgjengelighet med god info om parkeringsmuligheter for besøkende til fugletårnet, fiskebrygge og naturreservatet. Kommunen vil informere om turområdet og parkeringsmuligheter på sine hjemmesider. Kommunen skilter turvei fra Gansrød til fugletårnet og fiskebrygge. Turgåere bør primært parkere i Turveien ved Gansrød, ikke i nærheten av næringsområdet.

Natur i næringsområdene

I natursammenheng betegnes ofte næringsområder som grå arealer. Det er liten grad av biologisk mangfold, mye tette flater og mye trafikk. Det er allikevel mulig å tilrettelegge for biologisk mangfold i deler av næringsområdene, eksempelvis for pollinerende insekter. Dette kan gjøres med enkle tiltak ved å la kortklipt plen forvilles med blomstereng, og etablere enkle insekthotell i tilknytning til disse.

I et langsiktig perspektiv må naturforvaltning på Øra også sees i sammenheng med behov for:

- å sikre økologiske buffersoner mot industriområdet
- å vurdere naturrestaurering der naturverdier er svekket
- å forebygge ytterligere fragmentering og forringelse
- å integrere naturhensyn tydelig i areal- og samfunnsplanlegging

Hovedmål fra samfunnsplanen: Fredrikstad er en grønn by, hvor ansvarlig produksjon og forbruk prioriteres

Strategi: Styrke kunnskapen om, og hensynet til naturmangfoldet

Oppdrag:	Beskrivelse:
Naturvennlig forvaltning rundt Øra naturreservat	Øra skal først og fremst forvaltes som et funksjonelt våtmarkssystem, der hensynet til biologisk mangfold og økologiske sammenhenger krever naturvennlig forvaltning av dammer, bekker og grøntareal for å opprettholde gode levevilkår til artene som befinner seg i området, samt bedre miljøkvalitet på Øratangen. Det er flere forekomster av fremmede plantearter nær fugletårnet. Kommunen lager en plan for å bekjempe disse som går over minst 5 år, da det krever kontinuerlig innsats for å bekjempe fremmede arter. Det er opp til den enkelte grunneier hvordan grøntareal forvaltes, men kommunen oppfordrer grunneiere og næringsaktører om restaurering i og langs bekker, skjøtsel av grøntareal, og andre mindre tiltak for å ivareta og øke det biologisk mangfoldet.

Strategi for Øra

Utgitt av Fredrikstad kommune
Forsidefoto: Pernille Meum